Департамент культури, туризму та культурної спадщини
Кіровоградської обласної державної адміністрації

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського

Від Бюлетеня… до громадської газети

До 100-річчя «Кіровоградської правди»

Бібліографічна хроніка

Кропивницький – 2018

016:908]: 070.23(477.65)«1918/2018»

В 42

Від Бюлетеня… до громадської газети. Бібліографічна хроніка (до 100-річчя «Кіровоградської правди» // Департамент культури, туризму та культурної спадщини Кіровоградської обласної державної адміністрації, обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І.Чижевського, м. Кропивницький; укладачі: Андрійченко Н.П., Міщенко М.І., Завіна О.М. – Кропивницький. – 2018. – 119 с.

Бібліографічний покажчик, приурочений до 100-річчя від дня заснування одного з найдавніших періодичних видань на теренах області, містить бібліографічні описи ювілейних газет, хронологічно розділених десятиліттями. У виданні використано першоджерела, які зберігаються у фондах Кіровоградської ОУНБ ім. Д.І.Чижевського, а також Державного архіву Кіровоградської області. До бібліографічної хроніки увійшло 196 анотованих бібліографічних описів та 37 повнотекстових матеріалів.

Видання розраховане на журналістів, краєзнавців, бібліотекарів, освітян, архівістів, літературознавців, науковців, а також широке коло зацікавлених як яскравий щоденник історії краю.

Укладачі: Андрійченко Н.П.
Міщенко М.І.
Завіна О.М.

Редактор: Козлова В.А.

Відповідальна за випуск: Літвінова Є.Г.

Зміст

Від упорядників.....4
І. Передмова 6
1.1. Наш родовід……6
1.2. Пісковий М. Час і ми……..8
1.3. Кльована Н. Освідчення в любові «Кіровоградській правді»……9
1.4. Матівос Ю. Шлях довжиною у 90 років……12
1.5. Саржевський А. Живи, видання, довго і тиражно!.....18
1.6. Матівос Ю. Спомин над старою фотографією……..20
1.7. Попович Л. Вік позаду: «КП» − сто років!.....26
1.8. Попович Л. Серце віддали читачам… «КП» зібрала спогади журналістів, які у різний час працювали в газеті……...27
ІІ. Віхи десятиліть.....36
2.1. 1939 рік……..36
2.2. 1948 рік……..38
2.3. 1958 рік……..44
2.4. 1968 рік……..49
2.5. 1978 рік……..58
2.6. 1988 рік……..65
2.7. 1998 рік……..75
2.8. 2008 рік……..84
2.9. 2018 рік……..91
ІІІ. Живи, видання, довго і тиражно (віночок вітань, побажань і присвят) 100
IV. Чи знаєте ви, що … 105
V. Сторінками видання.....107

Від упорядників

Дане видання має на меті дати уявлення читачеві про одне з найстаріших видань краю – газету «Кіровоградська правда», чиє сторіччя відзначено на карті знаменних дат краю лютим 2018 року.

Покажчик складається з п'яти розділів, і містить 196 анотованих бібліографічних описів та 37 повнотекстових матеріалів.

Зважаючи на великий обсяг виданих протягом століття газет, укладачі не ставили за мету відобразити у покажчику весь контент публікацій. Малося на меті дати уявлення про загальний шлях, яким пройшло видання, відображаючи на своїх шпальтах різні історичні відтинки, головні події країни і краю, сіл і містечок, водночас – щоденні проблеми пересічних громадян, їхнє ставлення до тих чи інших змін, ступінь їхньої віри у могутність втручання ЗМІ.

Для історичного відтинку, яким, умовно кажучи, рухається покажчик, обрано десятиліття. Оскільки днем народження газети є перше лютого, обираючи газету, що представлятиме зміни чергового десятиріччя, враховувалось також наповнення газети характерними для року подіями і водночас відображенням відомостей про день народження газети. Таким чином, визначено кроки десятиліть.

Примітка. Усі використані номери «Кіровоградської правди» з 1948 по 2018 знаходяться у фонді ОУНБ ім.Д.І.Чижевського. Решту видань довелось опрацьовувати у читальному залі обласного архіву, але й там, на жаль, не виявилось першого інформаційного листка, від якого веде свій родовід «Кіровоградська правда». В архіві зберігається підшивка газети «Красный путь» (згодом «Червоний шлях»), «Зиновьевский пролетарий», «Соціалістичний наступ», «Кіровська правда», «Кіровоградська правда» (з 1922 року по 1946 рік включно).

Від способу опрацювання даних документів залежить кінцевий результат подачі матеріалу. Архівна частина часопису фотографувалася за допомогою фототехніки, в той час як внутрішньобібліотечні видання були опрацьовані за допомогою сканера.

За кожною з визначених газет здійснювався повний бібліографічний опис, картки переважно анотовані. Переглядаючи бібліографічний опис окремого числа часопису, читач матиме уяву про його наповнення і, для більш наочного представлення, з кожної газети було відскановано, розпізнано і виправлено повні тексти кількох публікацій. Обирались статті за єдиним принципом: спочатку стаття, що відображає головну тему номера (іноді це передова, або колонка редактора, або інформація партійних і державних органів). Другу групу статей ми умовно визначили як краєзнавство, тобто важливі і корисні публікації про наш край, людей праці, успішні виробництва та природні ресурси. Третя група відображених заміток

може бути дотична до різного роду захоплень, культурних подій, до гумору, різних цікавинок тощо. У межах кожного числа газети матеріали впорядковано за абеткою прізвищ авторів і назв публікацій.

Таким чином, кожне десятиліття представлено однією газетою і має таку структуру: Рік видання. Бібліографія газети. Повний текст обраних публікацій з неї. Останній рік 2018-й, ювілейний.

Усі видання подаються мовою публікації, зберігаються орфографічні норми оригіналу, що особливо важливо, адже дозволятиме читачеві не лише опанувати зміст, але й порівняти мову, якою написані тексти і зробити власні спостереження і висновки щодо розвитку української мови.

Продовжуючи традицію ювілейних покажчиків, укладачі намагались також надати слово читачам, гостям редакції, державним та громадським діячам для привітань і побажань на адресу іменинниці. Так виник розділ «Живи, видання, довго і тиражно» (Віночок вітань, побажань і присвят).

Водночас під час підготовки видання укладачам відкрилась низка цікавинок, з якими було вирішено ознайомити і користувачів покажчика. «Чи знаєте ви, що…» – так традиційно назвали ми з десяток повідомлень для школярів і дорослих «чомучок».

Звертаємо увагу користувачів, що в переважній більшості описанних видань вміщено фотографії. Частина з них збережена при скануванні змісту.

Водночас, архівна частина світлин подається у додатку під назвою «Сторінками видання…». Вміщені тут фотознімки при збільшенні дають змогу ознайомитися з оригінальними текстами.

Написати передмову до збірки ми, умовно кажучи, доручили кращим журналістам, яких з газетою пов’язує не один рік співпраці. Найзмістовніші публікації про «Кіровоградську правду», свого часу надруковані на її шпальтах, представлені як передмова до ювілейного видання. Вони містять і відомості про родовід газети, про ті назви, які довелося носити в різні часи цьому часопису, про людей, які були біля керма газети і які лише починали свою журналістську діяльність. У цих нарисах ви знайдете і суворі свідчення про епоху, і тремтливі згадки про початок газетярської професії, і кумедні історії, що лягли в основу репортажів, і вдячність на адресу тих, хто підтримав молодь на початку шляху. Думаємо, що багатьом буде цікаво дізнатись і про ті професії, яких уже немає, але від яких колись залежав друк і наступний вихід газети «в люди».

Видання являє перший досвід фрагментарної бібліографії, і укладачі сподіваються, що наш задум, а головне – його втілення знайдуть розуміння серед користувачів. Ми адресуємо його журналістам, краєзнавцям, бібліотекарям, освітянам, архівістам, літературознавцям, науковцям, а також широкому загалу зацікавлених як яскравий щоденник історії краю.

Укладачі покажчика вітають колектив редакції – сьогоднішній і колишній – усіх, хто присвятив «Кіровоградці» бодай кілька місяців життя і вплів до її слави свою степову квітку. Бажаємо вам допитливих читачів, гарних тиражів і невичерпної цікавості до людей і світу.

І. Передмова

1.1. Наш родовід

Сімдесят літ в строю

Під заголовком нашої газети читаємо: «Виходить з 1 лютого 1918 року». Саме в ті буремні дні народилася в Єлисаветграді газета, від якої веде свій родовід «Кіровоградська правда». Називалася вона **«Известия» Елисаветградского Совета робочих, крестьянских и солдатских депутатов»**. Виданню судилося стати літописцем боротьби робітників і селян нашого краю за перемогу і встановлення Радянської влади на Єлисаветградщині.

Газета вже з перших номерів інформувала жителів краю про перші кроки соціалістичних перетворень у містах і селах повіту, народні виступи проти австро-німецьких загарбників, гетьманців, денікінців. Вона розповіла про створення першої сільгоспкомуни, розгром заколоту Григор'єва і банд Махна, про перший комуністичний суботник, проведений у повіті, і перебування в нашому краї голови ВЦВКу Г. І. Петровського, про перший випуск червоних командирів у Єлисаветграді і створення партійних осередків і Рад депутатів трудящих на селі. Рубрики «Місцева партійна хроніка», «У повіті» стали постійними в «Известиях». Редакторами газети в різний час були А. Гайсинський, С. Поляков та інші.

Естафету «Известий» продовжив «Красный путь». Сутужно було в газеті з кадрами. Допоміг окружний комітет КП(б)У. Із Сиваської дивізії, яка дислокувалася у місті, до газети відкомандирували редактора П. Вольнова, його заступника і секретаря редакції М. Кремньова, випускового Д. Брауна. Перший з них – син політичного каторжанина, другий – робітника, третій працював на заводі. Знайшлися й поліграфісти: друкар С. Барановський, якого в 1905 році вигнали з роботи за участь у страйку, складач М. Бабський, раніше заарештований за організацію виступу робітників проти хазяїв.

Ці люди й почали згуртовувати навколо газети актив робітничо-селянських кореспондентів. Постійним автором видання став батрак Аппар, робітник «Червоної зірки» Зарін, друкар Плавський. Робсількорівські ряди швидко зростали. У березні 1922 року «Красный путь» мав лише кількох випадкових кореспондентів. У лютому 1923-го їх було вже 93, а у вересні – 263. Постійними дописувачами газети було 150 авторів з міст і сіл округу. «Наша червона преса створюється не старими спецами, а робітниками і селянами», – писала газета 5 вересня 1923 року, коли вийшов її ювілейний, 500-й номер.

На зміну «Красному пути» прийшла нова назва газети – «Червоний шлях». Очолив видання тепер вже досвідчений редактор П. Вольнов. Пізніше

газету редагували Ф. Шевченко, М. Ятаков. Це була, в основному, селянська газета – орган окркому КП(б)У, окрвинонкому та окрпрофради. Великою заслугою газети було те, що вона систематично публікувала рішення ЦК партії, вміщувала ленінські праці, повідомляла про соціалістичні перебудови у місті і на селі. Постійними рубриками газети були «Партійне життя», «Робітниче життя», «По округу» та інші. У січні 1924 року, коли партію і народ спіткало велике горе – смерть В. І. Леніна, – газета повідомила цю сумну новину. Вона вміщувала матеріали про траурні дні в країні і в повіті, розповідала про увічнення пам'яті вождя в містах і селах Єлисаветградщини, про ленінське поповнення рядів партії.

Ріс і міцнів, набирався досвіду робітничо-селянський актив преси. На її сторінках все частіше з'являлися автори з далеких і близьких сіл. Влітку 1927 року в «Червоному шляху» надрукували перші свої кореспонденції майбутні письменники Євген Поповкін та Сава Голованівський.

Роль колективного пропагандиста, агітатора і організатора виконала газета, яка називалася «Соціалістичний наступ». Вона була органом міського комітету КП(б)У, міськради та міськпрофради. Редактором газети працював С. Стеценко. Новому виданню судилося висвітлювати події справді епохальної значимості – індустріалізації країни, становлення і зміцнення колгоспного ладу. Зародження колективної праці, стахановського руху, реконструкція старих і будівництво нових підприємств, шахт, електростанцій, досягнення авіації, зміцнення Збройних Сил – про все це повідомляли своїх читачів журналісти «Соціалістичного наступу».

Продовжила славну традицію своїх попередників «Кіровська правда», яка почала виходити в світ з грудня 1934 року. Редагував газету Д. Федоряк. А через кілька років до читача прийшла «Кіровоградська правда». Таку назву газеті було дано у зв'язку із створенням в 1939 році Кіровоградської області. Редактором органу обкому та міськкому КП(б)У був С. Дейнеко. Розвиток економіки, науки, освіти, культури, зростання добробуту радянських людей – такі основні теми, що їх висвітлювали журналісти обласної газети. Сторінки «Кіровоградської правди» в ті роки починав ілюструвати фотокореспондент Г. Вєрушкін. Він прослужив газеті багато літ вірою і правдою. Тоді ж з'являються матеріали, підготовлені молодими авторами С. Елькінбардом, В. Рабцуном, П. Григор'євим, І. Кумпаном. Н. Ротгайзером, І. Березовським, Я. Грушевським. Перші двоє з них і сьогодні ще в міру сил трудяться, передають свій багатий досвід молодшим колегам, хоч давно перебувають на заслуженому відпочинку. Комуністи С. Елькінбард і В. Рабцун віддавали себе роботі в пресі, на радіо. Інші названі товариші не повернулися до редакції з фронту.

А ті, хто повернувся, відродили газету після років гітлерівської навали. Ще йшли бої за визволення області від фашистів, а редактор П. Шагін організував нечисленний штат на випуск газети. Писав свої кореспонденції на шматках шпалер, здертих із стін, молодий літпрацівник Д. Спектор.

При світлі каганця, виготовленого з артилерійського снаряду, в неопалюваних приміщеннях писалися перші повоєнні нариси, репортажі,

інтерв'ю. Поступово життя налагоджувалося, газета поповнювалася новими силами. Зняли солдатські шинелі і змінили багнет на перо фронтовики С. Моїн, А. Дібровний, Л. Файнштейн, А. Даценко, Н. Добрін, М. Соколовський, вливалися в редакційний колектив енергійні, повні творчих сил і дерзань Р. Попович, Т. Кальчинська, В. Монастирська, Н. Стурова, М. Сухер, Б. Білоус, В. Грон, Г. Мельник. У нашій газеті починав трудовий шлях письменник А. Хорунжий. Та хіба всіх можна перерахувати. Свої редакторські підписи в газеті у післявоєнні роки ставили В. Сторожук, О. Піскунов, М. Бондаренко, А. Мостовий. Ю. Моторний.

Неоціненну допомогу газетярам надавав позаштатний актив. У післявоєнні роки в газеті почали з'являтися матеріали, підписані відомими тепер в усій країні людьми – хліборобом О. Гіталовим, педагогом В. Сухомлинським, сількорами Т. Сидоренком, М. Стояном та іншими. Останні двоє співробітничають з нами й досі.

Разом з усіма трудівниками області пройшла через всі випробування за 70 літ своєї історії наша «Кіровоградка». Її сторінки – це відгомін революції і громадянської війни, хроніка індустріалізації, колективізації, соціальних перетворень.

У 1968 році Президія Верховної Ради СРСР нагородила «Кіровоградську правду» орденом «Знак Пошани» за плодотворну роботу по комуністичному вихованню трудящих області, мобілізацію їх на виконання завдань господарського та культурного будівництва і в зв' язку з 50-річчям виходу першого номера.

(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2)

1.2. Час і ми

Мене часто запитують: у чому секрет популярності «Кіровоградки»? Можливо, це традиція з тих часів, коли газета такого масштабу була єдиною в області? Дійсно, тут наше видання у виграші перед десятками інших, які утворилися на терені краю в останні кілька років. Адже сьогодні газета відзначає 80-річчя з часу свого заснування. Але чи є це вирішальним у найбільших серед обласних видань тиражах «Кіровоградської правди»? І так, і ні.

Мабуть, я не зроблю відкриття, якщо скажу, що газета сьогодні така, як і ми,− ті, хто її робить, і ті, хто її читає. Жити інтересами читачів, боротися за їхні інтереси − одна з головних традицій, яка передається в редакційному колективі з покоління в покоління. Тому, судячи з того, що газета не втрачає своїх читачів, а навіть навпаки − нарощує, хочеться сподіватися, що наші погляди, наші відчуття сьогодення − адекватні реальності. Довіра читача − це те, чим редакційні колективи «Кіровоградки» гордяться особливо.

Мине деякий час, і газета, звичайно ж, буде іншою. Наші молоді журналісти, які нині утверджують своє перо, почнуть робити її по-своєму.

Так було і з нами, коли ми прийшли в редакцію, а кістяк її становили люди, які працювали тут ще з повоєнних часів. Вони нас учили. У чомусь ми ставали на них схожими, але в більшості прагнули писати по-своєму: так, як нам видавалося цікавіше, у дусі часу. Тож нормально, що й сьогодні на шпальтах «Кіровоградки» з'являються публікації, які, можливо, завтра чи післязавтра, визначатимуть її обличчя. Але ми впевнені, що і в майбутньому в основі творення газети залишатиметься те, що передали у спадок нам, − інтереси читачів.

Багато хто, особливо сьогодні в умовах непростої виборчої кампанії, прагне звинуватити нас в необ'єктивності. З дзвіниць деяких бізнесменів і політиків знову лунають вигуки про зраду. Але ми їх вже наслухались достатньо. Якщо погортати старі підшивки нашої газети, то скільки разів можна переконатися, що «Кіровоградська правда» була права і підтримуючи когось, і критикуючи...

Я вірю, що час все розставить на свої місця і в цій ситуації, коли ми вважаємо, що до владних структур усіх рівнів повинні прийти люди, які вже зарекомендували себе як досвідчені і впливові особистості, здатні діяти в цих непростих умовах на користь нашого краю.

Та про це у нас буде ще не одна нагода поговорити. А сьогодні – я вітаю всіх прихильників «Кіровоградки» з її 80-річчям. Нехай їй і вам, шановні читачі, щастить достойно пройти цей непростий час перемін у нашому суспільстві і вибороти разом те життя, якого заслуговують наші працьовиті люди.

Михайло Пісковий.

(Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1)

1.3. Освідчення в любові «Кіровоградській правді»

Що ж це виходить? Дивіться: газета, «Кіровоградська правда» − слова жіночого роду, а ми вже не один місяць тільки й повторюємо: 80 років, найстаріша... Та вся справа в тім, що ця «жінка» не соромиться сказати про свій вік. І навіть підкреслити на кожному кроці, що багатодітна (бо має трьох старшеньких: «Кіровоградський тиждень», «Білу ворону», «Забаву», трьох середніх: «Освітянське слово», «Ваше здоров'я» та «Міліцейську варту» і меншеньку: «Економікс»). Тому, що вірить: вік вимірюється не літами і підростаючими дітьми, а тим, наскільки виглядаєш. А «Кіровоградка» щодо цього – в повному порядку. І це свято – то ще одне освідчення в любові їй.

Саме так я й подумала, коли побачила повний зал обласної філармонії, де проходило свято «Кіровоградської правди», і почула щирі слова любові, мовлені з нагоди ювілею. Звичайно, в газети є і свої прихильники, і свої недруги. Але цього дня тут зібралися шанувальники однієї із найстаріших газет області. Тому й гостей приїхало звідусіль: з Києва, Одеси, Донецька, Рівного.

Перше слово наші ведучі – заступник головного редактора «Кіровоградки» Володимир Бєлінський та завідуюча відділом освіти і культури Людмила Момот – по праву надають головному редактору газети Михайлу Пісковому.

А потім... Потім три години іде дійство, яке важко передати звичайними і, тим більше, спокійними словами. Скільки добрих емоцій, доброзичливих поздоровлень! Скільки подарунків рідній газеті, квітів, усмішок. І, як ведеться за народними традиціями, хліба-солі, міцних рукостискань і поцілунків! Голова обласної держадміністрації Михайло Громовий, Кіровоградський міський голова Василь Мухін, народний депутат України Ігор Шаров, який зачитував вітальний лист від Президента України Леоніда Кучми, голова правління акціонерного товариства «Укргаззбут» Олег Кухарчук, голова обласної ветеранської організації Герой Радянського Союзу Микола Єрещенко, начальник управління сільського господарства облдержадміністрації Віктор Щербина зичили всім благ і довголіття.

Щирі поздоровлення колективу редакції – від Василя Мухіна, міського голови та його заступників.

А в залі раз-по-раз зринають гарячі оплески. Всі присутні охоче приєднуються до теплих вітань щирих побажань як «Кіровоградці» в цілому, так і всім її працівникам зокрема.

Я намагаюся хоча б побіжним поглядом охопити зал, заглянути в очі тим, хто сидить близько і оддалік. Ось попереду – ветерани нашої газети, ветерани війни, люди з ратними і трудовими нагородами на грудях. Багато з них майже ровесники «Кіровоградки». Одні віддали їй усе життя, другі довгий час працювали на її славу, треті боронили в грізні роки війни країну від фашистів, тим самим давши змогу знову виходити у світ обласній газеті в переможному для нашого краю 44-му. Позад мене, на почесних місцях – бо так і треба за всіма законами етикету – наші гості. Саме вони й виходять зараз по черзі на святково прикрашену сцену. Газету вітають профспілки, правоохоронні органи, представники закладів культури і освіти, охорони здоров’я, група керівників колективних сільськогосподарських підприємств області, промислових об’єднань міста, ОППЗ «Кіровоградпошта», акціонерний поштово-пенсійний банк «Аваль», АТ «Кіровоградгаз»,

представники спорту, «Жіночої громади» і, звичайно ж, колеги – кіровоградські та з видань інших областей.

Усіх присутніх на святі і не перелічити. Але тут лише маленька часточка тих, хто передплачує газету, хто за влучними висловом нашого головного редактора, є першим, основним і надійним інвестором «Кіровоградки». Для них ми працюємо, їм ми служимо кожним днем, кожним номером газети.

Яке ж це свято без музики, пісні і танцю? – скажете ви. І будете праві. Та було й це. Співали для нас народна артистка України Антоніна Червінська, заслужена артистка України Раїса Валькевич, викладач музично-педагогічного факультету педуніверситету Людмила Дерев'янко, співаки Сергій Дьомін, Еліна Явір, учасники художньої самодіяльності із Панчевого Новомиргородського району. Танцювали зразковий хореографічний ансамбль «Пролісок», народний – «Росинка». Музичний супровід протягом усього свята здійснював оркестр обласного музично-драматичного театру імені М.Л.Кропивницького під керівництвом Наума Нусбаума. І справжнім сюрпризом для нас була пісня, присвячена 80-річчю нашої газети, на слова Володимира Шурапова і музику Наума Нусбаума, що її виконав артист театру Володимир Карпенчук.

Отож усім, хто виходив на святкову сцену, велике від нас спасибі.

Цього дня було все незвичайне. Навіть незвичайними мені видалися такі рідні, такі добре знайомі у щоденних журналістських клопотах мої колеги. Щойно стали заслуженими журналістами Володимир Бєлінський і Юрій Матівос. Різними нагородами: грамотами, подяками, подарунками відзначено велику групу журналістів і працівників газети.

Понад 30 років дружить з «Кіровоградкою» Антоніна Червінська, народна артистка України.

Ось вони всі переді мною: газетярі і старшого покоління, і середнього, і зовсім молоді. Як їм не позаздриш, отим молодим: у них стільки всього попереду. І раптом солодкий щем торкається мого серця. Я згадую цю ж філармонію, такий же день, але 30 років тому. Тоді, в 1968 році мене, щойно

спеченого працівника світловодської міськрайонної газети «Наддніпрянська правда», але вже активного позаштатного кореспондента «Кіровоградки» запросили на святкування 50-річчя улюбленої газети. То був перший ювілей газети у моєму журналістському житті. А сьогодні мені трішки сумно. Бо цей ювілей... Ні, він не останній, хоча через рік мені (не буду приховувати, скажу) іти на пенсію. Бо вихід, як ми кажемо на заслужений відпочинок, далеко не розлука із улюбленою справою. Це на ділі доводять мої колеги, нині пенсіонери, але ще й як плідно працюючі: Олександр Кердіваренко, Віктор Погрібний, Віталій Колісниченко, Таміла Абрамова, Тамара Щеголяєва... Бо журналістика це не просто професія, це спосіб життя. А «Кіровоградка» − то наша доля, наша любов. І хай їй виповнилося 80, вона ще така молода. Це справді – вікно у світ, такий сьогодні неоднозначний, розбурханий, але цікавий. Тож хай те вікно завжди буде чистим і відкритим для всіх на довгі, довгі роки.

Наталя Кльована.
Фото Володимира Решетникова,
Олега Шрамка.
(Кіровоградська правда. – 1998. – 5 лютого. – С. 1)

1.4. Шлях довжиною у 90 років

Ветерани «Кіровоградської правди»
М. Добролежа, П. Редько, А. Мостовий, Н. Добрін, В Грон,
Р. Попович, Т. Щеголяєва. 9 травня 1999 року.

Сьогодні, 1 лютого, читач «Кіровоградки» тримає у руках 21432 номер газети. Число не «кругле», але дата - ювілейна. Так повелося ще з радянських часів, коли газети у колишньому Союзі почали відзначати свої ювілеї за кількістю не номерів, а років.

У 1968-му «Кіровоградській правді» виповнилося 50. Газету до ювілею нагородили орденом «Знак Пошани», окремих її працівників удостоїли почесних звань.

Про наступний, 60-річний ювілей автору цих рядків, як і його колегам,

нагадують перш за все красиві фарфорові таці з написом «Кіровоградська правда» і цифрами «1918-1978» у позолоченій рамці. Виготовлено цей сувенір майстрами Світловодського керамічного заводу на замовлення редакції.

Урочисто колектив відзначив 70-річчя від дня заснування газети. Були державні нагороди, грамоти обкому, виконкому обласної ради. У редакції з'явився перший заслужений журналіст України Віктор Погрібний. (До цього в області було всього двоє заслужених. Газетярі одержали звання у 1985 році, коли воно тільки було засноване, як учасники Другої світової війни на відзнаку 40-річчя Перемоги). Згодом це звання було присвоєне ще одному журналісту «Кіровоградки» - Олександру Кердіваренку.

1956 рік. Під час збирання кукурудзи

80-річний ювілей колектив «Кіровоградки» відзначив у роки незалежності України вже не як орган обкому Компартії України та облвиконкому, а як громадсько-політична газета. То особливий день у житті кожного з нас. Були грамоти й подяки, відразу двом працівникам – теперішньому редакторові газети Володимиру Бєлінському та автору цих рядків – було присвоєно звання заслуженого журналіста України і відтоді нас стало у редакції четверо – більше половини на той час «заслужених»... у всій області. Чествування колективу відбувалося у філармонії, нас вітали голова облдержадміністрації Михайло Громовий, голова облради Микола Сухомлин, кілька народних депутатів України, було зачитано привітання Президента України Леоніда Кучми.

* * *

А починалося все з 5 вересня 1923 року. Саме того далекого відтепер дня вийшов ювілейний, 500-й, номер газети «Красный путь» - органу єлисаветградських окрвиконкому, окркому КП(б)У та окрпрофбюро. Нелегкі то були часи для видань. Друкарські витрати і папір обходилися дорого, бракувало налагодженого апарату розповсюдження преси. Тому немало повітових газет не витримали госпрозрахунку і припинили своє існування.

А «Красный путь», що прийшов на зміну «Известиям» повіткому КП(б)У, повітвиконкому та радпрофу, які видавалися у 1920-1921 роках, вистояв. «Без грошей, без тиражу, без кореспондентів вступили ми в період непу, - говорилося у передовій статті п'ятисотого номера, - і щоденно, борючись за своє існування, ми поліпшували газету, завойовували читача, набували кореспондентів». А ось що написано в іншій публікації: «Спочатку важко доводилося газеті. Ледве зводила вона кінці з кінцями. Всім читачам відомий випадок, коли друкарня поліграфтресту через несплату в строк грошей відмовилася випустити номер газети влітку 1922 року. Але газета з честю вийшла з усіх випробувань, завоювала широке коло читачів і продовжує розвиватися».

Редакції вдалося створити із нічого, зі старого брухту свою маленьку друкарню, стабілізувалися кадри: із Сиваської дивізії, що дислокувалася у місті, відкомандирували у «Красный путь» трьох журналістів. Але головне було не в цьому. Газеті вдалося налагодити найтісніші зв'язки з робітничо-селянськими кореспондентами. Збереглися імена деяких активних дописувачів. Із заводу «Червона зірка» писав член спілки «Металіст» із 1905 року Зарін. На своєму підприємстві він збільшив передплату газети на 365 примірників. Трудові будні залізничників висвітлювали син батрака литовець Аппар, поліграфіст Плавський.

Робсількорівські ряди швидко зростали. У березні 1922 року «Красный путь» мав лише кілька випадкових кореспондентів. У лютому наступного року їх було вже 93, а на 1 вересня - 263. Постійно ж писали до газети 150 чоловік. Одночасно зростав і тираж. Перший номер вийшов накладом 600 примірників, а п'ятисотий – 2877. І якщо спочатку по передплаті розповсюджувалося всього 254 примірники, то пізніше – 2393. У вітальному листі окружкому партії перед редакцією ставилося завдання до 1000-го випуску збільшити тираж газети до 8000. Забігаючи наперед, зазначимо: намічене було виконане ще раніше.

Нам залишається згадати тих, чиїми руками було підготовлено цей, нині унікальний, номер газети. їх було всього троє: редактор П. Вольнов, його заступник і секретар редакції М. Кремньов, випусковий Д. Броун. А допомагали їм робітники друкарні С. Барановський та М. Бабський.

У творчому житті невеличкого колективу з 1925 року настав новий етап. Тоді у країні ліквідовувалися губернії, з них утворювалися округи. Зінов'євськ (саме так з вересня 1924 року називався колишній Єлисаветград) входив до складу Одеського округу і був райцентром одного з найбільших його районів. Окрім територіальних змін, відбулися й політичні: в Україні відбувалася так звана «українізація» суспільства. Вона торкнулася, ясна річ, і газети. Відтоді вона називалася «Червоний шлях».

Цілком зрозуміло, що старі кадри для газети не підходили: жоден із них не володів українською мовою. Окружком вирішив питання своєрідно. 27 квітня 1925 року редактором «Червоного шляху» був призначений уже відомий на той час письменник-драматург Микола Куліш, автор трагедії «97», яка йшла на сценах театрів усього Союзу, п'єс «Отак загинув Гуска»,

«Патетична соната» та інших творів.

Призначення письменник сприйняв болісно. Адже міняти Одесу, де Куліш жив і творив до цього, на провінційне місто, не дуже хотілося. До того ж він знав − з драматургією треба тимчасово попрощатися – газета забиратиме увесь час. До того ж і жити доводилося практично при редакції, без сім'ї, бо квартирою редактора у Зінов'євську не забезпечили.

Та як би там не було, а 1 травня 1925 року газета «Червоний Шлях» вийшла за підписом редактора Миколи Куліша. Яких зусиль коштував кожен номер, свідчить його лист до приятеля Івана Шевченка: «Приходять до мене місцеві поети, драматурги... Приносять торбами свої твори. А вони ж ще гірші за дописи сількорів. Надибав, правда, одного, що має хист написати». Треба сказати: «надибав» редактор і благословив на письменницький шлях не таку собі «сіру» особу. Це був Спиридон Добровольський, наш земляк, уродженець Новоукраїнського району, майбутній письменник, автор багатьох повістей, романів, п'єс.

Друкуватися він почав у «Червоному шляху». Ось як оцінював роль Куліша у своєму творчому становленні Спиридон Добровольський: «З глибокою пошаною я згадую цю доброї душі людину, що прищепила мені любов до рідного слова, української літератури».

1956 рік. Колектив на відпочинку у Веселих Боковеньках

Про те, що Микола Куліш був справжнім газетним чорноробом, а без таких людей жодне друковане видання існувати не може, свідчить той факт, що під жодним матеріалом не стоїть підпис редактора. А він же працював практично один, вдень і вночі переробляючи оті мішки дописів, що надходили до редакції від людей, які ледь уміли читати й писати. Таких помічників, як Добровольський, було мало. Та ще заступник редактора Магрі, про якого Куліш писав, що це єдиний «досвідчений хоч трошки в газетній справі працівник». До речі, саме Магрі почав редагувати газету після

від'їзду Куліша до Харкова, куди наприкінці серпня того ж року ЦК партії відкликав письменника.

Усього лише чотири місяці жив і працював М. Куліш у Зінов'євську. А, може, аж чотири місяці. Бо яку колосальну справу зробив він. Насамперед, вдихнув життя в газету, яка практично завмирала. Редактору вдалося створити густу мережу робсількорівського активу (до трьохсот дописувачів), а це на той час було немало. Уявімо собі: редакція не має ніякого транспорту, телефони – лиш у Зінов'євську, та й то всього кілька. Як роздобувати інформацію, обробляти її, готувати до друку? До всього – ще й освітлювалася редакція здебільшого гасовими лампами. У місті панувала розруха, хліб, інші продукти одержували по картках. Тому без перебільшення чотири місяці редакторства Миколи Куліша у «Червоному шляху» можна назвати творчим подвигом, який з різних причин не оцінений належно нами й досі.

1950 рік. Вул. Луначарського. Старе приміщення редакції.

Як уже відзначалося, після Куліша редакцію газети очолив Магрі. Він продовжив традицію свого попередника, залучаючи до газети здібних дописувачів, дехто з них став опісля літераторами, журналістами. Ще 1923 року свою першу замітку в «Красный путь» надіслав уродженець Петроострова Новомиргородського району шістнадцятилітній Євген Поповкін - майбутній російський радянський письменник, автор роману «Сім'я Рубанюків», за який у 1952 році він був удостоєний Державної премії СРСР. Він друкувався у газеті протягом 1923-1927 років. Редакція дала своєму сількору направлення до Московського університету, який він успішно закінчив у 1931 році. Протягом десяти років наш земляк редагував журнал «Москва».

На сторінках «Червоного шляху» знаходимо чимало публікацій іншого земляка – Сави Голованівського. Це інформації, репортажі, нариси, оповідання. У 1927 році у друкарні газети видано першу збірку поезій уродженця Єлисаветградки Олександрівського району «Кіньми залізними».

Сава Овсійович – автор понад 30 збірок поезій, романів, оповідань, нарисів, п'єс, спогадів про українських письменників.

30-40-і роки минулого століття – то час не лише великих перетворень у житті країни, суспільства, а й становлення газети, її ролі як колективного організатора і пропагандиста лінії партії, яка була тоді керівною у країні. На зміну «Червоному шляху» прийшов «Соціалістичний наступ», потім «Кіровська правда» (з 1935 року) і, нарешті, з утворенням 10 січня 1939 року Кіровоградської області, газета стала називатися «Кіровоградська правда».

Так уже склалося, що наступного року колективу «Кіровоградки» доведеться відзначати черговий ювілей: 70-річчя від дня заснування обласної газети. Всі віхи шляху, пройденого за сім десятиліть, в одній газетній публікації не передати. Зазначу лиш, що я пишаюся тим, що віддав роботі у газеті два десятки років і не пориваю з нею зв'язків після виходу на пенсію. Всяке траплялося у взаєминах з редакцією: доводилося полишати газету з болем, з радістю повертатися.

Працювати в газеті – велика честь для будь-якої творчої натури. Але й надзвичайно велика відповідальність, її так бракує окремим сучасним виданням і журналістам.

Для мене особисто газета стала школою життєвого досвіду, пізнання, душевного гарту. Чи варто казати, що почуває автор, працюючи у виданні, яке виходить 120-тисячним тиражем, і його читають в усіх куточках області, і не тільки. Завдяки газеті я побував у різних куточках Союзу, за його кордонами. Мені довелося зустрічатися з президентами України, брати інтерв'ю у міністрів, космонавтів, народних артистів, письменників, олімпійських чемпіонів, учасників двох революцій і трьох війн, бути учасником багатьох всесоюзних і республіканських семінарів, спортивних і туристичних змагань, що проводилися на суші, на морі, у небі, в горах. Та найбільше пишаюся тим, що завдяки газеті у мене з'явилося багато добрих знайомих у всіх районах області, особливо у Кіровограді.

Сьогодні газета переживає нелегкі часи, можливо, не легші, ніж у двадцятих. В області виходить безліч видань, здебільшого «метеликів». Але пригадую Шевченкове і вірю: правда оживе, «бульварщина» відійде, і ми відзначатимемо столітній ювілей «Кіровоградки». Задля того ми боролися за незалежність.

Юрій Матівос,
заслужений журналіст
України.

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 3, 4)

1.5. Живи, видання, довго і тиражно!

Недавно переглядав домашній фотоархів, і звернув увагу на світлини, на яких зображені колишні вчителі Созонівської школи Кіровоградського району: Ольга Михайлівна Титова, Марія Феофанівна Пилипас, Неля Василівна Дяченко, Любов Олексіївна Перевозчикова та Віктор Володимирович Громовий. Серед них бачу і Марію Миколаївну Кієнко зі свіжим номером обласної газети «Кіровоградська правда», тираж якої свого часу «перевалював» за сто тисяч примірників.

Пригадалися перші відвідини редакції сорок два роки тому. Не самохіть, а з батьком, журналістом за фахом. Він познайомив мене, тодішнього восьмикласника, із своїми колегами: Вірою Іллівною Монастирською та Тетяною Іллівною Кальчинською – щирими і начеб підкреслено приземленими. Саме у них навчався «тримати форму», заглиблюватися у життя, спілкуватися з цікавими людьми, великому умінню втілювати у слові свої думки і почуття, робити його виваженим і точним.

− Журналіст повинен бути зацікавленим у тому, що він пише. Краще, коли братися за теми, в яких добре розбираєшся, − напучував мене тодішній редактор газети Андрій Павлович Мостовий (до слова, батько моєї однокурсниці Ганни, яка свого часу теж працювала в «Кіровоградці» - Авт.).

І вів далі: «Завжди пам’ятай, що добре пише той, хто добре думає. І не забувай про етичне правило: «Пишемо, що спостерігаємо, а чого не спостерігаємо – не пишемо». Тому потрібно занурюватися в життя, знати його». А ось Михайло Пилипович Родохлєб заохочував до підготовки матеріалів на спортивні теми: мовляв, голова – не шлунок, її потрібно годувати зранку до вечора. Ще пригадую Петра Спиридоновича Сиволапа, Наума Ноєвича Добріна, «жартівливого й водночас іронічного «діда Романа» − Романа Мироновича Поповича, Володимира Павловича Гвоздецького, які

навчали мене працювати над мовою, писати швидко і добре, правити власну замітку чи статтю десять разів.

Завжди знаходив спільну мову у підготовці матеріалів до друку з Юрієм Миколайовичем Матівосом, його молодими колегами Людмилою Момот, Ганною Кліковкою, Ларисою Демчук, Тетяною Корінь, Любов'ю Попович.

Якщо з редакції пропонували взятися за якусь конкретну тему – не брався за неї, поки не переймався проблемою, якщо не склався на неї свій погляд, якщо раніше вона мене не хвилювала. Більшість матеріалів писав і пишу без особливих прохань, вважаючи себе одним із багатьох авторів, які пишуть велику книгу життя.

І ще одне. Саме «Кіровоградська правда» як найстаріша за віком газета області першою надала свої сторінки для педагогічних роздумів тоді ще не знаному в освітянському колі директорові сільської школи Павлиша Василеві Сухомлинському. Саме з її сторінок ми дізнавалися про подвижництво його колег – директорів шкіл області: Героя Соціалістичної Праці Івана Гуровича Ткаченка, Григорія Миколайовича Перебийніса, Павла Феодосійовича Козуля, Миколи Івановича Кодака, Арона Борисовича Рєзника, Бориса Мойсейовича Кофмана, Григорія Кириловича Настасьєва, Надії Андріївни Калініченко...

Не можу не згадати ювілейного дня незабутніх багаторічних авторів «Кіровоградської правди» Василя Івановича Каюкова та Бориса Павловича Хижняка, які у нарисовій формі розповідали про передовий педагогічний досвід колективів шкіл та профтехучилищ області та національного виховання, про сучасників і соратників В. О. Сухомлинського. І як добре, що обласна газета 17 років тому започаткувала випуск ще одного друкованого щомісячника «Освітянське слово» − цікавого й пізнавального видання, незамінного помічника вчительської громади. У цьому вбачаю успіх досвідченої й уважної до потреб освітян журналістки Тетяни Корінь – педагога за фахом.

Знову повертаюся до світлин, з яких почав розповідь. Мені б дуже хотілося, щоб «Кіровоградська правда» завжди залишалася бажаною для читачів, які мають дружити з нею. Бо вона варта того. Дружному колективові редакції на чолі із заслуженим журналістом України Володимиром Бєлінським, якого знаю ще з далеких студентських років, бажаю все робити задля того, щоб газета була виразником надій, сподівань і захисником усіх верств населення області. А ще пригадую вислів письменника Валерія Шевчука: «Минуле, коли воно є, то і ми є. Поки ми живі, то й воно живе, а живе вимагає життя, а не смерті».

Живи, газето, довго і тиражно!

Анатолій Саржевський.
Фото з архіву автора

(Кіровоградська правда. – 2013. – 1 лютого. – С. 2)

1.6. Спомин над старою фотографією

Перший ряд (сидять) зліва направо: Г.Кліковка, В. Селезень, В.Вовченко, С.Надутенко, Л.Пермінова, Е.Віденко, Л.Курганська, П.Сиволап, Т.Костенко.
Другий ряд: В.Ковпак, Г.Константинова, Л.Дон, В.Грон, Н.Кльована, Ю.Моторний, В.Колісниченко, Л.Маркітан, В.Піскун, Г. Воячко, Д.Спектор, В.Погрібний.
Третій ряд: В.Ганоцький, Ю.Гуленко, Ю.Матівос, В.Тарасенко, А. Ромашок, М.Семешок, В. Бєлінський, Б.Куманський, В.Вакулич, М.Пісковий, А.Крятенко.

Удома над моїм робочим столом висить оригінальне фарфорове плаке, оздоблене художньо виписаним мереживом. На ньому зображено позолочене перо, цифри «1918-1978», надпис «Кіровоградська правда» та орден «Знак Пошани». Ці символи ввібрали у себе 60-літній на той час шлях діяльності друкованого органу, якому сьогодні виповнюється 95! А ще я розглядаю фотографію, зроблену влітку 1985-го, і у пам’яті моїй спливають незабутні події тих далеких неспокійних, але щасливих років, коли я разом із колегами, зафіксованими на знімку, під незвучний мотив популярної тоді пісні «троє суток шагать, троє суток не спать ради нескольких строчок в газете», заповнювали літопис, у якому відбивався пульс життя нашого славного хліборобського краю та людей, які ту славу множили.

На превеликий жаль, декого із тих, кого бачу на знімку, немає сьогодні серед нас. Але без сумніву – у ювілейний день ми обов’язково згадаємо їх, пом’янемо добрим словом і за усталеною слов’янською звичкою піднімемо за них чарку. Бо цього вони варті. Кілька років тому перестало битися серце

нашого обдарованого і неповторного редактора Юрія Моторного; одного з найстаріших журналістів області, який писав газетні матеріали під виття бомб і свист куль у січні 1944 року, коли йшли бої за визволення Кіровограда від гітлерівців, Давида Спектора; заступника редактора, публіциста і поета Віктора Ганоцького; скромного працелюба-газетяра Юрія Гуленка; талановитого нарисовця Наталії Кльованої; флегматичного і розсудливого Анатолія Крятенка; одвічного трудівника і безмежно відданого своїй справі фотокореспондента Василя Ковпака; великого професіонала газетярської справи заступника відповідального секретаря Василя Грона; висококваліфікованої друкарки-оператора Валентини Піскун (Гришиної), завідуючої господарською частиною Любові Курганської. Ми, кому випало жити далі, зберігаємо образи колег у своїй пам'яті.

На редакцій летучці. 1960-і роки

Яка то була газета! З огляду сьогодення – казкова... Щоденний тираж – тому свідчення: за сто тисяч примірників. Певне, усі разом узяті сучасні періодичні видання області не дотягують до такої кількості. Не у докір нинішнім газетярам сказано – просто констатація факту: мабуть, суспільство іншим стало, читач змінився. В одному я переконаний твердо: не все гаразд тепер у зв'язках читач-газета-влада. Безглуздям останньої вважаю поділ ЗМІ, друкованих і електронних, на державні (комунальні) та приватні. Річ не тільки у тому, що цей нічим не виправданий поділ роз'єднав журналістів як у моральному, так і у матеріальному плані. І навіть не в тім, що окремі власники газет і телерадіоканалів «не доросли» до розуміння значення ЗМІ у суспільстві. А у тому, на мій погляд, що у країні відсутня чітко визначена відкрита політика організації роботи журналістів в умовах демократії і свободи слова. На жаль, ці поняття в Україні далекі від досконалості: слова є, демократії і свободи немає. У результаті трафаретне – маємо те, що маємо.

Можливо, це всього лишень прорахунки перехідного періоду. Але дуже вже він затягнувся: відірваність газет від народу все більше зростає.

Та що це я розфілософствувався. Сьогодні у газети ювілей. А у такий день прийнято згадувати. Для багатьох моїх колег, не кажу вже про себе, газета була не просто джерелом матеріального існування. Не знаю, хто першим сказав: журналістика – не професія, це стан душі. І вона не сприймає у своєму середовищі тих, хто потрапив до неї випадково – черствих, байдужих, самозакоханих, хто любить себе у газеті, а не газету в собі. Не складеться журналіст як особистість і професіонал і у тому разі, якщо оцінюватиме події через скельця окулярів різного кольору, а ще гірше – якщо свідомо мінятиме їх.

У «Кіровоградці» таких не було. Якщо ж випадково потрапляли, то надовго у ній не затримувалися. Таким гострий на слово редактор Юрій Моторний казав: «Ця робота не для вас, шукайте легшу». Юрій Давидович був людиною рідкісної вдачі і непередбачуваного характеру. Хід його думок, несподіваність окремих висновків, оцінка журналістської роботи, підлеглих вражала, а принциповість, вимогливість декого лякала. Саме «такі» у газеті не приживалися. Для більшості з нас редактор був взірцем зібраності, повної віддачі в творчій роботі, порядності, вихованості. Тільки один штрих: щодня, переступивши поріг редакційних дверей, Юрій Давидович знімав з голови шапку. Редактор був високо підготовленим професіоналом. Маючи університетську освіту, він закінчив чотирирічне журналістське відділення Вищої партійної школи при ЦК КПРС у Москві, а там знання давали глибокі і різнобічні. Після партшколи Моторний кілька років очолював обласний комітет телебачення та радіомовлення, яке вивів до числа кращих у республіці. Року, здається, 1975-го його призначили редактором «Кіровоградської правди». До речі, коли я сьогодні спостерігаю парад «головних редакторів», які очолюють газети рівня колишніх заводських і колгоспних багатотиражок, мені чомусь стає якось незручно за посаду редактора. Тоді у всьому безмежному СРСР виходило понад вісім тисяч різних газет – центральні (московські), республіканські, крайові, окружні, обласні, районні, міські, низові. І лиш чотири з них − «Правда», «Известия», «Комсомольская правда» та армійська «Красная звезда» очолювалися головними редакторами, та й їхні прізвища на сторінках газет не вказувалися, підпис стояв: редакційна колегія. Сьогодні, коли у армії, міліції більше генералів, ніж сержантів, за одну проспівану на столичній сцені пісню можна одержати звання заслуженого артиста, а за три – народного, коли важко пригадати резонансну публікацію заслуженого журналіста України, у пам’яті зринають слова веселої у минулому російської пісеньки «просто я работаю волшебником».

Та це так – ліричний відступ на дозвіллі. Повернімося до спогадів про ювілярку. «Кіровоградка» 70-х-80-х років – то справді літопис краю. Щодня (газета виходила шість разів на тиждень) читач отримував оперативну інформацію з усіх сфер життєдіяльності: економіки, науки, освіти, медицини, культури, спорту. При цьому чітко дотримувалися вимог, визначених

статусом преси, якого рівня вона не була. Серед них основні – географія: не міг бути обійдений увагою обласної газети жоден район. Секретаріат редакції на чолі з невмолимим і вимогливим Петром Спиридоновичем Сиволапом (а ще він поет-гуморист, відповідальний за випуск сатиричної добірки «Біла ворона», якої, мов вогню, боялися чиновники-бюрократи, недбайливі господарники, керівники установ, відомств) зірко стежив за дотриманням «географії». Визначальними й на сторінках газети були виступи фахівців: керівників підприємств і колгоспів, інженерів, учителів, медиків, працівників партійних, профспілкових органів. Без такої автури уявити тогочасну пресу неможливо – читач їй вірив, прислухався до порад, застережень, переймав досвід. Прізвище штатного працівника редакції не могло повторюватися в одному номері, навіть у кількох підряд.

Провідною темою журналістів «Кіровоградки» були розповіді про людей праці. Окрім різних щоденних рубрик цього напрямку була запроваджена редактором Моторним новація. Щонеділі на першій сторінці (як тоді казали – на місці передової) розміщувався нарис у 300-500 рядків. То була улюблена стихія журналісток Валентини Вовченко, Наталі Кльованої, Ганни Кліковки, Валентини Селезень. Художник-графік Віталій Колісниченко майстерно малював портрети героїв нарису. Це була своєрідна обласна Дошка пошани, вона знаходила схвальний відгук читача.

Найвищі вимоги ставилися до аналітичних (критичних) матеріалів. Обов’язковою була об’єктивність суджень і висновків журналістів, ретельна перевірка фактів, коректність подачі. Найгостріші публікації відзначалися на редакційних летучках, розміщувалися на дошці кращих, і це служило моральним заохоченням автора. Найчастіше на неї потрапляли критичні кореспонденції Михайла Піскового, Наталі Нужної, Олени Басенко, Сергія Матусяка, Михайла Івашківа. Не цуралися жанру більшість працівників редакції, теми для розслідувань підказували здебільшого читачі, десятки листів від яких редакція одержувала щодня. Нашими надійними помічниками були громадські кореспонденти, вони дописували майже з усіх районів області.

Критика – річ невдячна і часом небезпечна для журналіста. У цьому не раз доводилося переконуватися й мені. Одного разу я «замахнувся» на недоторканих для преси у ті часи міліціонерів. У результаті «полетіла» скарга аж у ЦК Компартії України. Якби хоч одне слово у етапі висока комісія знайшла образливим або неправдивим – працювати б мені сторожем на складі чи кочегаром у котельні. А скільки таких публікацій ми подавали на шпальтах газети.

Інколи траплялися курйози. Якось газета ЦК КПРС «Правда» подала на своїх сторінках гострокритичну кореспонденцію свого власкора М. Одинця під претензійним заголовком «А человека не видно». Це – про нашу «Кіровоградку», яку незадовго перед цим у Києві похвалили за повагу до людей, оті недільні нариси з портретами, чого не готувала жодна газета в Україні. Столичні журналісти не дуже полюбляли (не полюбляють і тепер) заглиблюватися у проблеми віддалених районів, тим більше сіл, а

критикувати треба було: редакція вимагала. Отож Одинець знайшов «гачок», здається, у Гайвороні (якийсь чоловік поскаржився йому, що про нього мало пишуть), і «всипав» нам за повною програмою. Ми незаслужену критику «проковтнули», зате стали «героями» дня у колег із інших українських видань – адже всі розуміли упередженість «правдиста». Того літа я відпочивав у міжнародному Будинку журналістів у болгарській Варні і увесь термін відпустки був у центрі уваги пишучої братії Союзу, бо представляв «героїчний колектив незаслужено скривдженої гоноровим московським писакою газети» (визначення ленінградського журналіста, з яким я жив у готельному номері).

Для мене особисто «Кіровоградська правда», якій я загалом віддав два десятки років (з короткою перервою) журналістської роботи, була і залишається еліксиром-спомином на решту всього життя. У кожної професії є свої принади, кожному фахівцеві, нехай це буде рядовий працівник будь-якої галузі, є що згадати, оглядаючи пройдений шлях. Але журналістика – професія особлива. Завдяки газеті мені вдалося багато побачити, почути, поїздити, поринути у вир різних подій. Я висвітлював поїздки делегацій ідеологічних працівників області у Татарстан, Закарпаття, Ленінград (Петербург), туристичну поїздку Чорним морем із заходом у вісім причорноморських міст випускників сільських шкіл, брав участь приблизно у двох десятках семінарів, нарад, круглих столів різного рангу у багатьох містах України, Росії, зарубіжних країн.

Особливо багато споминів пов’язано зі спортом. Йому у газеті відводилася значна роль, адже редактор Ю. Моторний був затятим футбольним болільником, до того ж досить сильно грав у шахи і шашки, полюбляв полювання і рибалку. Саме він, очоливши колектив редакції, створив у ній відділ інформації та спорту, призначив його завідувачем тоді молодого журналіста Володимира Бєлінського. Невдовзі після цього прийшов працювати у відділ і я. Першим і дуже приємним заходом, який, доручили проводити мені, був міжнародний заочний турнір із шахів між редакціями «Кіровоградської правди» і газети «Добруджанська трибуна» із болгарського міста Толбухіна (тепер Добрич). На редакційне замовлення була виготовлена величезна шахівниця із магнітними фігурами. Її виставили у вітрині магазину «Союздрук» на вулиці Леніна. Я щовівторка телефонував до Болгарії, передавав наш хід колегам у Толбухіні і одержував їхній, потім переносив його на шахівницю. Багато любителів шахів міста мали змогу обговорити черговий хід і подати свій варіант до редакції.

Запам’яталася футбольна вікторина, що проводилася редакцією уподовж року. У ній взяли участь кілька десятків уболівальників з усієї області, були й з інших. Переможцем став кіровоградський архітектор А. Беліченко, і я вручав йому на полі стадіону «Зірка» футбольний м’яч з автографами футболістів київського «Динамо», переданий редакції через нападника команди, колишнього гравця кіровоградської «Зірки» Вадима Євтушенка, в якого я неодноразово брав інтерв’ю. Якщо мова зайшла про інтерв’ю, то я брав його в учасниці трьох Олімпійських ігор, триразової

чемпіонки на байдарці-одиночці, бронзової призерки на байдарці-двійці, неодноразової чемпіонки світу і Європи Людмили Пинаєвої із Ленінграда. До речі, в останні роки свого спортивного життя вона з певних причин відмовлялася спілкуватися із московськими і ленінградськими журналістами, а для нашої газети зробила виняток. Це було особливо приємно.

Незабутні враження залишилися від участі редакції в організації першості Радянського Союзу з мотокросу на міжнародній трасі Завадівки. Ми виїздили на місце змагань з друкаркою і машинкою, відразу після визначення призерів у всіх класах мотоциклів заповнювали Почесні грамоти і вручали разом з кубками і медалями кращим гонщикам країни. Живі у пам'яті постійні шахові підбірки із вікторинами, які відділ готував разом із ветераном шахів С. Шинкаревським. Широкого резонансу набув автопробіг місцями форсування Дніпра у 1943 році на Куцеволівському та Деріївському плацдармах, організований редакцією.

А як ми колективом відпочивали! Десятки років минуло з тих часів, а нічого подібного повторити не доводилося. Поїздки автобусом в Уманську Софіївку, місцями Корсунь-Шевченківської битви з романтичним обідом у тамтешньому ресторані «Вітряк», екскурсії на Кременчуцьку ГЕС з морськими прогулянками, у гірничу Олександрію, де зустрілись з матір'ю космонавта Леоніда Попова. Чого вартий одноденний літній відпочинок у казковому Чорному лісі на туристичній базі «Чорне озеро». І досі відчувається смакота рибної юшки і неперевершених шашликів із грибним соусом за обідом біля палаючого каміна. А дводенна зимова вилазка на базу начальника військового гарнізону біля лісової Трепівки? Кучугури снігу до пояса, спуск на лижах із крутих схилів, незрівнянного смаку куліш, зварений Юрієм Давидовичем Моторним, шашлик і шурпа, приготовані з баранця, напередодні придбаного у колгоспі. Ну, і, ясна річ... Словом, як працювали, так і відпочивали. Неспроможних на все це у нас не було.

***

«Кіровограді» − 95! Мені доводилося готувати матеріали до її 70, 80, 90-річного ювілеїв. За редакторства О. Ф. Кердіваренка був намір створити при редакції музейну кімнату історії газети (вважаймо, історію обласної преси). Були зібрані архівні документи, оригінали і знімки газет усіх часів виходу газети, спогади і особисті речі старших колег. Події початку 90-х років перекреслили добрі наміри, все зібране і придбане невідомо куди зникло разом із сейфом, у якому експонати зберігалися. Неприємний, гіркий спогад: адже втрачене повернути неможливо.

І все ж приємного набагато більше. Радує, що газета, долаючи, я у цьому переконаний, тимчасові труднощі, увійде у вироблене десятиліттями русло і розіллється, як колись, повноводною рікою. Адже «Кіровоградська правда» − це не просто газета. Вона – школа, яка вчила, компас, який вказував точний напрям. Клас «Кіровоградки» закінчили немало наступних організаторів і творців нових видань, яких тепер у області немало. Після редагування нашої газети Юрій Моторний до кінця життя очолював колектив

найтиражнішої в Україні республіканської газети «Сільські вісті». Вихованець «Кіровоградки», теж, на жаль, покійний, Микола Шворак заснував і вивів на широкий шлях відомий в області «21-й канал». Зовсім недавно створено оригінальну газету «Наше місто», головним редактором якої є Наталія Нужна. У одному з київських журналів працює Микола Семенюк. Від кореспондентів газети до її головного редактора виросли Михайло Пісковий і Володимир Бєлінський. У різний час протягом 35 останніх років у «Кіровоградці» працювала ціла когорта письменників і поетів, знаних у області та й в усій Україні: Володимир Базилевський, Валерій Гончаренко, Євген Желєзняков, Володимир Вакулич. Про високу майстерність газетярів «КП» свідчить той факт, що у ній виросло аж п'ять заслужених журналістів України. Першим цього почесного звання у 1988 році удостоєний тодішній завідуючий відділом культури газети Броніслав Куманський. Він же, працюючи в іншій газеті, одержав почесну відзнаку Спілки журналістів України «Золоте перо». Наступними заслуженими журналістами стали колишній редактор Олександр Кердіваренко, заступник редактора Віктор Погрібний, слідом за ними Володимир Бєлінський та автор цих рядків. Я відверто пишаюся, що маю відзнаку «Золоте перо», за час роботи у «Кіровоградці» написав кілька книжок.

Із ювілеєм тебе, рідна «Кіровоградко»! Ти на порозі ювілею столітнього. Подібний вік мають усього кілька газет України, а в області – ти єдина. І хоча колектив твій мініатюрний проти минулого, періодичність втричі менша, наклад не можна порівнювати з тодішнім, ти була, є і назавжди залишишся найстарішою і найавторитетнішою газетою області. На відміну від живих істот, ти не підвладна часу, тобі не загрожує процес старіння. Навпаки – повертається молодість.

Юрій Матівос.

(Кіровоградська правда. – 2013. – 1 лютого. – С. 3, 10)

1.7. Вік позаду: «КП» − сто років!

Ось і настав той день, коли ви, шановні читачі, тримаєте в руках святковий номер «Кіровоградської правди».

Номер незвичний і хвилюючий, як власне і дата, яку відзначає газета. Саме сьогодні «КП» виповнюється сто років!

Ця подія не менш хвилююча і для нас, журналістів, адже нині, не зважаючи на поважний вік, видання переживає молодечий підйом і натхнення. Важко вмістити столітню історію газети у кілька рядків. За цей час вона змінила не одну назву, пережила по кілька революцій, воєн, голодоморів і вождів, бачила народження СРСР, розруху і неймовірну відбудову. Разом із усіма українцями пережила техногенну катастрофу у Чорнобилі, стала свідком розвалу Союзу і народження незалежної України.

«Кіровоградська правда» споглядала історичну епоху і сама її творила.

З часу народження «КП» у світ вийшло понад 22 тисячі (!!!) номерів. Протягом десятиліть газета виходила щоденно. Редакційну школу у ній пройшло чотири покоління журналістів, а загалом працювало кілька тисяч працівників.

Але в усі часи єдине, що було незмінним для газети – герої, про яких вона писала, − люди.

Саме вам, шановні читачі, найнижчий уклін і подяка за багатолітню відданість, за небайдужість, за те, що кожну історію переживаєте разом із нами, за допомогу і підтримку...

Ви – стимул довголіття газети і натхненники для журналістів. Саме ви спонукаєте нас вдихнути на повні груди і зробити крок у двохсотліття з новими ідеями, новими мріями і соціальними проектами.

Готуючись до столітнього ювілею, «КП» за кілька років ініціювала чимало соціальних проектів, які показали важливість видання для звичайних людей і міцний зв'язок із читачем. Героями одних стали діти − «Іграшки рятують життя», «Дитина шукає родину», «Диво під подушку», «Привітай дитину з днем народження», за живе зачепив кожного унікальний проект «Вимираючі села Кіровоградщини», постійний проект «Не будь байдужим!», спрямований на допомогу тим, хто її потребує. Протягом останнього року газета згадувала власну історію у проекті «Століття «КП».

Газета започаткувала відзнаку «Герой «КП», яку вже третій рік поспіль вручає людям, котрі вражали і надихали своїми вчинками.

Усі ці добрі справи не вдалося б здійснити без підтримки небайдужих людей, які повірили в нас і взяли активну участь у редакційних проектах. Таких однодумців цього року «КП» вперше відзначила особливою подякою за дружбу.

Сьогодні газета стала на шлях благодійності, підтримки простих людей. Робити добро і розповідати про це читачам – завжди буде потрібно. Тож «Кіровоградська правда» сміливо переступає столітній рубіж, аби разом із вами писати історію нового віку. З Богом!

текст: Любов Попович
фото: Олена Сідорова
(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1)

1.8. Серце віддали читачам…
«КП» зібрала спогади журналістів, які у різний час працювали в газеті

Готуючись до сторіччя «КП», протягом року довелося перегорнути десятки підшивок. За мільйонами газетних рядків – долі людей, про яких протягом віку писали журналісти. І тільки усвідомивши обсяг написаного за цей час – розумієш, що журналістика – не просто професія. «Кіровоградська правда» для багатьох стала не просто місцем роботи, а цілим життям. У редакції, паралельно з роботою, працівники одружувалися, народжували дітей, гартувалися у професії і відстоювали власну позицію. Для когось із них робота стала містком до звершень на інших творчих нивах, для когось – єдиною долею на все життя, але у всіх залишила той незабутній слід, який ніколи не зітреться у пам'яті. Кожен із журналістів мав свій стиль і свій шлях у виданні і саме цим газета була цікавою читачеві, бо отримуючи свіжий номер, вони шукали знайомі прізвища під статтями і розуміли, що на них чекає цікаве чтиво. Чим запам'яталася робота у редакції, «КП» запитала редакторів, журналістів, працівників у різні роки.

Найстаршим нині колишнім редактором «Кіровоградської правди» є заслужений журналіст України Олександр Кердіваренко. Його і досі згадують з теплом і повагою, бо завжди був зі своїми підлеглими людяним і щирим. З таким же теплом він розповідає про своє життя у газеті.

− Ювілей. Та ще такий – 100 років! Радію, що пов'язаний із ним, радію за все світле, що покладе він на щирі серця. Радію... Та раптом пригадалося, як одна жінка середніх літ, може молодша, увійшла до мене в кабінет. Цей візит змусив написати почуте і побачене, свої роздуми і почуття під заголовком «Наповнюйте серця любов'ю», − згадує колишній редактор. – Це було 15 років тому. Тоді в селах відбувалося розпаювання землі. Так от, жінка приїхала скаржитися, що їй не дають пай. Свої, сільські це чинять. Їй навіть погрожують спалити хату, якщо добиватиметься справедливості. «Що воно робиться? – обурювалася жінка. – Людей убивають на замовлення і так, ріжуть, мучать. Он у нашому районі убили одразу аж чотирьох, один із них ще геть хлопчик – щоб не було свідка. І ваша газета писала торік, як зарізали одного хлопчика...». Роздумами моїми про ці болі людські, про нестачу любові завершується моя книжка «Село – мій ревний біль».

Олександр Кердіваренко зізнається, задум видати окремою книгою його публіцистичні виступи належить колегам, друзям-журналістам і читачам газет.

− Я згодився. Звичайно, в книгу увійшло те, що стосується села – головного і найпекучішого мого болю. Мені повезло: дожив до 100-річчя!

Добре – не свого, а тієї великої справи, яка відкрила мені простір творити добро для людей, підтримувати їх морально, оберігати, захищати. Я щиро й безмежно вдячний колективу «Кіровоградської правди» за це. І в день високого ювілею хочу підкреслити, що завдяки «Кіровоградці» я відбувся як журналіст, в ній я опублікував усе найголовніше з написаного, біль душі від баченого на своїх нелегких журналістських просторах. Незабутнім залишилося відчуття того, що увесь колектив «Кіровоградської правди» був моїм однодумцем, у всьому отримував його розуміння і підтримку, служив мені своєрідною трибуною, з якою я висловлював свою громадянську

позицію. Тож хай вона буде такою для всіх, хто увіллється в її колектив, − побажав молодшому поколінню газетярів заслужений журналіст України.

Про свої десять цікавенних років роботи у штаті згадує журналістка Тетяна Петер. Працювала в «Кіровоградській правді» спочатку старшим кореспондентом відділу політики, потім заввідділом економіки і міського життя, і на завершення – першим заступником головного редактора. Але, зізнається, і досі є відчуття, що з газетою, яку й зараз вважає для себе не чужою, йшла по життю значно раніше і йде понині.

− Ще працюючи у будівельній багатотиражці, читала «Кіровоградську правду» і навіть не мріяла, що колись буду на рівних у колективі журналістської еліти області, − каже співрозмовниця «КП». – Мабуть, тоді у 1994-2000-му, це був, на мою думку, розквіт газети. Звільнені від компартійного тиску, ми не бачили для себе заборони писати про найгостріше, що відбувалося тоді навколо. Саме працюючи в «Кіровоградській правді», мені пощастило брати інтерв'ю у В'ячеслава Чорновола. Враження від особистості такого масштабу – це на все життя. А ще ми сміливо писали про те, як у каламутній воді тодішнього перехідного періоду безсоромно «ловили рибку» різного роду спритники, привласнюючи державне і комунальне майно. Маючи вдосталь грошей і зв'язків, «герої» таких публікацій потім роками судилися з газетою і нами, журналістами – Юрієм Матівосом, Марією Івановою, Ігорем Підлуським, зі мною. Було усього і багато: затягування справ, відверте нехтування нашими доказами. Нинішні читачі і молоді журналісти, мабуть, не повірять, що один із таких позовів ми програли в суді, бо назвали в газеті бізнесменом... керівника великої бізнесово-виробничої структури. Мовляв, він – підприємець, а називати його бізнесменом – це наклеп, що призвів до всіляких негараздів у родині, справах і самопочутті.

Тепер це уже ніби смішно, каже співрозмовниця «КП», а тоді було невесело. Вона, як журналістка і мама, повинна була сприймати візити представника «ображеного» позивача – спочатку до дитячого садочка, куди ходила її донечка, (невдовзі після цих відвідин завідувачка закладу твердо попросила забрати документи і не водити туди дитину), а потім ще й до амбулаторії дитячої поліклініки із запитанням: а з ким донька, коли хворіє, а мама на роботі?..

− Треба сподіватися, що в нашій журналістиці таких періодів більше не буде, − розмірковує Тетяна Петер і додає, мало про що шкодує у той час роботи в «Кіровоградці». Хіба про те, що не наважилася, не встигла більше поспілкуватися з тими, хто сьогодні уже не з нами.

− Утім, є й гіркота. Найголовніша. І не «Кіровоградка» у тому винна.

Ще тоді, у 90-х, у серії статей «З чадами і домочадцями» я писала про спірні моменти у приватизації майна «Кіровоградбуду», і зокрема гуртожитків по проспекту Університетському. Як бачимо, конфліктна ситуація там є і до сьогодні, люди і досі шукають правди в судах, у владних кабінетах. Писала серію репортажів «Чорні горизонти» з уранової шахти, перед цим побувавши під землею, щоб поспілкуватися зі страйкуючими

гірниками. Через двадцять років люди знову протестують і знову вдаються до акцій у самій шахті. Вимога майже не змінилися. Щоправда тепер організаторів ще й викликають до суду, − підсумовує співрозмовниця «КП».

Журналістка каже, могла б назвати ще приклади, їх багато не тільки у неї, а й у колег, які упродовж довгої професійної біографії намагалися говорити правду, шукати справедливість. А справедливість, немов горизонт; незважаючи на свою очевидність, щоразу віддалялася. І віддалятиметься, поки у суспільстві панують нажива, корупція, байдужість.

− У газеті я прожила дуже світлі роки, які багато в чому сформували мене як журналіста і особистість. Дуже вдячна людям, котрі зберегли газету і вона живе, розвивається – така унікальна, мудра, молода. Із задоволенням читаю «Кіровоградську правду» − люблю її сучасний стиль. Поважаю за громадські акції, що проводить газета, конкретно допомагаючи у конкретних ситуаціях. Будемо жити, дорога «Кіровоградська правдо»! – побажала Тетяна Петер.

Чимало спогадів, пов’язаних із роботою у «Кіровоградській правді», згадує і журналіст Броніслав Куманський. Утім йому запам’яталася конкретна історія з викриттям журналістським розслідуванням псевдогероя.

− За десять років роботи в «Кіровоградській правді», а пропрацював я у ній рівно стільки – з 1 жовтня 1980 по 1 жовтня 1990-го, було багато такого, про що не гріх і згадати. На пам’ять прийшов сюжет; суголосний дню сьогоднішньому, − каже ветеран журналістики. – Це було у першій половині 80-х, принаймні після 1982-го. На той час зустрічі ветеранів війни з Красної площі поширилися на місця колишніх боїв, або формування бойових підрозділів. Фронтовики прикрашали груди не тільки бойовими нагородами, а й ветеранськими значками цих самих підрозділів. Повідомлення про зустрічі та запрошення друкуватися в газетах, у їхній організації брали активну участь місцеві органи влади. Коштів не шкодували, як і тепла для ветеранів. Та чим менше залишалося в живих справжніх учасників бойових дій, тим більше почало плодитися пройдисвітів і шахраїв, котрі спеціалізувалися на воєнній темі, а деякі невдячні нащадки стали забувати, що бойові нагороди оплачені кров’ю їхніх батьків. Тож не дуже вартувало купити у якогось сукиного сина медаль «За Победу над Германией», щоб потім без черги підійти до прилавка, потрапити на прийом до лікаря і таке інше. З появою на чорному ринку високих державних нагород з’явилися й псевдогерої та псевдокавалери ордена Слави, з «правом» на користування відповідними пільгами, − розповідає журналіст.

З одним із таких, згадує Броніслав Куманський, йому й довелося зустрітися під час роботи в «Кіровоградській правді».

− Сказати, що чоловік був професійним шахраєм, було б перебільшенням. Він воював насправді, отримав орден Слави третього ступеня (нагородну книжку я бачив особисто), працював на одному з кіровоградських підприємств і прожив би, скільки йому відведено природою, як мільйони ветеранів, раз на рік слухаючи гучні привітання на адресу

фронтовиків і отримуючи скромну грошову винагороду. Але його «зіпсувало квартирне питання», − продовжує історію співрозмовник «КП».

Одного дня, пригадує Броніслав Куманський, йому зателефонував тодішній редактор «Кіровоградської правди» Юрій Моторний: «Бе Пе, зайдіть».

− Щось цікаве, подумав я. У нас стосовно викликів по телефону склалася певна стилістика. Якщо він телефонував і сухо казав: «Зайдіть», я розумів, що редактор чимось незадоволений. Якщо «Броніславе Петровичу, зайдіть», − це означало, що має щось мені повідомити. Коли ж «Бе Пе, зайдіть» − значить, Юрій Давидович почув новий анекдот; веселу історію, або має запропонувати неординарну тему. Але повідомив інше – у місті з'явився самозванець, і подав листа до редакції, − ділиться він. – Вивести «повного кавалера» на чисту воду виявилося нескладно: він не тільки не зміг показати документ на два ордени (мовляв, чи то загубив, чи вкрали), а й плутався у місцях боїв, у яких нібито брав участь. Часом виходило, що водночас воював, образно кажучи, і на Першому Українському фронті, і на Другому Білоруському чи загалі на Прибалтійському. Розібратися в цьому мені було зовсім неважко, оскільки я вже тривалий час обробляв листи фронтовиків, що приходили в редакцію, а вони були, скажу, щоб нікого не образити, − різними. Тож доводилося «заглядати» й у військову літературу, і в енциклопедичні видання.

Співрозмовник «КП» каже, слухав «героя», розглядав фото, робив записи у блокноті, а під кінець розмови, ніби між іншим, пообіцяв звернутися в Центральний архів Міністерства оборони, щоб йому надіслали дублікати втрачених посвідчень. Самозванець помітно насторожився.

− Пишіть, − сказав Моторний, коли я повернувся до редакції. А наступного дня... надійшла команда «відбій». – Наш герой, − сердито натиснув на останньому слові Юрій Давидович, − побував у Самілика (тодішній перший секретар обкому партії), наскаржився, ніби його збираються оббрехати. Одне слово, наказано нічого не писати, − продовжує Броніслав Куманський розповідь про несподіваний поворот розслідування.

Тоді він поклав блокнот у нижній ящик письмового столу. Минув час. Якось його знову запросив до себе Юрій Давидович.

− Бе Пе, ви свої записи не викинули? – питає. Кажу: «Десь у столі лежать». – Пишіть! – редактор підбадьорливо посміхнувся, − згадує ситуацію журналіст і додає, виявилося псевдогероєві квартири стало замало, він домігся, щоб його приписали до закритого розподільника, а потім захотів ще й поза чергою придбати «Волгу». Це вже був перебір.

Після виходу в світ номера газети зі статтею про нього, «герой» швиденько обміняв квартиру і назавжди зник із Кіровограда, констатує Броніслав Куманський.

Чому саме цей епізод з роботи в «Кіровоградській правді» згадав він? Пояснює, в Україні знову війна. І знову на ній проявляються найкращі і найниціші риси людини. На Донбасі загинув командир групи спецпризначенців підполковник Юрій Коваленко, йому посмертно присвоїли

звання Героя України. Тепер про таких, як він, нагадують меморіальні дошки, назви вулиць – Юрія Коваленка, Сергія Хрипунова, Ігіта Гаспаряна, Юрія Олефіренка, Сергія Сєнчева, Тараса Карпи... А хтось інший переправляє через лінію фроту наркотики, наживається на оборонних замовленнях, розкрадає військове майно. У минулу війну за це розстрілювали на місці, сьогодні багатьом сходить із рук. Хтось шахраює на псевдоінвалідності, волонтерстві, хтось видає довідки про непридатність до військової служби...

Мимоволі замислюєшся, чи не занадто ми поблажливі в час, коли в країні йде війна, гинуть люди і над Україною нависла смертельна загроза, − підсумував колишній журналіст «Кіровоградської правди».

Незабутні роки в газеті згадує і улюблениця тисяч читачів Марія Іванова. Її «Долі людські» чекали у кожному номері, а вона, наче сама переживала кожну історію.

− Коли запросили на роботу у найпрестижнішу на той час обласну газету «Кіровоградська правда», у мене підкосилися ноги: і від щастя, і від хвилювання, − розповідає журналістка.

Зразу працювала кореспондентом у досить складному відділі – соціальних проблем і права. Не встигла вникнути у курс справ, як через кілька місяців призначили заввідділом. Боялася, просилася, але головний редактор Михайло Пісковий сказав: «Справитеся!». То був час гучних журналістських розслідувань. Журналісти не вагаючись кидалися на «амбразуру», викривали корупціонерів, називали імена фінансових махінаторів, оприлюднювали факти зловживань керівників різних рівнів.

− Газета тоді була у всіх на слуху: нам телефонували, дякували, бажали успіхів. Зовсім по-іншому поводилися «герої» наших публікацій: погрожували судом, фізично, шантажували. Одного разу довелося навіть просити захисту в прокуратурі. Тоді пішла смуга судів – до нас позивалися місцеві можновладці, захищаючи свою «честь і гідність» − бачте, які вони слова знали, − пригадує Марія Іванова. – Ми ходили у суд, як на роботу. І цей шлях треба було пройти.

Ми перемагали морально – на нашому боці була правда і читацька аудиторія. Якось приятелька, яка втомилася ходити зі мною в суди (для підтримки), сказала: «Кидай цю брудну справу, краще пиши про кохання і не буде до тебе жодних претензій». Я, звісно, не облишила викривальні розслідування – без них не відчуваєш смак професії. Але почала писати житейські історії. До речі, ще до приходу в «Кіровоградку», захоплювалася цікавими матеріалами Наталії Кльованої і потайки дуже хотіла навчитися писати так, як вона. Хоча, бувало, й такі невинні історії приносим прикрощі.

Марія Іванова каже, якось почула історію про чоловіка-невдаху, якому дружина ледь не відкрито наставляла роги, а він не міг нічого вдіяти, навіть спроба розпрощатися з життям була невдалою. Вона швиденько написала історію, охрестивши героя Тимком.

Щойно вийшла газета, як у редакцію заявився власною персоною Тимко із вимогою дати спростування, інакше подасть позов до суду за

наклеп. І курйоз був не лише в тому, що відвідувач мав прізвище Тимко, а й доля його перегукувалася з написаним. Жінці довелося проявити неабиякий хист, щоб угамувати читача, і дати йому урок на тему: «Як поводитися з дружиною-зрадницею». Та здебільшого люди дякували за матеріали, а дехто навіть перевиховувався.

− Чим мені імпонувала тоді газета? Вона мала соціальне обличчя – захищала ображених, знедолених, прагнула до відновлення справедливості. Після з'ясування обставин, газета стала на захист колишнього директора цукрового заводу, якого незаконно затримали, звинувативши у хабарництві. Уся місцева преса смакувала «смажений» факт, лише «Кіровоградка» засумнівалася у доводах і, прислухавшись до колективу, який вірив керівникові, заявила на повен голос про його невинуватість.

А невдовзі директора виправдали і зняли всі звинувачення. Тоді навіть всеукраїнська преса відзначила сміливість «Кіровоградської правди», − пригадує журналістка. – Та найвища оцінка моєї роботи прозвучала з уст мого батька-журналіста. Якось підслухала їхню з мамою розмову, вони саме обговорювали мою статтю про таємниче життя залізничного вокзалу. Тоді тато сказав мамі: «Ти знаєш, наша Марія уже перевершила мене». Тато завжди повчав: працювати не для редактора чи заради гонорару, а служити читачам. Я намагалася дотримуватися цього правила…

Свого роду легенькою «розминкою» перед роботою стала практика в «Кіровоградській правді» після третього курсу Львівського державного університету, а потім на початку п'ятого, − переддипломна для Лариси Демчук. У редакцію вона прийшла в 1984 році і почала працювати в час, коли на Кіровоградщині виходило лише два обласних друкованих видання.

− Надзвичайної відповідальності вимагає власне журналістська робота. Я, певно, не одну сотню разів згадувала епізод із чергуванням на випуску газети, який мені закарбувався особливо, − пригадує співрозмовниця «КП». – Уже газета підписана до друку, уже на ротаційній машині йде технологічна наладка виходу номера в тираж. Між деталями тієї машини наді мною натягнулося паперове полотно з відбитками газетних полос. І на цьому полотні з різних за розмірами текстів і фото, схожому на клаптикове, я поглядом ловлю свій «клаптик». Машину то зупиняють, то відлагоджують якість друку, запускають знову. А я ще раз «прокручую» в голові, чи все в моїй публікації гаразд із назвами, цифрами, прізвищами. Врешті ротації задають потрібну швидкість, безкінечне друковане чорно-біле газетне полотно пролітає з такою швидкістю, що я вже не бачу свого тексту, і мені перехоплює подих, бо усвідомлюю: разом із публікаціями моїх колег читатимуть і мою десятки тисяч передплатників.

«Кіровоградську правду» називали школою журналістської майстерності, кузнею журналістських кадрів, зауважує Лариса Демчук.

− Читачі передплачували газету заради публікацій їхніх улюблених журналістів, − переконана вона. – Мені пощастило пізнати дух командної роботи, познайомитися з силою-силенною людей, імена яких вписані в історію нашого краю завдяки їхнім талантам, досягненням, здобуткам,

неординарним думкам і рішенням. Цим вони змінювали життя, всіх навколо себе. Дуже рада, що газета дожила до свого сторіччя. Люди, які її творять, молоді, отож, незважаючи на свій дуже поважний вік, дух у газеті свіжий. Вітаючи всіх нас, щиро зичу «Кіровоградці» довголіття і відданих передплатників, нових цікавих героїв публікацій.

Шлях у професію відкрила «Кіровоградська правда» і Сергію Полуляху.

− Так вийшло, що ця газета в моєму житті відіграла дуже помітну роль, з нею я перегорнув не одну сторінку свого життя. Ще в юності отримав від «Кіровоградської правди» перший болючий урок – не вважати себе генієм. Навчаючись в олександрійській СШ №10 так полюбив свої вірші, що надіслав їх у газету і завмер в очікування слави. Моє ім’я таки з’явилося, але в критичному контексті. Молодого автора не помітили, і він образився, − сміється він, згадуючи перше знайомство.

Уже коли став тележурналістом на олександрійському приватному каналі НТА, пригадує співрозмовник «КП», видання було наскільки авторитетним, що на першому поверсі Олександрійської міської ради власний кореспондент «Кіровоградської правди» мав окремий кабінет і про нього пошепки казали, що він начебто «відчиняє двері у високі районні кабінети ледь не ногами»...

− У середині 2000-х тодишній редактор Михайло Пісковий протягнув мені руку допомоги в скрутну хвилину, і я став кореспондентом найтиражнішої і найавторитетнішої газети області. Пізніше журналістом «Кіровоградки» стала і моя донька Ірина, чим я пишаюся, і за що вдячний газеті, − ділиться спогадом Сергій Полулях і додає, його постійний пошук тем і підготовка матеріалів навчили бачити новини в повсякденності, вирізняти головне, чітко формулювати думку і уважно опрацьовувати інформацію, бачити оригінальне в звичайному, окреслювати проблему і навіть пропонувати шляхи вирішення.

А ще – кожним матеріалом намагатися допомогти людям, адже нерідко жителі області зверталися до газети, як до останньої інстанції в пошуках правди.

У «Кіровоградську правду» прийшла працювати у рік 50-річного ювілею газети Валентина Нікульшина. Юність, молодість, зрілість – все пройшло в рідній газеті, пригадує колишній директор рекламного агентства газети і теплими словами розповідає про багатьох своїх колег.

− Кожен із нас жив своїм життям, але усіх нас об’єднувала газета – планірки, відрядження, нічні чергування, суботники. Згадуючи роботу у рекламному відділі, скажу, що реклама не завжди була в пошані. Був час, коли від реклами навіть доводилося відмовлятися. У часи, коли редакція отримувала фінансування з обкому партії, не можна було показувати, що газета може самостійно заробляти багато грошей, бо тоді могли урізати дотацію. Але у 2000 роки ситуація змінилася кардинально, і вже реклама була головною в газеті, бо треба було самим заробляти і на друк і на зарплату, − констатує Валентина Нікульшина і пригадує, діти й онуки, які

частенько бували у неї на роботі, нині цікавляться долею газети, у якій пройшло сорок років її життя. – Приємно, що нинішній колектив пам'ятає про нас, які багато років будували фундамент найповажнішого видання області. Радію, що газета дожила до такого поважного віку і бажаю усім колегам натхнення, здоров'я і миру.

Заслужений журналіст України, колишній редактор «Кіровоградської правди» Володимир Бєлінський свій ліричний спогад про роботу в газеті вилив у віршовані рядки.

Люблю гортать старі підшивки
І відчувать на дотик час.
Осів він тут; як сейфа зливки.
На пожовтілих сторінках.

Осіли радості й тривоги,
щасливі дні і дні сумні,
Шляхи від Бога і до Бога,
які пройшли ми, атеїсти,
В безбожному житті.

До храму довгою була дорога,
Крізь пекло радіації, що ятрить
досі чоловічі сни,
Коли графіт з реактора лопатами
скидали,
Зверталися до Нього: − Господи, спаси!
Й на Кандагарськім перевалі,
В афганських жорнах непотрібної
війни,
Молили небо українські очі –
сині, сірі, карі:
− Господи, спаси!

Душманські каравани ми не переймали
І з монстром атомним не бились
день при дні,
Ми лінотипами сердець відвагу й віру
земляків в рядки передплавляли –
Така вже в нас професія, газетярі!

Рядки, рядки... Без пафосу і фальші,
На ситах совісті просіяні, як борошно
в млині,
Шеренгами в статтях, немов солдати
в безстроковім марші,

Такі далекі і близькі.

Ви в наступ йшли і захищали,
Карали зло і бились за добро,
Картали, вчили, викривали,
дошкуляли, жартували –
Аби життя хоч на краплинку
кращим все-таки було!

Чи ми таким його зробили?
Про це судить, мабуть, не нам.
Не в журналістиці себе,
а журналістику, повірте, ми любили,
І серце, як учитель дітям,
віддали читачам.

текст: Любов Попович
фото: Олена Сідорова
(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 4, 9)

ІІ. Віхи десятиліть

2.1. 1939 рік

1. «Бездушне ставлення до хворих дітей»: Слідами опублікованих матеріалів // Кіровоградська правда. – 1939. − 1 лютого. − С. 4
Лікаря дитячої лікарні, який халатно ставився до своїх обов'язків, звільнено з роботи, медична сестра отримала адміністративне стягнення.
2. Бондаренко А. До Шевченківських днів / А. Бондаренко // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
Йдеться про підготовку до Шевченківських днів у рік 125-річчя від дня народження Кобзаря у Центральній бібліотеці імені Н.Крупської та бібліотеках області. Фонди поповнюються новими книгами Т.Шевченка, готуються літературні вечори, фотовітрини та фотомонтаж по «Заповіту», готуються альбоми з газетного матеріалу та репродукцій картин. У колбудах кількох населених пунктів Кіровоградського району готуються шевченківські вечори.
3. В клубі імені Жовтня...: Напередодні 125-річчя від дня народження Т.Шевченка // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
Клубні працівники та бібліотекарі проводять в цехах заводу «Червона зірка» бесіди про Тараса Шевченка, українська драматична бригада готує до постанови п'єсу «Невольник», а дитячий балетний гурток – музично-танцювальний монтаж за мотивами шевченкових поезій.

4. Вибори в Академію наук СРСР: Розмова з Президентом Академії В.Л.Комаровим // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
Вибори нових академіків та член-кореспондентів стали своєрідним оглядом наукових кадрів у дні ХУІІІ з'їзду ВКП(б).
5. Воєнні дії в Китаї. За повідомленням кореспондентів ТАРС з Чунціна і Шанхая // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. − С. 4. – Зміст: У Центральному Китаї; У Південному Китаї; У Північному Китаї.
6. На фронтах в Іспанії : Новини // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. - С. 4. – Зміст: Східний фронт; Демонстрація безробітних в Англії; Героїчна боротьба Республіканської Армії в Каталонії триває; Заява Альвареса дель Вайо.
7. Напередодні ХХІ річниці Червоної Армії // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
Гуртки художньої самодіяльності області готуються до гідного відзначення Дня Червоної Армії.
8. План лекцій і консультацій при парткабінеті Кіровоградського міського ВКП(б): Графік проведення на лютий 1939 року // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
9. По сторінках газет області: Новини культурного життя коротко // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
10. Повідомленя ТАРС до риболовних переговорів // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 4
За останні кілька тижнів, за повідомленням ТАРС, мав місце обмін нотами і меморандумами між народним комісаром закордонних справ тов. Літвіновим і японським послом п. Того. Приводом для обміну нотами послужило оголошення «Дальрибою» торгів на 15 березня ц.р., у той час, коли між урядами ще ведуться переговори.
11. Розгорнемо соціалістичне змагання на честь ХУІІІ з'їзду ВКП(б) // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 3. – Зміст: Виробниче піднесення залізничників / І. Березовський. Зобов'язання робітників і службовців радгоспу; Водять важковагові поїзди; На честь ХУІІІ з'їзду ВКП(б) / С. Карташов.
12. Третій п'ятирічний план розвитку народного господарства СРСР (1938-1942рр.): Тези доповіді тов. В.Молотова на ХУІІІ з'їзді ВКП(б), схвалені в основному Політбюро ЦК ВКП(б). Другий пункт порядку денного з'їзду // Кіровоградська правда. – 1939. – 1 лютого. – С. 1-3. – Зміст: Підсумки другої п'ятирічки і основні завдання третього п'ятирічного плану; План росту виробництва по третій п'ятирічці; План нового будівництва і його розміщення по третій п'ятирічці; План дальшого підвищення матеріального і культурного рівня трудящих по третій п'ятирічці.

2.2. 1948 рік

1. Гончарюк М. Доб'ємося ще вищих урожаїв / М. Гончарюк // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 6
Інформація про зобов'язання від колективу артілі ім. Петровського Рівнянського (нині Новоукраїнського) району щодо високого врожаю та високої продуктивності худоби на 1948 рік.
2. Засідання Верховної Ради СРСР // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1
Про засідання Верховної Ради СРСР, на якому було заслухано доповіді щодо проекту Державного бюджету на 1948 рік і підсумки виконання Держбюджету за 1946 та 1947 рік.
3. Зведення обласного управління сільського господарства про ремонт тракторів по МТС області на 31 січня 1948 року (в процентах до плану) // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 6
Статистичні дані з ремонтних робіт по МТС Кіровоградської області.
4. Зобов'язання колгоспників артілі імені ХТЗ, Новоукраїнського району, та заходи до їх виконання // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 6
В публікації подаються конкретні заходи від колективу хліборобів артілі імені ХТЗ Новоукраїнського району щодо виконання зобов'язань по вирощуванню в 1948 році високого врожаю.
5. Кіровоградські уроки // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1
Передрук з газети «Правда Украины», в якому подається звітна інформація щодо незадовільного стану сільського господарства в деяких районах Кіровоградської області за 1947 рік.
6. Краснянський М. Достроково завершили завдання січня / М. Краснянський, А. Піскунов // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1
Інформація про виконання січневого плану колективом кіровоградської промислової артілі «Хімік» облліспромспілки.
7. Про Державний бюджет СРСР на 1948 рік та про виконання Державного бюджету СРСР за 1946 рік: Доповідь Міністра фінансів СРСР депутата А. Г. Звєрєва // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 2-4, 5
Друкується повний текст доповіді Міністра фінансів СРСР депутата А. Г. Звєрєва на засіданні Верховної Ради СРСР.
8. Про нагородження орденами і медалями працівників промисловості, сільського господарства, науки, культури та мистецтва Української РСР: Указ Президії Верховної Ради СРСР // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 5
9. Січневий план - на 104, 2 проценти // Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1: фото
Інформація про виконання січневого плану видобутку бурого вугілля гірниками кіровоградської шахти «Піонер».

Указ
Президії Верховної Ради СРСР
Про нагородження орденами і медалями працівників промисловості, сільського господарства, науки, культури та мистецтва української РСР

(Продовження. Початок див. «Кіровоградську правду» за 25, 27 і 31 січня).

Орденом «Знак Пошани»

1. Августова Михайла Олександровича – заступника голови виконкому Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих.
2. Антоненка Павла Пантелеймоновича – заступника голови виконкому Кіровоградської обласної ради депутатів трудящих.
3. Барабаша Івана Івановича – заступника керуючого трестом «Укрвуглебрикетбуд» м. Олександрія Кіровоградської області.
4. Барабаша Миколу Марковича – заступника начальника Кіровоградського управління сільського господарства по тваринництву.
5. Бойка Володимира Дем'яновича – голову виконкому Чигиринської районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
6. Валявського Івана Пилиповича – секретаря Кіровоградського обкому ЛКСМУ.
7. Ветриченко Марію Нестерівну – викладача української мови Кіровоградського педінституту.
8. Воловика Григорія Володимировича – художнього керівника Кіровоградського українського музично-драматичного театру ім. Кропивницького.
9. Володковського Миколу Юхимовича – токаря Олександрійського рудоремонтного заводу Кіровоградської області.
10. Врадія Микиту Миколайовича – старшого агронома Новомиргородського районного відділу сільського господарства Кіровоградської області.
11. Гайдар Домну Антонівну – завідуючу Долинською сортоділянкою Державної комісії по сортовипробуванню зернових культур при Міністерстві сільського господарства СРСР по Кіровоградській області.
12. Ганночку Петра Григоровича – заступника завідуючого відділом пропаганди і агітації Кіровоградського обкому КП(б)У.
13. Гармурара Йосипа Никифировича – голову оргбюро Кіровоградської облкоопінспілки.
14. Голубова Андрія Васильовича – голову виконкому Бобринецької районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
15. Греся Родіона Омеляновича – голову виконкому Олександрійської районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
16. Гусєва Івана Юхимовича – начальника Кіровоградського обласного відділу харчової промисловості.

17. Держицьку Тетяну Никифорівну – голову обкому профспілки працівників м’ясо-молочної промисловості Кіровоградської області.
18. Діденка Антона Захаровича – голову заводського комітету профспілки заводу «Червона зірка» Кіровоградської області.
19. Донцову Лисавету Павлівну – секретаря Новоархангельського райкому ЛКСМУ Кіровоградської області.
20. Дорошенка Петра Омеляновича – завідуючого відділом Кіровоградського обкому КП(б)У.
21. Драгана Петра Тарасовича – директора вагоремонтного заводу Кіровоградської області.
22. Єрьоміна Петра Дмитровича – завідуючого Кіровоградським обласним відділом народної освіти.
23. Живогляда Арсентія Гнатовича – директора Помічнянської МТС Піщанобрідського району Кіровоградської області.
24. Жолтевського Вячеслава Миколайовича – головного механіка Сабліно-Знам’янського цукрозаводу Знам’янського району Кіровоградської області.
25. Жура Семена Логвиновича – робітника Олександрійського цегельного заводу №2 Кіровоградської області.
26. Зайцева Леонтія Васильовича – секретаря заводського партійного комітету заводу «Червона зірка» Кіровоградської області.
27. Кареліна Зіновія Артемовича – голову виконкому Піщанобрідської районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
28. Корнієнка Івана Ілліча – завідуючого Добровеличківським районним відділом народної освіти Кіровоградської області.
29. Качалова Михайла Семеновича – керуючого трестом «Олександріявуглерозрізбуд» м. Олександрія Кіровоградської області.
30. Кисельова Максима Григоровича – токаря Олександрійського монтажного управління № 7 Кіровоградської області.
31. Когана Мейєр-Лейбу Айзиковича – голову Кіровоградської обласної планової комісії.
32. Козачкова Леоніда Аркадійовича – керуючого Кіровоградським відділом «Союззаготтранс».
33. Козлова Миколу Федоровича – слюсара-лекальника заводу «Червона зірка» Кіровоградської області.
34. Компанійця Івана Миколайовича – голову виконкому Знам’янської міської ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
35. Кондратенка Михайла Тимофійовича – секретаря Рівнянського райкому КП(б)У Кіровоградської області.
36. Кульчицького Івана Михайловича – голову виконкому Новопразької районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
37. Куценка Андрія Степановича – директора Кам’янського спиртозаводу Кам’янського району Кіровоградської області.
38. Лобасенка Марка Фадійовича – заступника секретаря Кіровоградського обкому КП(б)У по промисловості.

39. Ляшенка Макара Семеновича – завідуючого Устинівським районним педкабінетом Кіровоградської області.
40. Макаренка Олексія Лаврентійовича – голову Спасівського сільського споживчого товариства Новгородківського району Кіровоградської області.
41. Марикуцу Данила Михайловича – голову виконкому Кам'янської районної ради депутатів трудящих Кіровоградської області.
42. Мартинова Федора Гнатовича – секретаря Кіровоградського обкому КП(б)У.
43. Матвієва Дмитра Михайловича – директора Кіровоградського будівельного технікуму Кіровоградської області.
44. Мельникова Василя Дмитровича – заступника начальника Кіровоградського обласного управління сільського господарства.
45. Мунтяна Степана Варфоломійовнча – заступника секретаря Кіровоградського обкому КП(б)У по торгівлі.

(Далі буде).

(Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1.)

Кіровоградські уроки

1947 рік був переломним у справі піднесення сільського господарства республіки. Трудівники соціалістичного землеробства під керівництвом партійних організацій, виконуючи історичне рішення лютневого Пленуму ЦК ВКП(б), виростили добрий урожай зернових і технічних культур, який значно перевищує врожай післявоєнних років, і достроково виконали план хлібопоставок.

Успіхи сільського господарства України були б, проте, ще більшими, якби всі колгоспи, радгоспи, МТС, всі бригади і ланки працювали так, як передовики, які добилися високого врожаю на кожному гектарі посіву. В постанові від 5 січня 1948 року «Про заходи до підготовки і проведення весняної сівби та інших сільськогосподарських робіт, дальшого піднесення громадського тваринництва в 1948 році» Рада Міністрів УРСР і Центральний Комітет КП(б)У відмітили:

«В 1947 році були випадки, коли зобов'язання в соціалістичному змаганні і заходи, які забезпечують їх виконання, розроблялися зверху, а бригади, ланки і колгоспники не тільки не брали участі в обговоренні цих зобов'язань і заходів, але навіть не знали про них, що грубо викривляло основний принцип соціалістичного змагання і не мобілізувало ці ланки, бригади, колгоспи на боротьбу за одержання високого врожаю. Тому в таких колгоспах не було справжньої боротьби за виконання зобов'язань, за високий урожай».

Рада Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У підкреслили, що для ще більшого залучення широких колгоспних мас у всенародне змагання, для розгортання їх творчої ініціативи необхідно починати розробку та обговорення

зобов'язань безпосередньо в ланках, бригадах, колгоспах і радгоспах, щоб у кожній бригаді і ланці колгоспники й колгоспниці, працівники МТС і радгоспів обговорювали і брали на себе конкретні зобов’язання і тут же розробляли пропозиції і заходи для їх виконання.

Ця чітка вказівка повинна лягти в основу всієї масово-політичної і організаторської роботи на селі. Обкоми і райкоми КП(б)У, обласні і районні Ради депутатів трудящих зобов’язані забезпечити повсякденне і глибоке роз’яснення січневої постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У, організувати широке обговорення цього найважливішого документу на загальних зборах колгоспників, працівників МТС і радгоспів, у бригадах, ланках на тваринницьких фермах. Йдеться про те, щоб кожна бригада і ланка, а в їх складі – кожний колгоспник і колгоспниця, взяли на себе конкретні соціалістичні зобов’язання і тут же намітили заходи до виконання цих зобов’язань. Рада Міністрів УРСР і Центральний Комітет КП(б)У рекомендували керуватись при цьому середньо-прогресивними показниками врожайності сільськогосподарських культур, продуктивності тваринництва і т. д. З областей і районів у колгоспи і радгоспи мали бути командировані працівники партійних, радянських і сільськогосподарських органів, агрономи, зоотехніки, які б добре і всебічно розібрались у стані справ на місці, допомогли правлінням колгоспів, парторганізаціям, колгоспникам виявити наявні резерви, розгорнути змагання і добитися виконання взятих зобов’язань.

Проте ряд сигналів з місць свідчать про формальне ставлення окремих районних і навіть обласних керівників до січневої постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У. Деякі райкоми партії, виконкоми районних Рад депутатів трудящих, районні відділи сільського господарства не подають практичної допомоги колгоспникам у розробці соціалістичних зобов’язань, у підготовці до весняної сівби. Ділова робота підмінюється шумихою і парадністю, які свідчать про неконкретний, бюрократичний підхід до важливої справи. Ці нестерпні хиби допущені, зокрема, в Кіровоградському, Єлисаветградківському та Бобринецькому районах, Кіровоградської області. В ряді колгоспів цих районів постанова Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У навіть не обговорювалась.

На зборах членів артілі «12 років Жовтня», Кіровоградського району, присвячених цій постанові, була присутня тільки половина колгоспників. Тут обмежились тим, що заслухали невелику інформацію, не розробивши ніяких зобов’язань і заходів до їх виконання. Представник райкому КП(б)У тов. Колесников, не подавиш колгоспові ніякої конкретної допомоги, поспішив після зборів повернутися районний центр.

Так само незадовільно організована справа в колгоспі «ХТЗ», Бобринецького району. На загальних зборах колгоспників тут були присутні лише 73 члени артілі з 386. Керівники зборів поплентались за відсталими настроями окремих колгоспників, на зборах були затверджені явно занижені зобов’язання. В Єлисаветградківському районі агрономи, зоотехніки та інші

спеціалісти до цього часу не знають, до якого конкретно колгоспу кожен з них буде прикріплений.

Про що говорять ці сигнали з трьох районів Кіровоградщини? Про те, насамперед, що керівники рад районів Кіровоградщини не зрозуміли всієї важливості постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У, продовжують керувати сільським господарством старими методами, засудженими лютневим Пленумом ЦК ВКП(б). Кіровоградський же обком КП(б)У та виконком обласної Ради не вникають глибоко в справи кожного району, мало дбають про розгортання масово-політичної роботи і соціалістичного змагання на селі.

Як же думає Кіровоградський обком КП(5)У (секретар обкому тов. Петров) і виконком облради (голова тов. Іщенко) при такій постановці масово-політичної і організаторської роботи, на селі забезпечити успішну підготовку області до сівби, дальший ріст урожайності і піднесення громадського тваринництва?

На Кіровоградщині заспокоюють себе тим, що область у підготовці до весни займає в республіці не останнє місце. Недостойне більшовиків самозаспокоєння! Кіровоградська область може і повинна займати передове місце і добитися міцних успіхів у розвитку сільського господарства. Але, щоб досягти цього, треба очолити творчу ініціативу мас, треба по-більшовицькому організувати партійно-політичну роботу в кожному колгоспі, бригаді, ланці. Не можна задовольнятись середньо-обласними цифрами, як це роблять на Кіровоградщині. Потрібна діяльна підготовка всіх районів, всіх МТС, всіх колгоспів, радгоспів, бригад і ланок до весни. Адже ж Капітанівська, Новостародубська, Олександрійська і багато інших МТС цієї області навіть наполовину не виконали плану ремонту тракторів. В області не все гаразд з засипкою насіння ярої пшениці, картоплі, багаторічних і однорічних трав, з вивезенням гною на поля. Кіровоградські ж обласні організації примирилися з цим, заколисують себе «середніми цифрами», не вчать наполегливо керівників райкомів партії і виконкомів районних Рад у всіх деталях своїх спиратися на ініціативу, поліпшувати повсякденне керівництво сільськими первинними партійними і комсомольськими організаціями, радянськими і сільськогосподарськими органами.

Центральний Комітет КП(б) України засудив серйозні хиби, допущені в зазначених районах Кіровоградської області, і зажадав негайного їх усунення. Кіровоградські уроки повинні міцно продумати кожен комуніст, кожний керівний працівник області, району, колгоспу, радгоспу, МТС, тим більше, що подібні сигнали надходять не тільки з Кіровограда, а також з деяких районів інших областей.

Пора покласти край великим недолікам в організації масово-політичної роботи, в керівництві соціалістичним змаганням на селі! Повністю виконати в кожному районі, колгоспі, МТС і радгоспі постанову Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У від 5 січня 1948 року – значить зробити новий великий крок вперед у здійсненні історичних рішень лютневого Пленуму Центрального

Комітету ВКП(б), значить – більшовицькими ділами відповісти на заклик славних ленінградців про виконання П'ятирічки за чотири роки.

У своїй промові на ювілейній сесії Верховної Ради УРСР, присвяченій 30-річчю нашої республіки, товариш В. М. Молотов дав високу оцінку колгоспам і радгоспам України: «Всіх радує, що колгоспи на Україні швидко відбудовують своє господарство після тяжкої шкоди, заподіяної за роки жорстокої німецької окупації».

Ця висока оцінка, дана тов. В. М. Молотовим від імені Союзного уряду, Центрального Комітету ВКП(б) і особисто товариша Сталіна, запалює трудівників сільського господарства республіки на боротьбу за досягнення нових, ще більших успіхів у зміцненні і розвитку наших колгоспів, у виконанні рішень лютневого Пленуму ЦК ВКП(б). Підтримати і очолити патріотичне піднесення на селі, організувати конкретне, гласне і загальне соціалістичне змагання всіх колгоспників, працівників МТС і радгоспів за перемогу на весняній сівбі, за нове піднесення соціалістичного землеробства і громадського тваринництва – священний обов'язок всіх партійних і радянських організацій України!

(Передова «Правды Украины» за 1 лютого).
(Кіровоградська правда. – 1948. – 3 лютого. – С. 1.)

2.3. 1958 рік

1. Богданченко О. Щодекади підвищуються надої / О. Богданченко // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
Про високі показники з надоїв молока тваринниками Могильненського відділка радгоспу Сальківського цукрокомбінату.
2. Висування кандидатів до складу дільничних виборчих комісій // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 1
3. Кисельов Й. Півстоліття на сцені: До 70-річчя з дня народження Г. П. Юри / Й. Кисельов // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 4
Публікація з нагоди 70-річного ювілею народного артиста СРСР, видатного актора і театрального режисера, уродженця Єлисаветградщини (село Федвар Єлисаветградського повіту) Гната Петровича Юри.
4. Про внесення змін і доповнень у статті 45 і 48 Коституції (основного Закону) Української РСР: Закон Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
5. Про Державний бюджет Української Радянської Соціалістичної Республіки на 1958 рік: Закон УРСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 1
6. Про Державний план розвитку народного господарства Української РСР на 1958 рік: Закон УРСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 1

7. Про затвердження Звіту про виконання державного бюджету Української РСР за 1956: Постанова Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
8. Про затвердження Указів Президії Верховної Ради Української РСР про призначення Міністрів Української РСР: Постанова Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
9. Про затвердження Указу Президії Верховної Ради Української РСР про призначення тов. Стоянцева О. А. головою комісії Радянського контролю Ради Міністрів Української РСР: Постанова Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
10. Про затвердження Указу Президії Верховної Ради Української РСР про увільнення тов. Непорожнього П. С. від обов'язків заступника голови Ради Міністрів Української РСР: Постанова Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
11. Про затвердження Указу Президії Верховної Ради Української РСР про увільнення тов. Онищенка Г. П. від обов'язків заступника голови Ради Міністрів Української РСР : Постанова Верховної Ради Української РСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
12. Про нагородження тов. Горбася М. П. орденом Трудового Червоного Прапора : Указ Президії Верховної Ради СРСР від 29 січня 1958 року // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
13. Семененко З. Працювати по-мамаївському. Квартальний план виконаємо достроково / З. Семененко // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2
Формувальниця заводу «Більшовик» інформує про продуктивність і перевиконання змінних завдань бригади ливарників.
14. Телятник І. Бесіди, лекції, вечори / І. Телятник // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 1
Про діяльність передвиборчого агітпункту в приміщенні Маловисківського районного Будинку культури.
15. Трудівники сільського господарства України відповідають на Звернення Центрального Комітету КПРС і Ради Міністрів СРСР: Зобов'язання колгоспників і колгоспниць, робітників МТС і радгоспів, спеціалістів, усіх працівників сільського господарства Української РСР на 1958 рік // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 1, 3, 4; Кіровоградська правда. – 1958. – 1 лютого. – С. 1-4
16. Шоста сесія Верховної Ради Української РСР // Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2

Працювати по-мамаївському
Квартальний план виконаємо достроково

На заводі «Більшовик» я працюю давно. Але іще ніколи не було у нас такого трудового піднесення, як у ці дні. На ознаменування дня виборів до Верховної Ради СРСР кожен прагне перевиконувати змінні завдання так, як

закликають гірники бригади Героя Соціалістичної Праці Миколи Мамая. Хоч ми й не шахтарі і робота ливарників дуже відрізняється від їхньої, все ж ми гаряче схвалили цінну ініціативу мамаївців і включились у змагання за їх методом.

Хороших виробничників у нас багато. Ось шишельниці Лідія Рєзник, Валентина Солохіна, формувальники Андрій Ткаченко, Галина Белявська. Ініціативно, з вогником працюють вони. Їх денний виробіток становить дві-дві з половиною норми. Плавильники точного сталевого литва Олексій Шаповських, Борис Гравій добилися рекордного показника на виготовленні ножів і сіток до м'ясорубок.

Що ж забезпечило успіх цим передовикам? Старанність у роботі, зразкова організація робочого місця, правильне використання часу.

Я особисто на формуванні стержнів до корпусів м'ясорубок майже втроє перевиконую норму. Підвищенню продуктивності праці сприяє економне витрачання кожної робочої хвилини.

Бригада ливарників нашого цеху зобов'язалася квартальне завдання виконати до 28 березня і викликала на змагання комсомольсько-молодіжну бригаду Марії Кучухідзе з ливарного цеху сірого чавуну заводу «Червона зірка». Ми впевнені, що зобов'язання успішно виконаємо.

З. Семененко,
формувальниця заводу «Більшовик».
м. Кіровоград.
(Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 2.)

Півстоліття на сцені
(До 70-річчя з дня народження Г. П. Юри)

Слово коротке – півстоліття! А як багато вміщує воно в собі, якщо це навіть звичайне людське життя. Півстоліття сценічного життя – це великий

шлях безустанної праці, творчих хвилювань, це круті стежки шукань, знахідок і невдач, невпинне горіння розуму і серця. Коли врахувати, що в ці півстоліття входять роки гірких митарств безправного дореволюційного українського актора, славний, але важкий час збирання перших сил для будівництва нового українського театру, десятиріччя невтомного служіння радянській сцені, – то стане ясно, що означає півстоліття акторської і режисерської діяльності народного артиста СРСР Гната Петровича Юри.

Близько ста зіграних найрізноманітніших ролей, двісті здійснених постановок – такий послужний список видатного майстра сцени.

Коли б зібрати на театральних підмостках образи, створені акторським обдаруванням Г. Юри, то перед нами постало б досить різнолике суспільство – трудівники полів і невдачливі царствені особи, мислителі і пройдисвіти, філістери і протестанти, люди, пройняті становими забобонами, і виразники здорового народного розуму, герої далекого минулого і наші сучасники. До різних епох, країн, суспільних формацій належать і поставлені Г. Юрою спектаклі. Тут історичні екскурси і хроніка наших днів, героїчні розповіді і соковита побутова зарисовка, весела комедійна вистава і велична епопея. Тут твори М. Горького, Т. Шевченка, І. Франка. Л. Українки, І. Тобілевича, М. Кропивницького, О. Корнійчука, Д. Фурманова. Г. Гауптмана, Лопе де Вега, П. Бомарше, Ю. Яновського, І. Микитенка, М. Куліша, Л. Первомайського та інших.

Широкий і різноманітний світ художніх образів! Але це аж ніяк не випадковий добір подій і осіб. Їх вивів на сцену художник, мета якого – створити не тільки цікаві, але передусім глибоко повчальні видовища, здатні просвітити, духовно збагатити, надихнути глядача на високі і добрі діла, на боротьбу і подвиги, на великі звершення і самовіддану працю.

Щоб бути справедливими, слід відзначити, що в творчій біографії Г. Юри були і невдачі, і захоплення, які не справдились. Проте головне в його акторській і режисерській діяльності – це вірність соціалістичному реалізму, це шукання масштабних тем, цікавої людської долі, визначних характерів, прославляння передових, прогресивних ідеалів життя, розкриття багатої народної душі.

Як постановника, Гната Юру цікавили, насамперед, твори, в яких правдиво показане життя народних мас, в яких діють пристрасті, борються і перемагають прогресивні суспільні сили.

Все своє свідоме творче життя він боровся за театр – потрібний і доступний народові, за театр – підручник життя, за театр – трибуну, з якої можна було б говорити людям багато доброго і корисного. Ще на початку XX століття, працюючи в єлисаветградській газеті «Голос юга» як театральний рецензент під псевдонімом Загарій, Г. Юра відстоював у своїх критичних замітках змістовні, повчальні спектаклі, кликав тодішніх акторів до осмисленої творчості, до пропаганди передових ідей свого часу.

Біографія Г. Юри – професіонального актора і режисера – починається з 1907 року, з часу вступу молодого єлисаветградського любителя театру до відомої тоді української трупи С. Максимовича. Виходець із селянської сім’ї

села Федвар, єлисаветградського повіту, який народився в благословенних місцях, де виросли титани українського театру – Карпенко-Карий, Саксаганський, Садовський, Кропивницький, Мар'яненко та інші славні служителі театральної музи, Гнат Юра і в дореволюційні роки дивився на сцену не як на приємну забаву, а як на засіб служіння суспільству, народові. Недарма він ставить і грає те найкраще, що створене безсмертним генієм вітчизняної і світової класики. Характерно, що вже в 1908 році в провінціальній глуші, в містечку Гадячі, Гнат Юра вперше на Україні поставив таку вибухову, протестуючу п'єсу, як «На дні» М. Горького, граючи в ній спочатку роль Барона, а пізніше брехливого утішителя Луки.

Найяскравіші і найзначніші сторінки театральної біографії Г. П. Юри зв'язані з Київським академічним драматичним театром імені Івана Франка, біля колиски якого він стояв разом з О. Ватулею, О. Юра-Юрським, А. Бучмою, М. Крушельницьким та іншими. З січня 1920 року Гнат Юра назавжди зв'язав свою творчу долю з франківцями. З ними він утверджував реалістичні основи українського радянського театру, боровся за народність і партійність на сцені, пропагував найкращі зразки національного мистецтва за межами республіки – в Москві і Ленінграді, Тбілісі і Петрозаводську, Варшаві і Мінську, збирав старі кадри українських акторів, вирощував молоді свіжі сили – і у себе в театрі, і в Київському театральному інституті, де Г. Юра довгі роки веде велику викладацьку роботу.

Немало зробили франківці і разом з ними Гнат Юра для становлення і розвитку української радянської драматургії – першооснови успіхів молодого національного революційного театру. У зв'язку з цим доречно згадати, що Гнат Юра був одним з перших постановників драматургійного дебюту М. Куліша – драми «Дев'яносто сім». В ній він виступав не тільки як режисер, а й як талановитий виконавець ролі незаможника Мусія Копистки – першого позитивного образу на українській радянській сцені, в якому яскраво, самобутньо показано, як Радянська влада збуджувала до активної дії колись забиті, але могутні, народні сили. Копистка і не менш яскравий образ Малоштана з драми І. Микитенка «Диктатура» – одні з його акторських удач.

Не тільки п'єси Куліша і Микитенка сценічно утверджував театр імені Ів. Франка та його беззмінний художній керівник Гнат Юра. Драматургія О. Корнійчука, починаючи з його ранніх п'єс, знайшла гостинний притулок у театрі. Переважну більшість драм і комедій визначного українського драматурга поставив Г. Юра, добиваючись довголітнього звучання їх на сцені.

Окремий, при тому великий розділ у творчості Г. Юри становлять п'єси І. Тобілевича – його найбільш улюбленого автора. Можна сказати, що все найкраще, написане Тобілевичем, ожило на сцені франківців у режисурі і у виконанні Юри. Такі образи, як Терешко Сурма з «Суєти», Стьопочка Крамарюк з «Житейського моря», Мартин Боруля з однойменної комедії, Бонавентура Копач і Герасим Калитка із «Ста тисяч» стали коронними ролями талановитого комедійного актора.

В різний час з успіхом грав Гнат Петрович горьковського Луку і гоголівського Хлестакова, андрєєвського Керженцева і Калеба Піддінтона Лесі Українки і десятки інших ролей. Але одному з його сценічних творінь, сміховинному в своїх походженнях Йосифу Швейку, судилося стати найпопулярнішою роллю актора. Більше трьохсот раз зіграв її Г. Юра – і в молоді роки, і недавно, в пору осінньої зрілості. І завжди з незмінним успіхом. Швейк Гната Юри – не наївний комедійний герой, а, можна сказати, прихований насмішник над зарозумілими буржуа, виразник здорового народного розуму, носій щирого заразливого гумору.

Незвичайний, великий талант Гната Петровича Юри, його діяльність як народного обранця – депутата Верховної Ради УРСР незмінно зустрічають схвалення у трудящих нашої республіки, у всіх, хто бачив Гната Петровича на сцені, хто знайомий з його життям і творчістю, які повністю присвячені партії, радянському народові, соціалістичній Батьківщині.

Йосип Кисельов.
(Кіровоградська правда. – 1958. – 31 січня. – С. 4.)

2.4. 1968 рік

1. Інкубаторні станції почали новий сезон // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
2. Артеменко І. Трактори в строю / І. Артеменко // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
Про стан сільськогосподарської техніки тракторної бригади колгоспу імені Ватутіна.
3. Біличенко М. Новий сорт помідорів / М. Біличенко // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3
Про особливості вирощування нового сорту помідорів.
4. Більше сільськогосподарської продукції країні: Республіканська нарада працівників сільського господарства // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
Інформація про підсумки республіканської наради працівників сільського господарства.
5. Бродовий О. За прикладом сусідів / О. Бродовий // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Колгоспи Новоукраїнського району зобов’язалися підвищити врожай зернових культур до 24-26 центнерів з гектара.
6. Вийшли в світ у видавництві політичної літератури // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3. – Зміст: «Розвиток революційної теорії комуністичною партією Радянського Союзу»; «Дрібнобуржуазний революціонаризм» / Б. М. Лейбзон.
7. Вихованець випереджає наставника // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4

Інформація про обласні змагання авангардівців з лижних гонок, що проходили на околиці Кіровограда.
8. Герценов Б. В ім'я перемоги / Б. Герценов // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3
Спогади Герасима Лапіна про запеклі бої на безіменній висоті: саме тут вісімнадцять хлопців 139-ї дивізії зав'язали пам'ятний бій проти двох фашистських рот.
9. Дружиніна В. Дощечка на сосні / В. Дружиніна // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Про будівництво п'ятиповерхівок комсомольсько-молодіжною бригадою Олексія Голика.
10. Дудус Л. Удвоє більше / Л. Дудус // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
Знам'янський консервний завод видав 60 тисяч умовних банок м'ясних консервів, щоб виконати п'ятирічний план.
11. Екран тижня // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4: фото. – Зміст: «Тисяча вікон»; «Короткі зустрічі»; «Провулок»; «Фауст XX віку».
Коротка інформація про фільми.
12. Зарубіжна інформація // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3. – Зміст: Наліт партизанів на Сайгон; Голодовка медичних працівників Венесуели; Заява Роберта Кеннеді; Події в Китаї; Неписьменність у Бразилії; Відверте признання.
13. Кальчинська Т. Пропагандисти книги / Т. Кальчинська // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3
Яку роботу проводять магазини, книгарні з популяризації книг місцевих письменників розповідається у статті.
14. Комсольсько-молодіжна бригада // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2: фото
На фотографії зображені працівники заводу «Червона зірка», які успішно несуть трудову вахту на честь 50-річчя Ленінського комсомолу.
15. Костюк В. Інструктор райкому / В. Костюк // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Стаття присвячена Василю Сичу, інструктору райкому партії.
16. Механізатор Іван Іващенко : Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2: фото
Фотографія Івана Іващенка, механізатора широкого профілю колгоспу імені Чапаєва Кремгесівського району.
17. Моторний, Олександр. У сніговицю / Олександр Моторний // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4
18. На вогник // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4: фото
Працівники Палацу культури та бібліотеки постійно проводять заходи з розвитку сільської культури.
19. На совість, творчо // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Стаття про Дар'їна М. І., майстра з ремонту пускових двигунів до дизелів.

20. Нарада в обкомі КП України // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
В обласному комітеті КП України відбулась інструктивна нарада членів ініціативної групи жінок-активісток по підготовці до обласних зборів активу жінок.
21. Наш девіз: п'ятирічку – достроково! // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1: фото
Фото та коротка інформація про кращих передовиків виробництва.
22. О. М. Косигін прибув у Кабул // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
Голова Ради Міністрів СРСР Косигін О. М. прибув у Кабул із дружнім візитом на запрошення прем'єр-міністра Афганістану Н. А. Еттемаді.
23. Огляд іноземної преси // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3
Огляд міжнародної інформації.
24. Паламар В. За інструкцією... бездушності / В. Паламар // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4
Черговий поїзду Логвинов М. І. не допоміг людям добратися до станцій в снігову заметіль.
25. Перебування товариша А. Дубчека у Москві // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Про зустріч Дубчека А. з Генеральним секретарем ЦК КПРС Л. І. Брежнєвим.
26. Поліщук В. Виступи старих більшовиків / В. Поліщук // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Про масово-політичну роботу, яку провадять старі комуністи.
27. Радянсько-індійське комюніке // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1
Про зустріч Голови Ради Міністрів СРСР О. М. Косигіна з президентом Індії З. Хусейном.
28. Рябець Г. Колгоспні пенсіонери / Г. Рябець // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4
Пенсіонерів та ветеранів колгоспу оздоровили в санаторіях, будинках відпочинку.
29. Тороп О. Різними способами / О. Тороп // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 2
Яку роботу проводять хлібороби для снігозатримання на полях читайте у статті.
30. Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3: фото
Машинний парк новопразького колгоспу імені Леніна поповнився силосозбиральним комбайном.
31. Хроніка // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4
32. Чи знаєте ви, що... // Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 4

Більше сільськогосподарської продукції країні

Республіканська нарада працівників сільського господарства

Вчора, 31 січня, республіканська нарада працівників сільського господарства продовжувала свою роботу.

Присутні оплесками зустрічають появу в президії керівників Комуністичної партії і уряду України товаришів О. Ф. Ватченка, В. І. Дрозденка, Н. Т. Кальченка, Д. С. Коротченка, І. К. Лутака, О. П. Ляшка, М. О. Соболя, П. Ю. Шелеста, В. В. Щербицького, А. Д. Скаби, В. К. Клименка, Г. І. Ващенка, В. І. Дегтярьова, а також голови Всесоюзного об'єднання «Союзсільгосптехніка» О. О. Єжевського, міністра сільського господарства Білоруської РСР С. Г. Скоропанова, секретаря ЦК КП Молдавії П. А. Паскара, передовиків і новаторів сільськогосподарського виробництва, працівників партійних, радянських, комсомольських і профспілкових організацій, діячів науки.

Тривало обговорення доповіді кандидата в члени Політбюро ЦК КПРС, Голови Ради Міністрів УРСР В. В. Щербицького «Про підсумки виконання соціалістичних зобов'язань в 1967 році та завдання по дальшому піднесенню сільськогосподарського виробництва в колгоспах і радгоспах республіки».

Промовці по-діловому, як дбайливі господарі, аналізують результати роботи трудівників села у ювілейному році. Відзначаючи успіхи, вони критично оцінюють досягнуте, зосереджують увагу на невирішених питаннях, говорять про невідкладні завдання, які необхідно здійснити для виконання рішень XXIII з'їзду КПРС і XXIII з'їзду КП України, Пленумів ЦК партії по дальшому збільшенню виробництва і продажу державі всіх сільськогосподарських продуктів, поліпшенню їх якості і зниженню собівартості.

Повне використання наявних резервів, зміцнення економіки і піднесення ефективності колгоспно-радгоспного виробництва, вдосконалення організації і оплати праці, постійна боротьба за підвищення її продуктивності, за високу культуру землеробства, механізація трудомістких процесів, широке впровадження досягнень науки і передового досвіду, турбота про кадри, правильний їх добір і розстановка, дальше розгортання соціалістичного змагання на селі за дострокове завершення планів п'ятирічки, гідну зустріч 100-річчя з дня народження В. І. Леніна – ось основні шляхи, які вирішують успіх справи.

На нараді підкреслювалось, що великі 1 відповідальні завдання, які стоять перед працівниками сільського господарства республіки, вимагають від партійних, радянських, профспілкових, комсомольських організацій і сільськогосподарських органів дальшого вдосконалення форм і методів, керівництва колгоспами і радгоспами, всім господарським і культурним життям села. Треба й далі підвищувати роль колгоспних і радгоспних партійних організацій, а також сільських рад, підносити рівень організаторської і політико-виховної роботи в масах, посилити контроль за виконанням рішень партії і уряду, повсякденно піклуватись про людей.

В ці дні, вказували учасники наради, основні зусилля трудівників села повинні бути зосереджені на своєчасній підготовці до весни, успішному проведенні зимівлі худоби, збільшенні продажу державі молока, м’яса, яєць.

Директор Українського науково-дослідного інституту тваринництва Лісостепу і Полісся УРСР академік ВАСГНІЛ Й. А. Даниленко докладно спинився на питаннях підвищення продуктивності, поліпшення якості і зниження собівартості тваринницької продукції в колгоспах і радгоспах республіки, підкреслив необхідність широкого впровадження наукових рекомендацій і досвіду передовиків, прогресивних способів вирощування молодняка та відгодівлі худоби.

Зокрема, широкі можливості для збільшення виробництва м’яса відкриває впровадження інтенсивної системи вирощування молодняка, яка дає змогу вже в річному віці одержувати бичків вагою 300-350 кілограмів. А при екстенсивній годівлі, як правило, такої ваги тварини досягають у двохрічному віці. За рахунок різкого підвищення приросту живої ваги тварин, скорочення строків відгодівлі господарства можуть знизити собівартість виробництва м’яса. Досліди наукових установ і практика колгоспів і радгоспів переконливо підтверджують велику економічну вигідність застосування такого способу відгодівлі. Важливою умовою дальшого розвитку тваринництва є піднесення племінної справи, поліпшення порідних якостей худоби. Комплектування ферм порідним молодняком дасть змогу до мінімуму звести розрив між фактичною продуктивністю тварин та потенціальними можливостями поголів’я.

Промовець спинився на питаннях дальшої механізації трудомістких робіт на фермах.

Найкращих показників по вирощуванню зернових культур у ювілейному році добились трудівники ланів Хмельницької області. Вони одержали на кожному гектарі по 27,1 центнера зерна, а озимої пшениці – по 30,2 центнери. За ці успіхи області присуджено перехідний Червоний прапор ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР та грошову премію. Використовуючи досвід, набутий у минулому році, говорить перший секретар Хмельницького обкому КП України М. Д. Бубновський, партійні організації області працюють над тим, щоб найближчим часом збирати не менше 30 центнерів зерна з гектара.

Головна увага звертається на підвищення культури землеробства, впровадження у кожному господарстві правильних сівозмін, науково обгрунтованої системи внесення добрив, поліпшення справи насінництва, ліквідації строкатості у врожайності сільськогосподарських культур.

Запровадивши наукову систему господарювання, багато колгоспів і радгоспів добились високих показників у роботі.

За прикладом волочиських хліборобів, говорить на закінчення промовець, сільські трудівники Хмельниччини включились у змагання за дострокове виконання завдань п'ятирічки, за перетворення в життя рішень листопадового Пленуму ЦК КП України по збільшенню виробництва зерна.

На трибуні начальник Черкаського обласного управління сільського господарства О. В. Мусатенко. Він доповідає учасникам наради, що в ювілейному році в області вирощено в середньому по 24,4 центнера зернових з гектара, в тому числі по 26,4 центнера озимої пшениці. Одержано також високий врожай кукурудзи. Області присуджено перехідний Червоний прапор ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР та другу грошову премію.

Виконуючи, рішення листопадового Пленуму ЦК КП України, колгоспи і радгоспи розробили заходи, здійснення, яких забезпечить виробництво в 1968 році 1 мільйона 605 тисяч тонн зерна – на 200 тисяч тонн більше, ніж було одержано торік. Господарства області планують розширити площі під зерновими культурами на 28 тисяч гектарів, підвищити родючість полів.

У системі заходів по піднесенню культури землеробства першорядного значення надається збільшенню виробництва і поліпшенню якості місцевих добрив.

Далі промовець розповів про боротьбу колгоспників і робітників радгоспів за високі врожаї цукрових буряків та інших культур, за підвищення продуктивності худоби і зниження собівартості тваринницької продукції, за зміцнення економіки господарств, поділився досвідом роботи виробничих бригад по комунальному обслуговуванню сільського населення, які створені в 417 колгоспах області.

Він піддав гострій критиці об’єднання «Сільгосптехніки», будівельні, заготівельні і шляхові організації за факти неправильних розрахунків з колгоспами.

Секретар парторганізації колгоспу «Зоря комунізму» Красноградського району Харківської області М. С. Матюшенко приділив велику увагу питанням перебудови села, поліпшенню умов праці і відпочинку колгоспників. З ініціативи партійної організації останнім часом в селі, побудовано 8-річну школу з спортивним залом, готель, двоповерховий Палац культури з залом на 400 місць. Тут є кімнати для гурткової роботи, бібліотека, радіовузол. В колгоспі цілорічно працює дитячий комбінат.

Промовець підкреслив, що поліпшення культурно-побутових умов колгоспників сприяє успішному розв’язанню виробничих питань. Тепер юнаки і дівчата не прагнуть виїхати з села, а залишаються працювати в рідному колгоспі. Вони заочно навчаються у вузах і технікумах, у вечірній школі. Молодь охоче підвищує свої знання в різних сільськогосподарських гуртках. В колгоспі з’явились такі нові посади як інженер, економіст, технік-будівельник, художній керівник Палацу культури. В господарстві працює 17 спеціалістів з вищою та середньою освітою.

Заможно і культурно живуть колгоспники. В їх користуванні 178 телевізорів, кожна сім’я передплачує газети і журнали. 750 читачів користуються послугами бібліотеки. В Палаці культури систематично влаштовуються вечори вшанування передовиків, ветеранів праці, зустрічей трьох поколінь, концерти майстрів мистецтв та учасників художньої самодіяльності.

У всіх питаннях колгоспного життя і виробництва, сказав тов. Матюшенко, авангардна роль належить комуністам. З 58 членів партії 43 працюють безпосередньо на виробництві. На закінчення він запевнив, що трудівники села докладуть всіх зусиль, щоб з честю виконати соціалістичні зобов'язання третього року п'ятирічки, гідно зустріти 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

Голова Херсонського облвиконкому М. О. Макушенко докладно розповів про соціалістичне змагання, яке широко розгорнулося серед хліборобів області за успішне виконання рішень листопадового Пленуму ЦК КП України. У кожному господарстві області розроблені конкретні заходи по збільшенню виробництва зерна.

Сівба озимих повсюдно проведена насінням першого класу високих репродукцій. Зокрема, по удобрених площах і з одночасним внесенням в рядки туків засіяно понад 400 тисяч гектарів. На значних площах хлібороби підживили озимину ще восени. Зараз широко ведеться підготовка до весняного підживлення. Господарства немало роблять в справі підвищення культури землеробства.

Збільшенню виробництва зерна в області сприяє зрошення. Торік на поливних землях було посіяно 17,1 тисячі гектарів озимих. У найближчі роки колгоспи і радгоспи матимуть в структурі посівних площ на зрошуваних землях не менше 30 процентів озимих, а всього зернових, разом з рисом та кукурудзою, − не менше 50 процентів. Це дозволить не тільки значно збільшити збір зерна, а й ефективніше використовувати воду, одержувати максимальну віддачу від кожного зрошуваного гектара землі.

Говорячи про перспективи розширення зрошення на півдні республіки, т. Макушенко розповів про найбільшу в Європі Каховську систему, спорудження якої вже почалося.

На нараді виступив голова Всесоюзного об'єднання «Союзсільгосптехніка» О. О. Єжевський.

Палкий привіт і найкращі побажання хліборобам України від трудівників ланів сонячної Молдавії передав секретар ЦК КП Молдавії П. А. Паскар.

Тепло зустрінутий присутніми на нараді виступив член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК КП України П. Ю. Шелест. Промова П. Ю. Шелеста була вислухана з великою увагою і неодноразово переривалась оплесками.

Учасники наради схвалили соціалістичні зобов'язання працівників сільського господарства Української РСР на 1968 рік.

Підбивши підсумки своєї діяльності по виконанню завдань XXIII з'їзду КПРС, XXIII з'їзду КП України та рішень березневого Пленуму ЦК КПРС в ювілейному році, говориться в цьому документі, трудівники села республіки розглядають їх як початок великої роботи по дальшому розвитку сільського господарства, зміцненню економіки колгоспів і радгоспів. Розгортаючи соціалістичне змагання за дострокове виконання завдань п'ятирічки, успішне здійснення рішень листопадового Пленуму ЦК КП України по збільшенню

виробництва зерна, працівники сільського господарства Української РСР намітили конкретні показники в галузі рільництва і тваринництва, за які вони боротимуться в третьому році п'ятирічки.

Учасники наради запевнили ЦК КПРС і Раду Міністрів СРСР, що трудівники села Радянської України докладуть всіх сил, щоб з честю виконати прийняті зобов'язання, внести гідний вклад у справу побудови комунізму в нашій країні.

З великим піднесенням було прийнято вітального листа Центральному Комітетові Комуністичної партії Радянського Союзу.

Закриваючи нараду, головуючий секретар ЦК КП України О. П. Ляшко від імені ЦК КП України і Ради Міністрів УРСР побажав її учасникам доброго здоров'я, багатьох років життя, особистого щастя, нових успіхів у праці на благо рідної Вітчизни, у виконанні соціалістичних зобов'язань.

На цьому республіканська нарада працівників сільського господарства України закінчила свою роботу.

(РАТАУ).

(Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 1)

Пропагандисти книги

− П'ятсот примірників?! Чи не забагато? – зауважили в облкниготорзі Зінаїді Олександрівні, коли вона подала заявку на збірку віршів молодого кіровоградського поета Валерія Гончаренка.

– Думаю, що це навіть мало, – посміхнулась у відповідь завідуюча магазином.

Незабаром перша книжка земляка вийшла з друку. Працівники книжкового магазину № 2 разом зі своєю громадською радою вирішили урочисто відзначити дебют Валерія. Вивісили об'яву: «Всіх, хто хоче послухати вірші, ласкаво запрошуємо до нас».

Просторе, затишне приміщення книгарні заповнили шанувальники поезії.

«...Кто бы вы ни были, люди,
разве можно прожить без стихов?»

Словами відомого поета М. Асєєва відкрила вечір Зінаїда Олександрівна.

Письменник Микола Смоленчук розповів про творчі доробки місцевих поетів В. Юр'єва, В. Базилевського, О. Шкабоя та інших. Потім читав свої вірші іменинник. Виступали учасники вечора. Наприкінці заслужений артист УРСР Борис Копилов запропонував: «Давайте всі, хто кохається в літературі, вважатимемо цей магазин своєрідним клубом наших зустрічей».

Не менш цікава зустріч відбулася наприкінці минулого року після виходу з друку другої поетичної збірки «Доля» Валерія Юр'єва. Добра згадка залишиться у кіровоградців після вечора, присвяченого Четвертому Всесоюзному з'їздові письменників.

Торік у магазині підготували кілька книжкових виставок. Одна з них називалася «Великий Жовтень у творах радянських письменників». Улаштували зустріч з ветераном революційного руху, старим комуністом А. І. Щербою. Після неї було куплено багато книг, представлених на цій виставці.

Магазин № 2 недаремно так охоче відвідують книголюби. Зайдеш – і тобі в очі впадає домашність: видно, що це старанні жіночі руки створили затишок. До того ж кожного зустрічають тут як бажаного гостя. Побачила продавщиця Євдокія Тихонівна Санкіна чи Наталія Антонівна Некрасова, що відвідувач якось невпевнено почуває себе біля полиць, і зразу ж на поміч: «Що б ви хотіли придбати? Зараз підберемо...» Рідко коли буває у своєму кабінеті й завідуюча З. Котляревська. Вона також уважно і ввічливо обслуговує покупців.

Завсідники ж почувають себе впевнено, бо викладку в книгарні зроблено в основному по трьох видах: художня і медична література, образотворча продукція. Вільно орієнтуватись у царстві книг допомагають таблички. Наприклад, довгий ряд полиць об'єднує один напис: «Художня література». На них у строгому порядку розміщено твори українських і російських радянських письменників, окремо – дореволюційних, зарубіжних і т. д.

Працівники магазину вважають, що одним з кращих засобів популяризації друкованої продукції є гарна й продумана реклама. Вона починається з вітрини. До кожної знаменної дати обов'язково готують книжкові виставки, фотомонтажі.

Зі смаком оформлено постійно діючі куточки: «Наш Кобзар», «Для вас, жінки», «Для практичного лікаря».

Відвідувачі завжди можуть ознайомитися з тематичними планами видавництв, інформаційними списками, каталогами та іншими посібниками, викладеними на спеціальному столику. Якщо їм самим не справитись, то працівники магазину порадять. Є у них і постійні колективні та індивідуальні замовники.

Про літературні новинки магазин систематично повідомляє читачів через обласні газети, радіомовлення, телебачення.

Книгарня з року в рік перевиконує планові завдання. В цьому їй допомагають і громадські книгоноші, народні кіоски. На 971 карбованець торік розповсюдив літератури кооператив середньої школи № 34, яким керує вчитель В. Корнієць, на 530 карбованців – народний кіоск при міській санепідемстанції (Л. Мірошникова). Добре працюють громадські розповсюджувачі на швейній фабриці та інших підприємствах.

Напередодні п'ятдесятиріччя Великого Жовтня колективові книгарні № 2 присвоїли звання колективу комуністичної праці. А зовсім недавно в облкниготорг надійшло радісне повідомлення: дружний колектив книгарні в республіканському конкурсі на кращий магазин відзначено третьою премією.

Тут не звикли жити старими здобутками. Зробили одне – беруться за інше. Нині готуються до 50-річчя Радянської Армії. Вже добирають

матеріали до виставки, вечорів, комплектують подарунки. Попереду – горьковський вечір…

Т. Кальчинська.
м. Кіровоград.
(Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3)

Чи знаєте ви, що...

З усіх жителів землі кожний чотирнадцятий живе тепер в СРСР.

З кожних чотирьох радянських людей троє народилися після Великої Жовтневої соціалістичної революції.

60 мільйонів радянських людей народилися після 1945 року.

Тепер в СРСР молодший склад населення, ніж, наприклад, в Англії та ряді інших країн.

За даними останніх переписів, на кожну тисячу населення припадає у віці до 16 років: в Англії – 251 чоловік, в СРСР – 304 чоловіка.

Скільки в середньому жила людина в дореволюційній Росії? 32 роки. Скільки в середньому живе людина в Радянському Союзі? 70 років!

З кожної тисячі тих, хто народився тепер в СРСР, житимуть у XXI столітті 900 чоловік, а сторіччя Жовтневої соціалістичної революції відзначать з тисячі більш як 800 чоловік.

Три чверті лікарів у СРСР і 30 процентів інженерів – жінки; половина адміністративно-технічних працівників – жінки!

Париж – найбільш перенаселене місто світу: на 1 кв. км припадає 32 тисячі жителів, у Токіо – 16 тисяч, а в Нью-Йорку – 13,2 тисячі!

В усьому світі налічується 167 млн. діючих автомобілів! З них близько 90 млн. – у США і 51 млн – в Європі.

Найдавніший у світі роман «Повість про Гендзі» написала японська жінка Мурсакі Сікібу в X столітті! Цей роман – велика, на 1000 сторінках, розповідь про любовні пригоди принца Гендзі та про нрави того часу. Цей шедевр японської літератури є частиною світової культурної спадщини.

(РАТАУ).
(Кіровоградська правда. – 1968. – 1 лютого. – С. 3)

2.5. 1978 рік

1. Євсєєв І. Усією силою душі / І. Євсєєв // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4
Біографічна довідка про учасника подій часів революції та встановлення радянської влади в Україні Тихона Кулінича.
2. Агітбригада Новгородківського районного будинку культури: Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4: фото

3. Богаченко І. Коли в колективі дружба / І. Богаченко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Про успішну працю колективу молочно-товарної ферми «Шляхом Леніна».
4. Богдановський Г. Третій гідрогігант планети: Рубежі десятої п'ятирічки / Г. Богдановський // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2: фото
Дав енергію останній, 15-й агрегат Усть-Ілімської ГЕС. Публікація розповідає про весь комплекс гідроелектростанцій, його потужність та ефективність.
5. Болгаренко В. Турботи сільських шляховиків / В. Болгаренко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1
Стан дорожнього покриття та покриття асфальтом і бетоном необхідних площ під заводами і фабриками.
6. Будні космічного польоту. Центр керування польотом / Центр керування польотом // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1
Короткий звіт про функціонування орбітального комплексу, самопочуття космонавтів, перелік виконаних робіт: розвантаження транспортного корабля «Прогрес-1», заміна бортової апаратури, розход повітря при виході у відкритий космос тощо.
7. Будови особливого роду // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4
24 дитячі санаторії в Україні побудовано на кошти, зароблені за рік під час комуністичних суботників. Наводяться інші цікаві цифри щодо будівництва дитячих оздоровчих центрів.
8. Відеомагнітофон – помічник хірурга // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4
Повідомлення про використання хірургами кольорових записів операцій та інше із застосуванням відеомагнітофонів, які лише починають розповсюджуватись в країні.
9. Варанова Г. (завідуюча бібліотекою Палацу Культури імені Жовтня). Орієнтир для читачів / Г. Варанова // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 3
Роль бібліотеки в ідеологічній пропаганді рішень партії на прикладі бібліотеки Палацу ім. Жовтня.
10. Волощук П. У партійних організаціях Гайворонського району / П. Волощук // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
11. Гаян Г. Техніка примножує сили: за пропозиціями трудящих / Г. Гаян, М. Валюс // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1: фото
В ході обговорення нового проекту Конституції СРСР працівники підприємства внесли кілька пропозицій, у т.ч. щодо покращення роботи кіровоградського заводу «Металіст»
12. Горовий Г. (секретар виконкому Світловодської районної ради народних депутатів). Нові обряди - в побут / Г. Горовий // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4. – Зміст: Свято врожаю; День першої борозни; Дружба серпа і молота; Посвячення у хлібороби; Проводи до лав Радянської Армії; Вечір вшанування трудових династій; Одруження; Народини.

У Світловодську створено районну обрядову комісію, що планує на найближчі три роки навчання персоналу та впровадження у побут нових обрядів і традицій.
13. День області // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4. – Зміст: Нагорода бережливим; «Народжений революцією»; Проба вища; Пісенні звіти.
14. Доярка Надія Трифонівна Максименко з колгоспу «Перше травня»: фотофакт // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2: фото
Фото переможниці соціалістичного змагання з Маловисківщини.
15. Здобуто ударною працею // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1, 3
Повідомлення ЦСУ СРСР про підсумки виконання Державного плану розвитку народного господарства УРСР у 1977 році.
16. «Клуб п'ятитисячниць»: Новини коротко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Естонські доярки, які надоїли за рік по 5 та більше тисяч кг молока від корови, об'єднались у клуб «П'ятитисячниць».
17. Комплекс стає до ладу: Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2: фото
18. Левченко І. Повідомила «Блискавка» / І. Левченко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1
Одна з малих форм ЗМІ – блискавка – повідомила про успіх доярки Параски Будько з Петрівського району.
19. Ленінським курсом // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Інформація про вихід з друку шостого тому промов і статей Л.І.Брежнєва.
20. Максименко О. Увага кукурудзі / О. Максименко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Голова колгоспу імені К.Маркса Новоукраїнського району розповідає про те, що підтримавши почин новоархангельських колег, кукурудзоводи району взяли на себе зобов'язання зібрати з кожного гектара по 50 центнерів зерна.
21. Марченко П. Навчання профспілкового активу / П. Марченко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Діячі професійних спілок Кіровоградщини галузі сільського господарства провели чергове навчання та підвищення кваліфікації. Публікація подає зміст навчання.
22. Мусієнко В. Відгукніться, однополчани! / В. Мусієнко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4
Коротка інформація містить відомості про те, що фронтовичка, учасниця Великої Вітчизняної війни, шукає своїх бойових побратимів.
23. Олерський С. До отчої слави: Радянській армії – 60 / С. Олерський // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 2
Триває всесоюзний місячник оборонно-масової роботи. Відбуваються різні заходи: змагання з фігурного водіння автомобіля, проводяться лекції бесіди, тематичні вечори, масові змагання стрільців, складання нормативів до комплексу ГПО.

24. Підвищувати дієвість економічної освіти // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1: фото
Публікація являє собою аналітичну довідку на тему дотримання розпоряджень партії та уряду з економічної освіти на території області. В основу покладено тези з постанови ЦК КПРС «Про поліпшення економічної освіти трудящих».
25. Після виступу «Кіровоградської правди» // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4. – Зміст: «Ставки без коропів»; «Як доїхати до Завадівки»?
Про те, як виступ «Кіровоградки» допоміг вирішити конкретні питання поліпшення якості життя.
26. Павленко В. Школа здоров'я / В. Павленко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4
Поради щодо активного відпочинку взимку та можливості складання норм ГПО.
27. Пам'яті товариша: Некролог // Кіровоградська правда. - 1978. - 1 лютого. - С. 3: фото
Відійшов у вічність Олександр Тимофійович Колендо, член КПРС з 1939 року, персональний пенсіонер республіканського значення.
28. Панорама міжнародних подій: Дайджест // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 3
29. Перебої в м'ясному конвейєрі: На огляді – зимівля худоби // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1
Рейдова бригада «Кіровоградської правди» побувала в колгоспах Компаніївщини і виявила недоліки у тваринництві району: неповне виконання плану, загибель новонароджених поросят, погана відгодівля молодняка, неповне обігрівання свинарників та ряд інших порушень. Перелічивши виявлене, журналісти дають ряд рекомендацій з покращення ситуації, в т.ч. про проведення районного семінару тваринників.
30. Соціалістичні зобов'язання працівників будівельно-монтажних організацій і підприємств Ордена Трудового Червоного Прапора тресту «Західводбуд» Міністерства меліорації і водного господарства УРСР: Повний текст зобов'язань // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1: фото
Зобов'язання обговорено і прийнято на зборах колективів організацій і підприємств тресту.
31. Соціалістичні зобов'язання працівників освіти, профспілкових організацій і трудящих Знам'янського району по підготовці шкіл та дошкільних установ до нового 1978-1979 навчального року // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 3
32. Токар І. Я. Романюк – один з правофлангових соціалістичного змагання Кіровоградського заводу тракторних гідроагрегатів: Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1: фото
33. Ходосенко Р. Такі наміри гірників / Р. Ходосенко // Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1

Шахтарі і вугільники Олександрії заявили про намір, значно поліпшивши використання гірничої техніки, виконати достроково планові показники 1978 року та п’ятирічки в цілому.

Будні космічного польоту

Центр керування польотом, 31 січня. (ТАРС). Космонавти Юрій Романенко і Георгій Гречко продовжують роботу на пілотованому орбітальному комплексі «Салют-6» - «Союз-27» - «Прогресс-1».

Відповідно до програми сьогодні заплановано проведення додаткового наддування станції повітрям із запасів, доставлених вантажним кораблем. За час пілотованого польоту частину повітря було витрачено при виході екіпажу у відкритий космічний простір, а також при виконанні операцій по шлюзуванню відходів.

Тривають роботи по розвантаженню транспортного корабля «Прогресс-1», який доставив на орбітальну станцію «Салют-6» матеріали, необхідні для тривалого функціонування пілотованого космічного комплексу.

Екіпаж проводить заміну використаних блоків бортових систем станції. Доставлені на станцію регенератори включено в роботу системи забезпечення життєдіяльності. На борт станції космонавти перенесли й встановили в штатне положення обладнання і апаратуру, призначені для проведення технологічних експериментів.

За даними телеметричної інформації і доповідями екіпажу, бортові системи орбітального комплексу працюють нормально. Самопочуття товаришів Романенка і Гречка добре. Політ космічного комплексу «Салют-6» - «Союз-27» - «Прогресс-1» триває.

(Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 1)

Нові обряди – в побут

На XXV з’їзді КПРС вказувалося, що головним підсумком шляху, пройденого країною, є нове соціалістичне суспільство, подібного якому не знало людство. Сьогодні ми по праву говоримо, що радянський спосіб життя, радянська людина – найбільше завоювання Великого Жовтня, здобуте під керівництвом Комуністичної партії. Нині великого значення набуло розкриття реальних переваг радянського способу життя. Значне місце в цьому займають радянські свята і обряди. З їх допомогою ведеться пропаганда славних революційних, бойових і трудових традицій. Тому впровадження і поширення нових форм громадянських свят і обрядів стало важливою ланкою ідеологічної роботи.

Саме з таких позицій підходять до вирішення на практиці цих важливих питань Ради народних депутатів Світловодського району. У нас створені і активно працюють постійні районна і сільські комісії по вивченню

і впровадженню нових громадянських свят і обрядів. Навколо них згуртовано чималий актив ентузіастів. Комісії працюють у тісному контакті з культурно-освітніми установами, профспілковими, комсомольськими та іншими громадськими організаціями.

Виконком районної Ради народних депутатів проводить семінари, на яких вивчається і узагальнюється досвід впровадження в життя села нових свят і обрядів. На них запрошуються голови і секретарі виконкомів, сільрад, голови сільських обрядових комісій. Як правило, такі заняття ми практикуємо раз на квартал. На засіданнях райвиконкому заслуховуються звіти про їх діяльність.

Це коротко про організаційний бік справи. А які сторони соціалістичного способу життя у нас пропагуються засобами громадянської обрядності? Перш за все ми розкриваємо наш справедливий, гуманний соціально-економічний і громадсько-політичний устрій, науково-матеріалістичний світогляд, соціалістичну культуру і мистецтво, зразки трудової діяльності, соціалістичні і комуністичні форми співжиття. В цьому напрямі в районі вже чимало зроблено, набуто певного досвіду. Саме життя народжує повсякчас нові звичаї і традиції.

Зупинюся на конкретних прикладах. Так, у нас міцно прижилися і регулярно проводяться в усіх селах такі обряди, як «Свято врожаю», «День першої борозни», «Дружба Серпа і Молота», «Посвячення у хлібороби». Урочистості набули проводи юнаків на службу до лав Радянської Армії, вечори вшанування трудових династій. Сьогодні у районі не знайдеш такого села, де б не влаштовувалися популярні громадянські обряди «Одруження» і «Народини».

До кожного свята, здійснення того чи іншого обряду підходимо творчо. Торік, наприклад, тільки сільськими закладами культури було організовано і проведено 125 громадянських свят і обрядів. І кожен такий масовий захід лишив по собі добру згадку у людей.

У Григорівському сільському клубі, скажімо, районна обрядова комісія разом з відділом культури райвиконкому провела вечір вшанування механізаторів. Тих, кого тоді вшановувало все село, трудова сім’я колгоспу, увінчали яскравими кумачевими стрічками з написом «Кращий механізатор». Кожного передовика у фойє клубу гостинно стрічали дівчата в барвистому українському вбранні, з традиційним хлібом-сіллю. До механізаторів з добрими словами подяки і побажанням нових успіхів звернулися ветерани праці, голова колгоспу В. Е. Петров, голова виконкому сільради М. К. Гавриленко. Оплесками стрів передовиків весь зал. Від їх імені зі словами вдячності виступив один з перших механізаторів колгоспу Я. Я. Воловик. Потім піонери вручили передовикам букети квітів. Учасники художньої самодіяльності районного Будинку культури і сільського клубу підготували святковий концерт.

Подібні вечори були підготовлені і проведені в усіх селах району.

Доброї слави зажили обряди вшанування трудових династій. У Миронівському сільському Будинку культури з успіхом пройшов вечір,

присвячений сім'ї Погрібних. А вона й справді заслуговує такої честі. Ось уже понад 20 років Іван Михайлович Погрібний працює в місцевому колгоспі імені В. Ульянова механізатором, а його дружина Віра Іванівна – дояркою. Разом з матір'ю на фермі трудяться і дочки Ліда та Люда, а син Володя, ще школяр, мріє стати механізатором, як батько. Цю дружну працьовиту сім'ю щиро поважають у селі. Доярка В. І. Погрібна у ювілейному році надоїла понад 3100 кілограмів молока від кожної корови своєї групи. Всім членам родини Погрібних на вечорі від імені колгоспу в урочистій обстановці вручено пам'ятні дарунки.

Різноманітні форми вшанування передовиків виробництва, ветеранів Великої Вітчизняної війни і праці, людей, які йдуть на заслужений відпочинок, широко використовують сільські обрядові комісії та культурно-освітні заклади. З великим успіхом пройшли, наприклад передноворічні щедрівки. Тепер у нас рідко яке весілля чи реєстрація новонароджених проходять без урочистих обрядів. Треба сказати, що практикуються вони недавно, але вже полюбилися трудящим. Хотілося б тільки поліпшити інтер'єр спеціальних салонів, які відкрили для таких заходів наші торговельні організації і побуткомбінат. Обрядовим комісіям треба краще вивчати запити населення, вносити до Рад свої конкретні пропозиції.

Збіднює обряди і відсутність музичного та вокального супроводів. У нас ще не в кожному сільському клубі для цього використовують, скажімо, духові оркестри. На окремих вечорах не виступають хори або капели співаків.

Наша районна обрядова комісія склала перспективний план роботи на 1978-1980 роки. Ним передбачено багато цікавих заходів. У їх основу покладено піклування про те, щоб наші нові громадянські обряди завжди проходили цікаво і були багатими за змістом і яскравими за формою.

Г. Горовий,
секретар виконкому Світловодської районної Ради народних депутатів.
(Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4)

Після виступу «Кіровоградської правди»

«Ставки без коропів»

Цю критичну кореспонденцію, надруковану в газеті, розглянуто у виконкомі Новомиргородської районної Ради народних депутатів. Дійсно, в колгоспі імені Ілліча два ставки були не зарибнені, а в зарибнених риба своєчасно не виловлювалась.

Для виправлення становища в районі створено міжколгоспне меліоративне об'єднання, в розпорядженні якого буде необхідна техніка, інвентар. Нині підбираються кадри для будівельних і ремонтних робіт у ставковому господарстві. Для зарибнення двох ставків колгоспу імені Ілліча передбачено завезти 80 тисяч мальків.

У колгоспі «Комуніст» побудовано нерестилище на 20 гнізд, що дасть можливість щорічно одержувати 500-600 тисяч мальків. Про це повідомив редакцію заступник голови виконкому районної Ради народних депутатів Л. Паньков.

«Як доїхати до Завадівки»

Так називалась замітка про незадовільне обслужування пасажирів на міському автобусному маршруті № 23. Як повідомив редакцію начальник Кіровоградського автопідприємства 10021 Л. Облап, критичний сигнал обговорено в колективах міських автоколон. З метою поліпшення обслуговування пасажирів на цьому маршруті збільшено кількість автобусів.

(Кіровоградська правда. – 1978. – 1 лютого. – С. 4)

2.6. 1988 рік

1. Іщенко Г. (свердлувальниця механоскладального цеху №4 виробничого об'єднання «Червона зірка»). Запитай себе суворо: Назустріч XIX Всесоюзній партійній конференції / Г. Іщенко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото
Авторка викладає власну позицію – активного учасника перебудови, який засуджує позицію невтручання у суспільно-політичну діяльність міста та організації і закликає кожного стати провідником позиції партії та прикладом для інших в роботі і громадському житті.
2. Антоненко В. (голова правління районної організації Товариства радянсько-чехословацької дружби). Підписано угоду / В. Антоненко, О. Пироженко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1
На будівництві гірничо-збагачувального комбінату окислених руд підписано трьохсторонню угоду про співробітництво та інтернаціональне соціалістичне змагання між будівельниками СРСР, НДР та ЧССР.
3. Артеменко І. (кандидат історичних наук, учасник битви на Волзі). 200 днів і ночей / І. Артеменко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
Стаття присвячена 45-річчю завершення ліквідації німецько-фашистських військ, оточених в районі Сталінграда, і розповідає про етапи бойової операції та високий бойовий дух військових, містить прізвища героїв та статистичні матеріали.
4. Басенко О. У світ – значить до людей: Сімдесят літ в строю / О. Басенко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
В центрі уваги – складальний цех друкарні імені Г.М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда».
5. Веселе слівце - на гачок: гумор // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
Байки, жарти та смішинки на тему риболовлі.
6. Гіталов, Олександр. Завжди бути сучасною: Про свою газету / Олександр Гіталов // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2, 3

Ювілейні побажання колективу редакції «Кіровоградської правди».
7. Горицвіт Ю. Головна колія життя: Книжкові обрії / Ю. Горицвіт // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
Анонс книги В. Герасимова «Молодость комиссара», виданої у Москві 1987 року, про події громадянської війни, у т.ч. на ст. Долинська. Крім основного героя – Петра Герасимова – автор наводить кілька документально підтверджених епізодів з іншими історичними постатями.
8. З печі – пухкий та духмяний: фотофакт // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4: фото
По 62-річну жительку Нерубайки, яка майстерно випікає хліб та інші вироби з борошна.
9. За стартом – старт: Новини спорту // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
Коротко про змагання з шахів та легкої атлетики в області.
10. Зорін В. (старший електрик локомотивного депо Гайворона). Шукати, а не чекати: Куточок рибалки / В. Зорін // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
Публікація досвідченого рибалки про підльодний лов риби – поради та спостереження.
11. Карант І. Крутими схилами / І. Карант // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
Серед трудових колективів Світловодська відбулись зимові змагання зі спортивного орієнтування.
12. Каратніченко Г. (завідуюча молочно-товарною фермою колгоспу «Перемога»). Перші кроки зробив колектив ферми до успіху, працюючи по-новому / Г. Каратніченко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото
З досвіду застосування колективного підряду на селі.
13. Ковальов В. (заступник голови облради профспілок ДФСТ). Яка вона, формула творчості? / В. Ковальов // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
Публікація циклу «Проблема майстерності» висвітлює тему тренерства у найширшому аспекті – від ефективності праці тренера до задоволення його соціально-житлових проблем. Акцент поставлено на підготовці та підтримці місцевих кадрів.
14. Корисні поради: Куточок рибалки // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
15. Куманський, Анатолій. Кіровоградці: монолог читача: Вірш / Анатолій Куманський // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
Вірш про газету та її роль у суспільстві, написаний від імені читача.
16. Ладна В. (ветеран праці, колишній старший коректор). Як я стала коректором: Сімдесят літ в строю / В. Ладна // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2
По свій шлях у професію згадує ветеран праці, колишній коректор.

17. Луньов Б. (заступник командира підрозділу ДАІ УВС по політичній частині). Четверо з обрізом / Б. Луньов // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4

Як затримували злочинців, які на трасі Кишинів-Волгоград біля Канатового зупиняли водіїв і, погрожуючи зброєю, відбирали запасні колеса. Усі четверо злочинців були затримані, обеззброєні та доставлені у відділок міліції, наразі з цього приводу відкрито кримінальну справу. Учасників операції, працівників ДАІ, відзначено у наказі.

18. Наш родовід: Сімдесят літ в строю / О. Нагорний // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2: фото

Історія створення газети та назви, які вона носила в різні часи, а також коментар до 70-річчя газети на тлі історії. «Кіровоградська правда» бере свій початок від «Бюллетня Елисаветградского военно-революционного комитета», який було випущено 9 (22) лютого 1918 року. За СРСР «Кіровоградська правда» була органом Кіровоградського обласного комітету Компартії України. Протягом історії газета виходила друком під назвами «Известия», «Красный путь», «Червоний шлях», «Соціалістичний наступ», «Кіровська правда», від 10 січня 1939 року має теперішню назву.

19. Нагорний О. (завідуючий облдержархівом). Рядки з біографії: Сімдесят літ в строю / О. Нагорний // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото

Публікація являє собою цитатний огляд газети «Кіровоградська правда» минулих років, а саме 1918, 1919, 1921, 1922, 1928, 1935, 1939, 1941, 1944, 1945, 1946, 1970 рр.

20. Нагорний О. (завідуючий облдержархівом). Фотогалерея: Сімдесят літ в строю / О. Нагорний // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото

Галерея робіт фотокореспондентів «Кіровоградської правди» різних років.

21. Обком Компартії України; Виконком обласної ради народних депутатів. Газеті «Кіровоградська правда»: привітання з 70-річним ювілеєм / Обком Компартії України; Виконком обласної ради народних депутатів // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото

У привітанні визначено велике значення праці журналістів обласної газети як перших помічників обласної організаці компартії у здійсненні перебудови, а також міститься ювілейне привітання колективу газети.

22. Продовжуючи традиції // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3

Інтерв’ю з директором Кіровоградського технікуму сільськогосподарського машинобудування М.І.Гордієнком.

23. Сівак М. (пенсіонер, ветеран Великої Вітчизняної війни). Більше наступальності: Про свою газету / М. Сівак // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2

Ювілейні вітання та побажання на адресу редакції.

24. Семененко А. (старший єгер Кіровоградської риболовно-спортивної бази обласної ради УТМР). На Сугоклеї створено культурне рибне господарство / А. Семененко // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
У водоймище Сугоклеї у межах Кіровограда щорічно випускають близько двохсот тисяч мальків коропа і сріблястого карася. Крім того, у річці водяться краснопірка, окунь, судак. Нині риболовно-спортивна база – улюблене місце відпочинку рибалок міста.
25. Семенюк М. Робкор: Сімдесят літ в строю / М. Семенюк // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3
Про одного з робочих кореспондентів «Кіровоградки», робкорів – так називали в радянські часи позаштатного кореспондента печатного видання з робітничого середовища. Олександр Корницький розповідає про своє життя і багаторічну співпрацю з «Кіровоградською правдою».
26. Трудовий ритм року: Добірка матеріалів // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото. – Зміст: Достроково / Л. Шилко. Колектив птахофабрики колгоспу «Україна» ...; Почалася підлідна путина / В. Тумаков. Зробили умільці.
27. Члени бригади слюсарів-складальників цеху товарів народного споживання Олександрійського механічного заводу: Фотофакт // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1: фото
До фотографії на виробничу тему дано підпис та перелік прізвищ шести жінок-робітниць.
28. Шляхом перебудови // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1
Своє 70-річчя «Кіровоградка» зустрічає в той час, коли країна вступила в другу фазу проголошеної КПРС перебудови, а саме – коли концепція революційного оновлення та творення стала керівництвом до дії, орієнтиром практичної діяльності всіх партійних організацій, трудових колективів і кожного трудівника зокрема.
29. Щербина А. (вчителька). Порадник у всьому: Про свою газету / А. Щербина // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2, 3
Подяка вчительки на адресу газети стосується висвітленню на її шпальтах актуальних питань освіти.
30. «Як віднайти золоте руно?»: Після виступу «Кіровоградської правди» // Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4
У минулому році в грудневому числі «Кіровоградської правди» (від 15 грудня 1987 року) йшлося про незадовільний стан справ з будівництва спортивних споруд у Новоукраїнському районі. Голова райвиконкому Є. Є. Янцев звітує перед громадою по суті зауважень «Кіровоградки».

Шляхом перебудови

Лютий 1988-го. Своє сімдесятиріччя газета «Кіровоградська правда», її творчий колектив, дописувачі і читачі зустрічають на початку другого етапу перебудови, коли концепція революційного оновлення і творення стала керівництвом до дії, орієнтиром практичної діяльності всіх партійних

організацій, трудових колективів і кожного трудівника зокрема. Ми сповнені глибокого розуміння і високої відповідальності за виконання тих великих і складних завдань, які покладаються сьогодні на засоби масової інформації.

Генеральний секретар ЦК КПРС М. С. Горбачов на зустрічі в ЦК КПРС з керівниками засобів масової інформації, ідеологічних установ і творчих спілок ще раз підкреслив, що головне нині – кріпити дух народу, підтримувати його боротьбу за перебудову, допомагати людям освоювати нові підходи.

В країні розгорнулася величезна робота по реалізації радикальної економічної реформи. Йдеться про повсюдне впровадження госпрозрахунку, самоокупності і самофінансування, тобто про впровадження економічних методів управління і створення таких умов, щоб кожний колектив, кожний трудівник, розв’язуючи державні замовлення, мав особистий практичний інтерес, міг проявити ініціативу і творчість. Життя дає чудові зразки і приклади того, як у нових умовах краще розв'язувати соціально-економічні завдання, назрілі проблеми нашого розвитку. Наша газета вже розповідала про здобутки на цьому шляху трудових колективів кіровоградських заводів «Гідросила», трудівників агропромислового комплексу Кіровоградського, Гайворонського, Ульяновського та багатьох інших районів.

Більше 500 трудових колективів і понад 23 тисячі передовиків і новаторів виробництва до сімдесятиріччя Великого Жовтня виконали плани двох років п’ятирічки. В минулому році збільшився видобуток бурого вугілля, зросло виробництво вугільних брикетів. Виконано плани державних закупок худоби і птиці, яєць і вовни.

Однак зроблене ще далеко не відповідає нашим плановим завданням. На січневому (1988 р.) Пленумі ЦК Компартії України на адресу нашої області висловлені серйозні критичні зауваження саме за недоліки в господарському будівництві, упущення в партійному керівництві розвитком економіки.

Завдання засобів масової інформації полягає в тому, щоб підвищити свою організаторську роль, глибше розкрити практику перебудови, допомогти трудовим колективам і партійним організаціям, виконкомам рад народних депутатів, профспілковим комітетам, комсомольським організаціям, господарським керівникам і спеціалістам повсюдно впровадити економічні методи управління, на основі досвіду, науково-технічного прогресу, передових технологій вийти на заплановані рубежі виробництва. Щодо «Кіровоградської правди», то вона передбачає з допомогою робсількорів і читачів, прорабів перебудови і вчених показати нові підходи, що утверджуються в житті, тримати під постійним читацьким контролем найважливіші проблеми господарського будівництва.

Життя показує, що справжніми важелями перебудови, її інструментами і стимулами є поглиблення демократизації і гласності. Йде процес активного залучення до управління виробництвом, до розв’язання соціально-економічних завдань широких сфер населення. Виборність керівників і активізація рад трудових колективів, гласність рішень, що приймаються, і

принципова, адресна критика недоліків, тих, хто їх допускає, настійно утверджуються в практиці. Саме така практика формує почуття господаря, активну громадянську позицію, прагнення зробити більше і краще на благо суспільства.

Активними поборниками демократизації і гласності виступають партійні комітети і первинні парторганізації, Ради народних депутатів, громадські організації. Тільки в минулому році, наприклад, в умовах широкої гласності керівниками трудових колективів обрано понад 3000 чоловік, в тому числі – 350 з двох і більшої кількості кандидатів. В ході звітів виборних органів про керівництво перебудовою 101 секретаря первинних і цехових парторганізацій переобрано. Якщо раніше до редакції читачі в основному писали скарги, то зараз все більше йде конкретних пропозицій, що мають суспільний інтерес. На листи трудящих оперативно реагують партійні комітети і виконкоми Рад народних депутатів. Звичайно, і в цьому напрямі не все йде просто і безболісно. Працювати в нових умовах поглиблення демократизації багатьом ще треба вчитися. Командно-натискний метод керівництва, нетерпимість до критики, формальне ставлення до задоволення потреб трудящих ще дають себе знати.

Варто ще раз нагадати слова Михайла Сергійовича Горбачова, що гласність і критика – це засіб контролю мас, контролю суспільства за всіма процесами, це засіб узагальнити досвід, вловити головні тенденції в суспільстві, запобігти помилок.

Треба відзначити, що на сторінках газет, телебачення і радіо ще недостатньо розкривається досвід партійно-політичної і партійно-пропагандистської роботи, практика її перебудови, складові ефективності. Поки що ми обмежуємось в основному інформаційними матеріалами. Явно не вистачає глибоких аналітичних публікацій з цієї проблематики. Підготовка до XIX Всесоюзної партійної конференції переведена в площину практичних справ. Комуністи, всі трудящі прагнуть зустріти її вагомими трудовими дарунками, конкретними справами на шляху перебудови досягненнями в реалізації планів прискорення. Пристрасна публіцистика, бойова журналістика, полум’яне пропагандистське слово мають працювати на перебудову, прискорення, на соціалізм. Для цього працівники «Кіровоградської правди» використовують кращі традиції видання, яке веде свій родовід з буремних днів лютого 1918-го.

В дні революційних звершень ми знову і знову звертаємось до великого Леніна, до цілющих і невичерпних джерел марксистсько-ленінської скарбниці. Засновник нашої партії і держави, вождь революції надавав великого значення пресі. Він назвав газету не тільки колективним пропагандистом і колективним агітатором, а і колективним організатором мас. Він кликав журналістів бути ближче до життя, глибше вивчати його, розпізнавати ростки нового і плекати їх. Він говорив про газету, як про народну трибуну.

Саме так, газета – як політична трибуна. Скажімо, в «Кіровоградській правді» протягом минулого року опубліковано більшість статей,

кореспонденцій, заміток позаштатних авторів і листів читачів. Сторінки нашого часопису широко надаються трудящим для внесення пропозицій на трибуну пленуму обкому партії, сесії обласної Ради народних депутатів. Ми публікуємо листи комуністів і безпартійних, ветеранів і молоді, передовиків виробництва і тих, хто тільки стає на шлях самостійного життя. Ми будемо й далі боротися за революцію, за торжество ідеалів соціалізму.

Зараз час, доленосний для нашої країни. І журналісти газети, її актив прагнуть бути на рівні його вимог.

(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1)

У світ – значить до людей

Зачаровує це неповторне видовище, коли з металевих літер народжується газета. Навіть якщо й бачиш цей процес так часто, що, здається, й звикнути пора б. Та приковує він увагу міцно, скільки б разів не спостерігав за ним.

Складальний цех друкарні імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда». Це тут починається копітка робота щодня, крім неділі, по випуску чергового номера «Кіровоградки». О тринадцятій годині, як тільки лінотипісти в основному закінчили набирати статті, кореспонденції, інформації і т. д., за верстальні столи заступили метранпажі В. В. Шумейко і В. А. Миколайченко. Обидва вони ще молоді й стаж роботи мають невеликий, але працюють, як кажуть, без контролерів. Інакше не можна.

Газета несумлінних викриє одразу. Під вправними руками молодих поліграфістів вишиковуються рядок за рядком матеріали про життя області. Зосереджено, напружуючи всю увагу, чаклують хлопці над верстальним столом. І тільки тоді полегшено зітхнули, як до друку була підписана остання сторінка. Потім весь процес народження нового номера піде без них. Але як піде – прямий наслідок їхньої роботи багато в чому. Бо в цьому процесі всі виконавці взаємозв'язані настільки тісно, що варто збитись одному, як неполадки почнуться в інших. Так що народження газети залежить від сумління кожного її творця.

Та повернімось до процесу народження чергового номера. Опустивши деякі проміжні моменти в ньому, завітаємо в свята-святих друкарні – ротаційний цех. Це тут 360 кілограмові рулони паперу перетворюються на свіжі номери газети, що пахнуть лісом і фарбою. Трудиться в цеху дружний колектив поліграфістів, який очолює комуніст В. Ф. Виноградов. Сам Володимир Федорович – майстер високої кваліфікації, працює друкарем-ротаційником понад 10 років. Більшість членів колективу – його учні. В цеху розпочався поступовий перехід на нові економічні прийоми господарювання. Так, з 1 грудня минулого року тут з ініціативи В. Ф. Виноградова створено комплексну бригаду друкарів у складі шести чоловік. В результаті реорганізації вивільнилось двоє працівників, економія заробітної плати тепер щомісяця сягає майже трьохсот карбованців.

Змінилась і сама організація роботи в цеху. Дивлюсь і порівнюю. Ось друкар-ротаційник В. К. Чистяков, якого ви бачите на знімку, спритно закріпив відлиту з металу сторінку на обрубному верстаті, натиснув важіль – і через лічені секунди вже ладнає її на фрезерувальний верстат. Раніше він почекав би, поки це зробить стереотипер М. Янковий. Але Михайло, – з його дозволу називаю по імені – ще комсомолець, – якраз відливає ще одну сторінку. Тож зараз ніхто не простоює, всі при ділі. І не ждуть вказівок – це також прикмета змін, що стались в колективі. Поки двоє зайняті стереотипним відливом сторінок, помічник друкаря А. Г. Озирянський закріпив на ротаційній машині рулон, заправив паперове полотно, перевірив, чи вистачить фарби на тираж.

Сьогодні на випуску в цеху всього троє. Але працюють злагоджено, вневнено, без поспіху. Навіть недоречність не збила з цього ритму. Кліше на першій сторінці на відбитку вийшло блідим.

– Знову цинкографи недотягнули, – констатував В. К. Чистяков.

Вже на закріпленій в машині сторінці друкар щось підбивав дерев'яним молотком, підклеював, але добився, що кліше дало чітке зображення. Майстер складального цеху Г. А. Малиновська, проглянувши вже готову газету, дозволяє друкувати. В усьому процесі випуску наступив кульмінаційний момент. Натиск на кнопку, спалах зеленої сигнальної лампочки – і на конвейєрній стрічці «попливли» примірники нового номера «Кіровоградки». Вночі, коли всі відпочивають, йде у світ газета. У світ – значить до людей.

О. Басенко.
(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 3)

На Сугоклеї створено культурне рибне господарство

Донедавна водоймище річки Сугоклеї в межах Кіровограда не мало будь-якого рибогосподарського значення. Та ось обласна рада УТМР, уклавши договір з Укррибводом, створила тут культурне рибне господарство. У водоймище щорічно випускають близько двохсот тисяч мальків коропа і сріблястого карася. Крім того, тут ловиться краснопірка, окунь, судак. Значну допомогу в організації і благоустрої водоймища надали члени Українського товариства мисливців і рибалок.

Нині риболовно-спортивна база – одне з найулюбленіших місць рибалок обласного центру. Як мовиться, майже не виходячи з дому, можна чудово провести час, відпочити, мати неабияку здобич. Щороку водоймище відвідують тисячі рибалок-любителів. До їх послуг маємо човни, стоянку для автомашин, будинки для відпочинку.

Планується обладнати культурні рибні господарства і в ряді районів області. Це дасть змогу значною мірою «розвантажити» промислові водоймища, створити добрі умови для проведення дозвілля тим, хто любить відпочинок на лоні природи і захоплюється любительським рибальством.

А. Семененко,
старший єгер Кіровоградської
риболовно - спортивної бази
обласної ради УТМР.
(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4)

Шукати, а не чекати

Підльодним ловом риби на мормишку займаюся понад 20 років. Стільки ж є передплатником «Кіровоградської правди». І дуже зрадів, коли побачив, що в газеті з’явилася рубрика «Куточок рибалки»: тепер ми, «тихі», як нас жартома називають, зможемо ділитися досвідом, спостереженнями, які згодяться не тільки нам, а й усім, хто не з корисливих, а з чисто людських інтересів цікавиться матінкою природою.

Дехто стверджує, що справжній рибалка-любитель ніколи не поділиться своїми «секретами» з іншими. Дуже хибна, шкідлива думка. Адже «секрет» успіху триматиме в таємниці лише той, хто в риболовлі вбачає засіб наживи. Такого аж ніяк не можна назвати справжнім рибалкою. Справжній той, хто йде на річку, озеро, ставок поспілкуватися з природою, відпочити,

одержати ні з чим не зрівнянне моральне задоволення та ще й порадувати рідних чи знайомих смачною юшкою з смугастих окуньців.

Я відношу себе до останніх. А тому вважаю обов'язком поділитися набутим.

Буває, і досить часто, що в січні рибалки повертаються додому ні з чим. «Мертвий сезон», − пояснюють невдачу. Мені ж (це можуть підтвердити багато гайворонських рибалок), вдається спіймати окуньців на юшку, а то й невеликих судачків навіть у найнесприятливіші для клювання дні. Тому знайомі рибалки вважають, що я − везучий. Але справа не у везінні.

Давно переконався, що окунь, судак клюють завжди і в будь-яку погоду. Але варто знайти їх. І помиляється той, хто чекає, що риба підійде на глибоке чи інше багате кормами місце. Бо в січні окунь і судак майже не рухаються, хоч і є хижими рибами. Тож, буває, годинами ходжу й свердлую лунки в пошуках стоянки риби.

Шукаючи, ніколи не сиджу над лункою й хвилини. Опущу мормишку з двома-трьома мотилями на гачечку, підніму з киванням з десяток разів і − вперед, свердлувати нову лунку. Бо знаю, переконався в цьому, що там, де стоїть зграйка окуня чи судака, клювання мишки від дна. Навіть тоді, коли риба не голодна. Адже клює вона не тому, що зголодніла, а щоб «сусід» не з'їв: така природа життя хижаків. Траплялося, що шукати «стоянку» риби доводилося півдня, а то й більше, і не бачив жодної покльовки. Зате, коли знаходив, то клювало раз-по-раз.

Отже, не чекати треба підходу риби, а шукати її. Але де? Дехто стверджує, що в глибоких місцях чи біля затонулих дерев або корчів, очерету чи рогози, де у воду надходить більше кисню. Справді, нерідко знайти рибу можна саме тут. Але слід мати також на увазі, що саме в таких місцях затримується найбільше загиблих водних рослин, які при розпаді виділяють шкідливі гази, і риба уникає таких місць. Тож, якщо ви й намірилися ловити її біля затонулого дерева чи корчів, то зупиняйтеся тут тільки в тому разі, коли знаєте, що лежать вони на дні небагато часу. Та все ж краще шукати рибу всюди: окунь і судак можуть бути в найнесподіваніших місцях. Бо у воді під кригою відбуваються різні процеси, які призводять до переміщення кисню. Переміщується й риба туди, де його вміст у воді збільшується.

Більше рухаючись на льоду в пошуках риби, краще себе почуватимете, одержите вагомий заряд здоров'я. Та й корисну справу зробите, свердлуючи в кризі лунки. А ще ж, не забувайте, що й шанс інтенсивного кльову збільшується з кожною новою лункою.

В. Зорін,
старший електрик локомотивного
депо, Гайворон

(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 4)

2.7. 1998 рік

1. А хто сказав... // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 4: фото
Незвичне хобі у техніка комп'ютерної верстки «Кіровоградської правди» Олександра Буряковського: у вільний час він полюбляє вишивати і в'язати светри.
2. Бондар, Олег. Основна увага приділятиметься комфорту / Олег Бондар // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3
Інтерв'ю з головою правління ВАТ «Кіровоградська швейна фабрика «Зорянка» В. Курбатовим про роботу підприємства.
3. Вітаємо // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
Колектив газети вітає з 60-річчям проректора з навчальної роботи Кіровоградського державного педагогічного університету Б. Кучинського.
4. Демчук, Лариса. Галина Іванівна Дуброва: «Одне з чисел, яке я люблю, − зрослий тираж «Кіровоградки» / Лариса Демчук // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 4: фото
Крім журналістів у редакції працює багато спеціалістів, які виконують непомітну роботу для читача, але є цікавими особистостями. Автор статті знайомить нас з Галиною Дубровою, головним бухгалтером газети «Кіровоградська правда».
5. Демчук, Лариса. Люди говорять про біди і проблеми / Лариса Демчук // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
Відбулися зустрічі кандидата в народні депутати по Кіровоградському виборчому округу № 98 І.Ф. Шарова з колективами пологового будинку № 1 і АТ «Кірімпекс».
6. «Кіровоградка» у моєму житті: До 80-річчя заснування газети «Кіровоградська правда» // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3: фото
Відомі земляки, письменники, передовики праці діляться своїми спогадами про багаторічну дружбу та співпрацю з газетою «Кіровоградська правда».
7. Костенко, Світлана. Яка валюта надійніша? Справжня! / Світлана Костенко // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3
Які є види фальшування грошей, як вберегтися від підробок розповідається у статті.
8. Лужанська, Тетяна. Перший газ на виборчому окрузі Людмили Супрун: Північно-західна частина області починає газифікуватися / Тетяна Лужанська // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1: фото
Як відбувалася газифікація у селі Кам'янече, з якими перепонами зіштовхнулися посадовці описано у статті.
9. Настрій – весняний // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3: фото
Працівники сільського господарства проводять підготовку поля та насіння до виконання сільськогосподарських робіт.

10. Підлуський, Ігор. 30 мільйонів гривень – на користь держави / Ігор Підлуський // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3
На засіданні колегії контрольно-ревізійного управління в Кіровоградській області Леонід Папуша дав своїм підлеглим завдання: виявляти по області в ході ревізійної роботи факти незаконного витрачання, недостач, розкрадань грошових коштів і цінностей не менше, ніж три мільйони гривень на місяць.
11. Пісковий, Михайло. Час і ми / Михайло Пісковий // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1: фото
Редактор газети підводить межу 80-річної діяльності газети: довіра та інтереси читача – головний успіх популярності газети. У фото зазначені назви газет в різні періоди діяльності.
12. Петер, Тетяна. А ви читали завтрашню газету? / Тетяна Петер // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 4: фото
У статті автор згадує усіх колег, які працюють над створенням газети, але їхні імена залишаються за газетною полосою: коректорів, операторів комп'ютерного набору, майстра монтажу, рекламістів.
13. Петер, Тетяна. Так хто ж винен: новий власник чи директор? Або чому зірвався сезон на Ульяновському цукрозаводі / Тетяна Петер, Павло Волощук // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 2
У першій частині статті автор наводить основні причини виникнення критичної ситуації на Ульяновському цукровому заводі. У другій частині – один із акціонерів, директор «Апітексу» К. Чередник висловлює свою точку зору щодо підсумків сезону цукроваріння в Ульяновці.
14. Петер, Тетяна. «У нас буде краще, ніж у Голандії...» / Тетяна Петер // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1: фото
У березні відбудеться відкриття реконструйованих теплиць Великосеверинівського ЗАТ «Надія». Про нові голандські технології та устаткування розповідає голова ЗАТ «Надія» А.Г. Шаповал.
15. Погода // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
16. Погрібний, Віктор. У площині наступних виборів: На XII сесії обласної ради / Віктор Погрібний // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
На сесії обласної ради розглядалися питання підготовки до виборів, фінансування бюджетних організацій, запити депутатів.
17. Правління Кіровоградської обласної організації Спілки журналістів України.
Шановні колеги! / Правління Кіровоградської обласної організації Спілки журналістів України // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
Привітання з 80-річним ювілеєм від колег-журналістів.
18. Привітання з 80-річним ювілеєм // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1
Привітання з 80-річним ювілеєм газети від державних та політичних діячів Кіровоградської області.
19. Про мільйони, тролейбуси і претензії «Артеміди» // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 2: фото

Перший заступник голови міськвиконкому В. П. Іванов коментує ситуацію, що склалася новколо генерального директора «Артеміди» Г.П. Антоньєвої. Власниця «Артеміди» звинувачує міську владу в організації перевірок підприємства та упередженому ставленні.
20. Промінвестбанк: вчора, сьогодні, завжди // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3
Відбулися розіграші грошових призів серед вкладників банку. Серед переможців мешканка Світловодська та житель селища Смоліного.
21. Селезень, Валентина. Провідник доброти / Валентина Селезень // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 4
Теплі і чуйні слова висловлює автор статті колежанці Тамарі Щеголієвій за її сумлінну і віддану працю, доброзичливість і чуйність. Вона все життя працює з листами: облікує їх, розносить по відділах, розсилає на реагування.
22. Україна: погляд у XXI століття // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 2
Відбулася зустріч президента Українського союзу промисловців і підприємців А. Кінаха з представниками ділових кіл США щодо реформування економіки України.
23. Читач про свою газету: До 80-річчя заснування газети «Кіровоградська правда» // Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3: фото. – Зміст: «Я читаю «Кіровоградку» 70 років... / Василь Калиниченко; … А ми тільки рік / Тетяна Корінь; З нею ми подруги / Лариса Рябченко.
Відгуки читачів про газету, поздоровлення та побажання з нагоди 80-річчя «Кіровоградки».

У площині наступних виборів
На XII сесії обласної Ради

На підставі статті 5 Закону України «Про вибори депутатів місцевих Рад та сільських, селищних, міських голів» сесія вирішила встановити загальний склад обласної Ради двадцять третього скликання у кількості 75 депутатів (зараз 60). Згідно із законодавством в області 25 територіальних одиниць (21 район і 4 міста) обиратимуть по 3 депутати кожна.

Сесія утворила обласну виборчу комісію у складі 15 осіб. Голова її − С. М. Янчуков, голова комітету інформації облдержадміністрації, позапартійний.

Внесено зміни до складу деяких окружних виборчих комісій по виборах народних депутатів України.

З метою забезпечення безперебійного фінансування поточних витрат до затвердження бюджету на 1998 рік сесія прийняла рішення про їх фінансування пропорційно до надходжень до обласного бюджету в межах середньомісячних видатків 1997 року з урахуванням індексу зростання цін на споживчі товари і послуги.

Сесія розглянула інші питання, в тому числі запит депутата В. Є. Панченка щодо становища, яке склалося зі станцією юних техніків у зв'язку з її переселенням. З цього приводу виступили перший заступник голови обласної держадміністрації В. І. Сибірцев, депутати Л. П. Яготин, Г. Т. Могилей, В. Г. Мухін, начальник облуправління освіти О. О. Домаранський, начальник управління боротьби з організованою злочинністю УМВС в області О. І. Білоусов. Дано відповідні рекомендації.

Щодо діяльності і фінансування обласної бібліотеки для юнацтва ім. Бойченка була створена комісія обласної Ради. Про її висновки доповів заступник голови облдержадміністрації М. М. Суворов. Вирішено віднаходити кошти для її подальшого функціонування.

Приміщення по вул. Карла Маркса, де велися реставраційні роботи з метою розміщення тут художнього музею, вирішено залишити для цієї ж мети.

Було розглянуто запити депутатів В. Р. Чеберяка та О. В. Нікуліна щодо перевірок працівниками органів внутрішніх справ діяльності Кіровоградського сокоекстрактного заводу виробничого об'єднання «Артеміда». Пояснення з цього питання дав начальник УБОЗу О. І. Білоусов. Як він пояснив, перевірки розпочалися не зараз, під час активного періоду виборчої кампанії, як те стверджували депутати у своїх запитах, а значно раніше.

Ці запити депутатів сесія вирішила направити начальнику УМВС в Кіровоградській області М. В. Джизі.

Віктор Погрібний.

(Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1)

«У нас буде краще, ніж у Голландії…»

Відкриття реконструйованих теплиць Великосеверинівського ЗАТ «Надія» планується на початок березня. У стрій стануть шість гектарів, овочівництво на яких вестиметься за зовсім іншою − голландською − технологією. Виконано величезний комплекс робіт, вартість яких (разом із устаткуванням) сягає 1,6 мільйона доларів. Устаткування надане за

лізинговим контрактом голландською фірмою «Revaho». Монтаж з допомогою працівників «Надії» виконало броварське ВАТ «Теплицьмонтаж».

Втім, найкраще про все розкажуть люди, які мають пряме відношення до другого народження тепличного господарства у Великій Северинці. Поговорити з ними ми мали нагоду під час всеукраїнської наради з питань овочівництва на закритому грунті і реконструкції теплиць, що відбулася тут минулого четверга.

А.Г. Шаповал, голова ЗАТ «Надія»: «Ця технологія відзначається високою економічною вигідністю. При значно менших затратах − удвічі більший урожай огірків і помідорів. Спасибі за підтримку поштово-пенсійному банку «Аваль», адже будь-який діловий задум не стане реальністю без коштів».

О.В. Деркач, заступник голови правління АППБ «Аваль»: «Умови, на яких ми відкриваємо кредитні лінії, одні з найвигідніших у державі. По ряду проектів (зокрема, і по ЗАТ «Надія») ми можемо надати відстрочку виплати − до двох років. Готові розглянути будь-які пропозиції, для чого чекаємо від господарств і фірм (а йдеться про програму Європейського банку реконструкції і розвитку з підтримки малого і середнього бізнесу) бізнес-планів.

...То, може, й правий **О.В. Щербенко, голова «Укрплодоовочпрому»:** «У нас такі господарства будуть ще кращими, ніж у Голландії, бо в нас більше сонця». Ну, щодо сонця, то в нього я вірю. Тепер залишається, і для цього є підстави, повірити в людей, котрі займаються цієї справою.

Тетяна Петер.
Кіровоградський район.
Фото Володимира Решетникова.
(Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 1)

А ви читали завтрашню газету? або Розповідь про тих, для кого це робити – службовий обов’язок

Імена, які залишаються за газетною полосою

Колись газетярі називали журналіста, чергового по номеру, «свіжою головою». Спасибі, хоч не Зірким Соколом. Чи Вірною Рукою або Вищим Розумом. Бо, як може одна людина (та ще й у скаженому темпі газетного дня і в метушливому редакційному оточенні) побачити всі непомічені до неї неточності і недоречності? Всі помилки − логічні, історичні, фактологічні, стилістичні, орфографічні, технічні?.. Може чи не може, а що повинна − так це службовий факт...

Сьогодні чергую я. Ну що ж, свіжа голова і зіркі очі, ходімо на роботу! Чи ж такими ви додомоньку прийдете після чергування?..

− Віро, це ти не до мене добиваєшся? − до кабінету підходжу одночасно з коректором. Жартуємо, вітаємось. Беру ще звечора, у другу зміну зверстану і виклеєну сторінку.

— Читай швиденько. Зараз дочитуємо ще одну і занесу.

Ага, порядок. Якщо з самого ранку – уже дві сторінки, то це добрий прогноз на день, на дотримання графіка. Як правило, починається чергування з третьої сторінки. Потім четверта, друга і наостанок – перша. Втім, послідовність може змінюватися. Окрім першої сторінки. Там – оперативна інформація, «з коліс», тож читається буквально за пару годин перед друкарнею.

Про сам процес читання сказати нічого не можу. Це як саперу на мінному полі: головне – не відволікайся. І щоб удача тебе любила – саме в цей день. Тож я не про «тяжку долю чергового» зараз говоритиму, а про інше і про інших.

Про те, що газета – це дійсно продукт колективної праці про що для читачів залишаються невідомими багато людей – їх значно більше, ніж тих, чиї підписи є на сторінках (чи то пак – шпальтах). А це несправедливо.

«Ви читали завтрашні газети?» - суворо запитує герой рязановської комедії «Небеса обітовані». Смішне запитання. А у коректорів Лариси Ященко, Віри Ковбаси і Любові Соловей саме така робота. Вони ту завтрашню газету і вголос читають, і з авторськими текстами звіряють. Хіба що під мікроскопом не розглядають, на смак не пробують: виправляють помилки. І не тільки. Ось так обкладуться словниками, забезпечать собі тили – тобто підмогу літературного редактора Тамари Колесникової і ну обстрілювати своїми філологічними знаннями журналістське бажання «без формальностей» висловити думку. Бій запеклий.

Проти їхньої теорії – наша практика. Або навпаки. Буває, перемагаємо ми. А частіше – коректори. І спасибі їм за це.

− Ось тобі – на першу сторінку, − заступник відповідального секретаря Галина Костянтинова кладе на мій стіл стос повідомлень інформаційних агентств.

Треба з десятків вибрати чотири-п’ять найактуальніших – міжнародних і по Україні. Це для добірки «З інформаційних стрічок». Тепер – у цех комп’ютерного набору.

Кажуть, що перший читач письменника – друкарка. Наші найперші читачі − тут. Це наші оператори Таміла Абрамова, Анна Боячко, Антоніна Кардаш і Любов Мурнаєва. Не тільки наші почерки (труд нелегкий) розбирають, а ще й думку свою скажуть про написане, цікавляться подальшим перебігом подій. І все це – майже не відриваючи погляду від екрана (тобто дисплея).

Коли сторінку прочитаєш − подивись, черговий, а чи доречні, на твій погляд, саме ці варіанти заголовочних шрифтів, саме таке розташування фото та ін. Якщо є прозиція – йдеш до відповідального секретаря Валентини Федотової і вже згаданої Галини Костянтинової. Саме вони спільно з дизайнером, нашим ветераном Віталієм Семеновичем Колісниченком,

складали макети сторінок. О, це наука! Усі ці растри, колажі, «виворотки», «оборки», «відкриті», «закриті» і «спіральні» верстки... Та ще й не у металевому (як це було протягом тих десятиріч, що ці люди віддали газеті), а у комп'ютерному виконанні. Дуже цікаво. І відповідально – адже це і є, так би мовити, зовнішність газети.

Читаєш сторінки, показуєш їх головному редактору. І чекаєш: «Де ж перша?». Аж ось і він – цей аркуш із заголовком «Кіровоградської правди». Білі прямокутники серед уже зверстаних інформацій – це місця для матеріалів, що будуть готові в останню хвилину.

Сторінки, такі охайні на початку дня, через три-чотири години уже синьо-червоні від виправлень (по-нашому – правки) – коректорських, чергового, секретаріату, головного редактора. Техніки комп'ютерної верстки починають вносити усі ці корективи. Чи навіть і переверстують, якщо треба, сторінки. Скільки команд треба подати, якою повинна бути їх послідовність – для мене ті люди, які усе це можуть запам'ятати, − загадка. Програмне забезпечення – завідуючого комп'ютерним центром і його заступника Олександра Гавриленка і Максима Абрамова. Практичне втілення – техніків Олександра Буряковського, Надії Старостіної, Тетяни Мізік, Наталі Андріянової.

Ну, ось – справа наближається до кінця. Принтер видає плівку. Це вже готова газета – тільки розрізана на невеликі аркуші. І фарба не на папері, а на прозорому матеріалі.

Черга – за Тетяною Шумейко, монтажистом. Її робоче місце – підсвічене знизу скляне поле великого, як дві розгорнуті газети, стола. Зараз усі ці плівки стануть на свої місця.

І ось вона – завтрашня газета. Поки що в одному-єдиному, прозорому примірнику. Поки що можна щось виправити в останній момент. Ще раз дивляться коректори, черговий, останнім – головний редактор. Здавалося б, нащо передивлятися – уже ж читано-перечитано? Але якби ви знали, скільки помилок і курйозів не пішли в газету саме завдяки тому, що її переглянули ось так, «на прощання».

− Наче, все, − каже головний редактор.

Я підписую необхідні документи. Тетяна згортає плівку і прямує з нею до виходу, щоб їхати до друкарні. У цей момент і затятий атеїст прошепоче подумки (а то й вголос): «З Богом». Через кілька годин усі наші сорок вісім тисяч примірників почнуть свій шлях до читача.

Той, хто сказав, що газета живе один день, або не був газетярем, або не любив свою справу. Ми ж живемо нею, живемо в ній. Хіба це вмістиш в один день?! Ось я щойно розповіла про лише одне газетне чергування, маючи на меті показати роботу наших технічних служб.

Ніби все і всіх згадала. І не сказала, тепер здається, нічого про цих людей. Про кожного з них – окремий би нарис.

Ось Віра Ковбаса. Втілення доброзичливості і елегантності. До речі, мати трьох дітей і молода бабуся. (У нас в колективі так: якщо якась з жіночок «самая обаятельная и привлекательная», знай – є онук або онуки.

Вчися, молодь!). Або ось Лариса Ященко. Наш власний астролог. Дуже давно і серйозно займається усім цим − так що її прогнози досить вірогідні. До речі, в цієї жінки з розкішним волоссям теж троє дітей. (Ще одна особливість нашого колективу: у нас мати трьох дітей – не рідкість. І якщо хтось найбільше встигає на роботі, значить, у сім'ї троє «стимулів»). Разом з Вірою і Ларисою працює Люба Соловей − сама ще молода, а хлопець-школяр вже маму давно переріс. Він виріс, фактично, в редакції і друкарні. Як і багато дітей інших наших працівників.

Ось оператори комп'ютерного набору. Ще кілька років тому усі вони (окрім Любові Мурнаєвої) були друкарками. Ветеран редакції Таміла Іванівна Абрамова, до речі, була однією з небагатьох у місті, хто володів (вищий пілотаж!) сліпим, десятипальцевим методом. А життя змусило, і перекваліфікувалося наше шановане «машбюро». Любі Мурнаєвій було ще важче – вона була лінотипісткою у друкарні. Ніби теж клавіатура − а не те розташування літер, ніби теж набір, а тільки між винаходами лінотипного і комп'ютерного набору – сто років технічного прогресу.

Молоді Олександр Буряковський і Наталя Андріянова не знають, що таке верстання газети вручну, як це робилося і зараз ще робиться в друкарнях. А ось Тетяна Мізік і Надія Старостіна свого часу отих рамок газетних сторінок із втиснутими в них свинцево-олов'яними стовпчиками статей стільки натягалися – тоннами. З цинковою фарбою друкарською так напрацювалися... Сказали б їм тоді, що працюватимуть на комп'ютері, − не повірили. Але навчилися, працюють, ще й як.

Не згадала я ще про наше рекламне агенство, а обов'язково треба. Бо жоден номер немислимий без реклами. І не знаю, в якій ще газеті є люди, які так би зналися у цій справі, як завідуюча агенством Валентина Нікульшина та Ірина Медведєва – у кожної, відповідно, 30 і 20 років роботи саме на цій царині. Є чому повчитись нашому новачку, Валентину Лопушенку.

…Один тільки день – зразка початку 1998-го року. Хоч ми й знаємо, раніше усіх на добу, що буде в завтрашній газеті, хіба ми можемо знати, що буде далі, як складеться життя? Не можемо, як і всі ви, шановні наші читачі. Але ми разом, ми робимо спільну справу − і тому не можемо не бути оптимістами.

Тетяна Петер.

(Кіровоградська правда. – 1998. – 3 лютого. – С. 3)

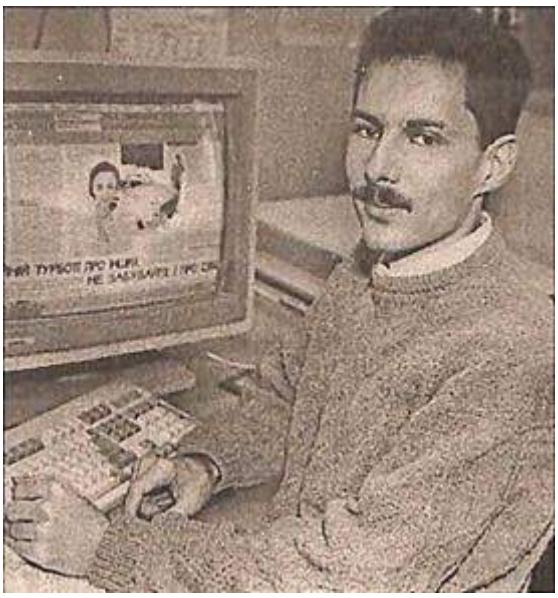

А хто сказав, що вишивання і в’язання – це суто жіночий «вид відпочинку»?.. Між іншим, плетіння (тобто в’язання) придумали... чоловіки. Аравійські бедуїни, у XII-му, здається, сторіччі. Гнали пустелею каравани верблюдів від оазиса до оазиса, сукали вовну і знайшли, нарешті, отій пряжі гідне застосування. Щодо вишивки – то це взагалі елітне хобі, розповсюджене серед чоловіків королівської крові у Скандинавії. То чим же наш технік комп’ютерної верстки Олександр Буряковський гірший за бедуїна чи короля? А його вишивки і власноруч вив’язані светри – за зразки у модних журналах? Практично нічим. Більше того, у нього навіть є свої переваги: добре уміє верстати газету. Він і комп’ютер добре розуміють один одного. А ви, бедуїни і королі, таке можете про себе сказати?.. Отож-бо!

Фото Володимира Решетнікова.

2.8. 2008 рік

1. 90 років – як один день! // Кіровоградська правда. – 2008. – 5 лютого. – С. 1, 2
Про урочисте відзначення 90-річного ювілею газети «Кіровоградська правда» в залі обласної філармонії.
2. Аналітика після бійки: «Хто, хто в Києві княжити буде?» // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 14
Розглядаються кандидати на дострокові вибори київського міського голови.
3. Бєлінський В. Слово до читачів / В. Бєлінський // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1
Головний редактор газети «Кіровоградська правда», заслужений журналіст України звертається до читачів з нагоди 90-річного ювілею газети.
4. Волощук П. Підтримка в скрутну хвилину / П. Волощук // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2
Колишній депутат Верховної Ради СРСР (1989-1991), член союзної ради колгоспів, директор Сабліно-Знам'янського цукрового заводу Олександр Іванович Резнік ділиться своїми спогадами про багаторічну дружбу з газетою «Кіровоградська правда».
5. Вони померли... від сміху // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 15
Факти незвичайних випадків смертей людей, які спричинив сміх.
6. «Давайте дружити й далі!» // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2 : фото
Відгук голови Новоархангельської районної державної адміністрації Володимира Даниловича Колючого про газету «Кіровоградська правда».
7. Данова О. Синхронні пожежі: офіційні причини невідомі / О. Данова // Кіровоградська правда. – 2008. − 1 лютого. – С. 13: фото.кол.
Про дві одночасні пожежі у сусідніх багатоповерхівках Кіровограда, розташованих по вулиці Роднікова, 77 та 79.
8. Друзі «Кіровоградки» // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2, 3, 4: фото
Відгуки і побажання постійних дописувачів газети «Кіровоградська правда».
9. Закон є закон // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 15
Інформація про досить незвичайні заборони у різних країнах світу.
10. Зейналов Е. Шановний колектив «Кіровоградської правди»! / Е. Зейналов // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1: фото.кол.
Привітання з 90-річним ювілеєм газети від народного депутата Едуарда Зейналова.
11. Коротко про головне // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1
12. Крути – не забути! // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 14: фото
Про урочисту ходу і мітинг-реквієм біля пам'ятника Богдану Хмельницькому, присвяченому пам'яті героїв, які 90 років тому загинули під Крутами у бою з переважаючими силами червоних військ.

13. Литвин Ю. Шановні працівники газети «Кіровоградська правда»! / Ю. Литвин // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1: фото.кол.
Привітання з 90-річним ювілеєм газети від голови виконкому Кіровоградської регіональної організації Народної Партії, народного депутата України Юрія Литвина.
14. Матівос Ю. Книга про гімназію, яку мало знали / Ю. Матівос // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 4: фото
Про вихід у світ нової книги відомого кіровоградського історика-архівіста, краєзнавця, доцента кафедри всесвітньої історії КДПУ ім. В. Винниченка Сергій Шевченка «Старі стіни: Єлисаветградська громадська жіноча гімназія. 1860-1920 рр.», яка своїм змістом заповнює прогалину у вивченні історії найстарішого закладу Кіровограда.
15. Матівос Ю. Шлях довжиною у 90 років / Ю. Матівос // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 3, 4
Розгорнутий матеріал про заснування і основні віхи історії газети «Кіровоградська правда».
16. Моцний В. Щиро вітаємо колектив редакції одного з найавторитетніших видань в області – газети «Кіровоградська правда» − з 90-ю річницею від дня її заснування / В. Моцний, М. Сухомлин // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1: фото.кол.
Привітання з 90-річним ювілею газети від голів обласної державної адміністрації і обласної ради Василя Моцного та Миколи Сухомлина.
17. Полулях С. Ветерани не проти... / С. Полулях // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 14
Публікація про засідання клубу «Ветеран» в приміщенні Кіровоградської міської ради, на якому розглядалося три питання: якість пасажирських перевезень; перерахунки пенсій; виплати знецінених заощаджень.
18. Полулях С. Готуйте гривню за проїзд / С. Полулях // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 13
Про підвищення вартості проїзду в міському транспорті Кіровограда.
19. Полулях С. Доки сонце зійде, роса очі виїсть / С. Полулях // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 14
Про узгоджувальну раду голів депутатських фракцій щодо проведення наступної сесії Кіровоградської міської ради.
20. Полулях І. Кіровоградщино, ти – прекрасна! / І. Полулях // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 16: фото.кол.
Про презентацію Кіровоградської області на другому етапі загальнонаціональної акції «Сім природних чудес України», де голова обласної ради М. Сухомлин представив відомості про природні дива нашої області, які претендують на включення до відомих природних чудес України.
21. Полулях С. Оплата наперед незаконна! / С. Полулях // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 13
Роз’яснення про права споживачів.
22. Третяков О. Колективу «Кіровоградської правди» / О. Третяков // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 1: фото.кол.

Привітання з 90-річним ювілеєм газети від народного депутата України О. Третякова.
23. Факти, які нікому не потрібні // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 15
24. Цікаві факти про кіно // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 15
25. Шановні працівники газети «Кіровоградська правда»! // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2
Поздоровлення з нагоди 90-річного ювілею газети.
26. Шурапов, Володимир. Вся збентежена мить / Володимир Шурапов // Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2
Вірш, присвячений «Кіровоградська правді», з нагоди 90-річного ювілею газети.

Доки сонце зійде, роса очі виїсть

Узгоджувальна рада голів депутатських фракцій начебто відпрацювала компромісне рішення щодо дати проведення наступної сесії Кіровоградської міської ради (КМР), але ніяких гарантій, що вона відбудеться, немає.

Міський голова Кіровограда Володимир Пузаков, у кабінеті якого 29 січня і проводилася нарада, оприлюднив кілька звернень представників депутатських груп, які обстоюють ту чи іншу дату проведення сесії міської ради.

Третина депутатів, в основному представники БЮТ, вимагають скликати позачергову сесію 31 січня з одного питання: «Про скасування рішення виконавчого комітету КМР про погодження тарифів на тепло для ДП «Кіровоградтепло» на 2008-2009 рік». Ідею підтримала в своєму листі голова ради Федерації профспілок області Олександра Залевська. Представники лібералів і народників Литвина наполягають на проведенні засідання 19 лютого, а регіонали - 15 лютого. За проведення позачергового засідання виступила соціалістка Олена Костенко, але до тарифного питання пропонує додати і відміну рішення № 405 «земельної» сесії. Свою особисту думку висловив комуніст Анатолій Катренко, людина, так би мовити, міського голови. Він теж обстоював необхідність термінового розгляду тарифних і земельних рішень, які викликали серед мешканців Кіровограда негативний резонанс.

Представники фракцій КМР «Нашої України» та «Рідного міста» вступили з Оленою Костенко в тривалу суперечку з приводу професійності чи навіть чесності стосовно захисту «інтересів трудящих». Фактично депутати розділилися на два табори: одні – за негайну і повну відміну скандальних рішень, а інші – за те, що ці рішення мають право на існування. Фактично предметом дискусії стало не питання дати проведення сесії, а обговорення сумнівних рішень.

Регіонал Віктор Кухаренко, він же в. о. директора департаменту ЖКГ, закликав у свідки навіть Світовий банк, який начебто пообіцяв Україні 15 відсотків інфляції в разі неприйняття нових тарифів на тепло, і взагалі нас чекає зрив опалювального сезону, бо платежі за тепло скоротилися до 30

відсотків у Кіровограді і навіть трьох(!) відсотків на селищі Новому. Причина називається така: виплати знецінених заощаджень унеможливили здійснення проплат за комунальні послуги. Одним із аргументів не поспішати з відміною рішень по землі став матеріал, опублікований у «Кіровоградці», де повідомляється, що прокуратура проводить слідчі дії стосовно окремих епізодів, тому потрібно дочекатися висновків правоохоронних органів. У той же час стало відомо, що суддя Ленінського районного суду Льон своїм рішенням...заборонила проводити слідчі дії. А підприємці ринку «Шахтарський», директор якого начебто відмовився від землі під ринком на користь будівництва торгово-розважального центру, звертаються за захистом своїх прав до правоохоронних органів. У таких умовах зрозуміти, хто кого захищає і за що бореться, дуже важко.

Ініціатори термінового розгляду тарифних питань стверджують, що чекати, доки закінчиться зима, недоцільно. Опоненти переконують у необхідності зваженого підходу до цієї проблеми. Після годинних дебатів учасники погоджувальної ради вирішили дочекатися реєстрації проекту рішення майбутньої сесії і лише після цього оголосити час її проведення, але не раніше десяти днів, відведених законодавцем для організації засідання і ознайомлення депутатів із проектом рішення.

На знак протесту проти затягування часу початку сесії О. Костенко покинула нараду. Це аж ніяк не означає, що частина депутатів не спробує провести сесію 31 січня, але правові наслідки її будуть досить сумнівними. В грудні депутати БЮТ, НУНС і СПУ вже робили таку спробу, але прийняті рішення так і залишилися незафіксованими в апараті ради.

Сергій Полулях.

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С.14)

Кіровоградщино, ти – прекрасна!

У березні цього року Верховна Рада України та телеканал ICTV започаткували загальнонаціональну акцію «Сім чудес України», на першому етапі якої визначили найкращі архітектурні та історичні пам’ятки нашої країни. Друга частина акції має назву «Сім природних чудес України». Презентацію Кіровоградської області на цьому етапі відкрив голова обласної ради Микола Сухомлин, який зазначив, що Кіровоградщина є степовою перлиною, а тому серед майже 30 тисяч гектарів природних територій і заказників є спектр для вибору.

Науковцями Кіровоградського державного педагогічного університету було визначено чотири природні дива нашої області, які претендуватимуть на включення в «Сім природних чудес України»: ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Монастирище» (Устинівський район), «Козацький степ» (Петрівський район), геологічна пам’ятка природи місцевого значення «Каскади» (с. Злинка, Маловисківський район) та ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Чорноліський»

(Знам'янський район). Доцент кафедри географії і геоекології КДПУ Андрій Домаранський розповів, що природні об'єкти обиралися за репрезентативними критеріями, тобто представляти Кіровоградщину має степ чи лісостеп, як, приміром, Крим презентують гори.

Чорний ліс – родзинка лісостепу з його первинною природою, болотами; Козацький степ з цілинними типчаково-ковиловими степами, Монастирище з унікальними ландшафтами (скелі і степ) і «Каскади» з водоспадами, які можуть зрівнятися з подібними природними чудесами Карпат і Криму, обійшли конкурентів за цим критерієм. Крім того, площа природного об'єкта має бути досить великою, Чорний ліс, зокрема, має територію в 500 гектарів.

Присутнім демонстрували кліп і брошуру про дива Кіровоградщини, з яких ви, можливо, вперше дізнаєтесь, що в «Каскадах» є горностаї, а в «Монастирищі» росте сон-трава, занесена до Червоної книги. «Кіровоградщина прекрасна – і це мають знати всі», − говориться в фіналі кліпу.

Всі обрані природні дива мають статус заказників, який дозволяє розорювати землі на їх території, вирубувати дерева або ж влаштовувати тут пікніки. Статус заповідників дозволив би захистити їх від руйнівного людського втручання, до того ж з'явилась би можливість досліджувати їх природу. Андрій Домаранський говорить, що тільки надання цим об'єктам статусу національного природного заповідника дасть можливість зберегти їх. Чорний ліс ще з 1970-х років претендує на це звання і разом з іншими об'єктами не має демаркаційних кордонів, не проводиться і повноцінне дослідження заказників. Більше того, начальник обласного управління охорони навколишнього середовища Микола Власенко говорить, що «Козацький степ» не має документального підтвердження навіть статусу заказника, значить, знищувати його природу може будь-хто. Одним із чудес Кіровоградщини зі знаком можна назвати чи не найбільший відсоток розораності земель по Україні. Всі ці фактори не сприятимуть міжнародному туризму на Кіровоградщині, тому науковці і спеціалісти радять почати з простого – возити дітей на екскурсії до визначних природних місць, створити ілюстрований путівник по Кіровоградщині, при в'їзді в область розмістити бігборди з найкращими зразками природи. Одним словом, треба створювати бренди нашої області.

2008 рік визначений в Україні роком туризму, у зв'язку з цим на презентації йшлося про туристичні можливості області. Заступник начальника обласного управління культури і туризму Надія Лісняк повідомила, що минулого року зменшилась кількість туристів до 15 тисяч, бо зменшились шкільні поїздки. Особливі надії покладаються на Євро-2012, тому що через нашу область пролягають два шляхи загальноєвропейського значення, деякі райони вже розробляють інвестиційні проекти, які реалізуються під час цієї події. Щодо Євро-2012, Микола Сухомлин сказав, що вже рік про цю подію лише говорили, не варто втрачати ще один. Щоб цього не сталося, М. Сухомлин та в. о. заступника голови ОДА Галина

Пастух повідомили, що найближчим часом будуть вирішені питання про інформаційне забезпечення туризму та розглянуті пропозиції, пов'язані з чемпіонатом Європи.

Як бачимо, вибір «Семи природних чудес України» має зробити певні зрушення у ставленні до природи і туристичного бізнесу. Звичайно, визначні пам'ятки природи не можуть бути кращими чи гіршими одна одної, бо їх стан визначається людською турботою. «Сім природних чудес України» мають стати такою ж популярною і корисною акцією, як «Сім чудес України» чи «Сто великих українців», бо лише так ми виростемо у власних очах.

Ірина Полулях.

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С.16)

Закон є закон

Австралія

Заборонено під погрозою тюремного ув'язнення виходити на вулицю, намазавшись гуталіном.

Австрія

Заборонено фотографувати поліцейських або їхні машини.

Андора

Заборонені... адвокати. На думку законодавців, «поява вчених юристів, які можуть чорне зробити білим», похитне встановлений порядок.

Великобританія

Заборонено наклеювати догори ногами поштову марку із зображенням королеви або короля, це (так само, як і інтимний зв'язок з монаршою особою будь-якої статі) вважається державною зрадою.

Заборонено з'являтися в будинку парламенту в лицарських обладунках.

Заборонено громадянам, видавати себе за «пенсіонера, що проживає в Челсі» (Лондон).

Заборонено бити дружин після 21.00, «тому що лементи можуть заважати городянам відпочивати» (Лондон).

Заборонено під погрозою штрафу розміром до 100 фунтів підкликати таксистів лементами «Таксі!».

Таксисти зобов'язані возити тюк сіна або мішок вівса.

Таксисти мають право випорожнюватися на людях, «стоячи біля заднього колеса й тримаючи праву руку на ньому».

Німеччина

Заборонено під погрозою штрафу розміром до 1000 євро власникам овочевих магазинів продавати огірки, полуницю, що «не нагадує за формою серце», і короткі банани.

Данія

Якщо при проїзді автомобіля повз кінний візок кінь злякається, водій повинен накрити машину шматком темної тканини.

Індія

Заборонено залишати більше 5 щурячих шерстинок або шматочків калу на кілограм рису, пшениці, кукурудзи або крупи.

Іран

Заборонено злягання з дикими звірами, особливо левицями, але дозволено з «домашніми чотириногими або двоногими тваринами, а також з великим птаством». Після злягання із твариною останню варто зарізати й закопати, не вживаючи в їжу.

Італія

Дозволено з'явитися в оголеному вигляді на пляжі лише «молодим жінкам, які того гідні».

Заборонено перебувати на пляжі в оголеному вигляді чоловікам, тому що «чоловіча анатомія може мати вульгарний вид, навіть ненавмисно».

Заборонено під погрозою тюремного ув'язнення працівникам місцевої сироварні спати на роботі.

Заборонено працювати й навіть перебувати на сироварні жінкам «вульгарного поводження або вигляду».

Канада

Заборонено розплачуватися одноцентовими монетами за товар, вартість якого перевищує 50 центів.

Заборонено під погрозою штрафу розміром до 75 доларів «запускати ракети в район, не призначений для цього».

Термін довічного ув'язнення становить 25 років.

Після звільнення з в'язниці арештантові зобов'язані надати заряджений пістолет і коня для того, щоб він зміг виїхати з міста (Альберта).

Заборонено грати в сніжки без дозволу міської ради.

Заборонено продавати маргарин жовтого кольору.

Заборонено лаятися по-французькому (Монреаль).

Заборонено їздити по дорогах (Нью-Брансуік).

Заборонено поливати газони й галявини під час дощу.

Заборонено тягти в неділю мертвого коня по Йонг-стріт (Торонто).

Заборонено перевищувати рівень води у ванній більш ніж на 10 см (Онтаріо).

Китай

Заборонено, під погрозою нетривалого тюремного ув'язнення, дивитися на голі ноги одягненої жінки.

Заборонено рятувати потопаючу людину, оскільки це є втручанням у його долю.

Жінка, що має двох синів, повинна бути в примусовому порядку піддана стерилізації.

Дозволено вчитися в коледжі «тільки кмітливим молодим людям».

Мексика

Заборонено, під погрозою публічного гоління, з'являтися на вулицях бородатим жінкам.

Монголія

Усі жінки повинні ходити з оголеними грудьми, так у середні віки кочівники берегли себе від ворогів, переодягнених жінками.

Нова Зеландія

Заборонено під погрозою судового переслідування кабанам розкопувати по ночах поля для гольфа.

Заборонено кішкам виходити з будинку без трьох дзвіночків на шиї.

Папуа - Нова Гвінея

Одружений чоловік, викритий у перелюбстві, зобов'язаний з'їсти екскременти своєї коханки.

Обманутим чоловікам запропоновано відрубувати голови коханців своїх дружин і з'їдати їхнє серце, крім того, засуджений перед стратою повинен знов-таки з'їсти екскременти коханки.

Парагвай

Заборонено дуелі, за винятком осіб, що заповіли свої органи медичним або науковим установам.

Перу

Заборонено додавати в їжу гострі спеції ув'язненим у в'язницях: вони вважаються афродизіаками й «неприпустимі для чоловіків, змушених жити в умовах обмеження спілкування».

Саудівська Аравія

Головні дороги дубльовані. По основних можна їздити тільки правовірним, дублери – для «невірних».

За порушення – серйозний штраф.

Франція

Заборонено цілуватися на залізничних коліях.

Заборонено землевласникам спокушати працюючих на їхніх землях.

Заборонено власникам свиней називати їх ім'ям «Наполеон».

Забороняється саджати або паркувати літаючі тарілки у виноградниках на всій території країни .

Естонія

Забороняється грати в шахи під час статевого акту.

Південна Корея

Дорожня поліція зобов'язана повідомляти начальству про отримані від водіїв за день хабарі.

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С.15)

2.9. 2018 рік

1. Іванова, Ірина. «Ельворті» і «Гідросила» значно збільшили експорт / Ірина Іванова // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2

Голова наглядових рад підприємств Павло Штутман розповів про обсяги продажу продукції та збільшення експорту.

2. Богдан, 7 років : «Дитина шукає родину» // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2: фото

3. Дякуємо за мудрість і журналістську школу // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1
В публікації перелічені імена людей, які працювали в редакції газети «Кіровоградська правда» і залишили свої професійні надбання, досвід молодому поколінню.
4. Кращі рецепти від колективу «КП» // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 11. – Зміст: Польський борщ із варениками / Олена Данилишин; Запечена скумбрія / Любов Попович; Картопля з грибами в духовці / Олександр Гранат; Сирний суп / Олена Сідорова; Медовик / Наталка Маринець; Голубці зі свинини / Тамара Сазанчук; Салат із ананасом і курятиною / Анна Боячко.
5. Маринець, Наталка. Василь Ковпак-молодший: Батько до останнього не розлучався з фотокамерою / Наталка Маринець // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 3: фото
Василь Ковпак немало років працював фотокореспондентом у «Кіровоградській правді». Переглядаючи старі світлини до століття «КП» редакція знайшла знімок Василя Ковпака, на якому зображені дружина Марія і син Василь-молодший. Саме Васильок, як його називав батько, і розповів у статті, як жила родина і що залишилося після смерті відомого фотографа.
6. Маринець, Наталка. Для Сашка, у якого пухлина головного мозку, триває збір коштів / Наталка Маринець // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1
Продовжується збір коштів для 14-річного Олександра Міхеєва, якому діагностували онкологічне захворювання.
7. Маринець, Наталка. Онуфріївські лісівники опікуються козулями-знайдами: Фотофакт / Наталка Маринець // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2: фото
Онуфріївські лісівники продовжують піклуватися про знайдених козуль влітку і вже в майбутньому планують випустити у ліс.
8. Маринець, Наталка. У Голованівському районі шахрай-електрик обікрав пенсіонерку / Наталка Маринець // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2
У Голованівському районі правоохоронці затримали 32-річного раніше судимого чоловіка, який шляхом шахрайства заволодів коштами пенсіонерки.
9. Маринець, Наталка. У Долинській збирають допомогу для АТОвців / Наталка Маринець // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2
У Долинській оголошено збір грошей, продуктів і необхідних речей, які передадуть військовим на передову.
10. Попович, Любов. Вік позаду: «КП» − сто років! / Любов Попович // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1: фото
Редактор «КП» звертається до читачів зі словами вдячності за інтерес до видання, до соціальних проектів, які започаткувала «Кіровоградська правда», до однодумців, друзів і просто небайдужих людей, які підтримують улюблену газету у своїх задумах.

11. Попович, Любов. «Вимагайте хек сріблястий!» / Любов Попович // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 12
Представлені зображення оголошень, друковані протягом століття в газеті «Кіровоградська правда», які показують потреби, смаки і культурний розвиток жителів Кіровоградщини.
12. Попович, Любов. Серце віддали читачам...: «КП» зібрала спогади журналістів, які у різний час працювали в газеті / Любов Попович // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 4, 9: фото. – Зміст: Люблю гортать старі підшивки... / Володимир Бєлінський.
Чим запам'яталася робота у редакції, розповіли редактори, журналісти, які працювали у різні роки існування газети: Олександр Кердіваренко, Тетяна Петер, Броніслав Куманський, Юрій Моторний, Марія Іванова, Лариса Демчук та ін. Володимир Бєлінський свій спогад описав у вірші.
13. Сідорова, Олена. Кузьменко: Влада інвестує в охорону здоров'я, щоб мати здорову націю / Олена Сідорова // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 2: фото
Під час відкриття амбулаторії у Дмитрівці Знам'янського району Сергій Кузьменко наголосив, що пріоритетом влади є всебічна підтримка медицини, тому і надалі будуть реалізовуватися заходи з підтримки охорони здоров'я на Кіровоградщині.
14. Святковий кросворд // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 11
15. Семененко, Вікторія. Невловима / Вікторія Семененко // Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 10: фото
Історія кохання вчительки Лариси Віталіївни, чиї вірші друкувалися в «Кіровоградській правді».

Дякуємо за мудрість і журналістську школу

Із покоління у покоління журналісти «Кіровоградської правди» передавали один одному життєву мудрість, уроки журналістської майстерності і редакційні традиції.

Сьогоднішнє молоде покоління вдячне за професійне надбання колишнім редакторам газети Олександру Кердіваренку, Михайлу Пісковому, Володимиру Бєлінському. Прикладом журналістської майстерності і відданості улюбленій справі є Петро Сиволап, Ганна Кліковка, Володимир Вакулич, Володимир Базилевський, Лариса Демчук, Марія Іванова, Тетяна Корінь, Юрій Матівос, Тетяна Петер, Таміла Вороніна, Наталя Щербина, Олег Шверненко, Валентина Селезень, Валентина Вовченко, Анатолій Романюк, Сергій Полулях, Світлана Костенко, Людмила Момот, Микола Цибульський, Броніслав Куманський, Олена Басенко, Леонід Багацький, Людмила Семенюк, Катерина Ковальчук, Валентина Левочко, Тамара Федорова, Галина Абрамова, Анна Буланова, Олена Васильченко, Валентина Федотова, Галина Константинова, Валентина Нікульшина, Світлана Долиняк, Любов Соловей, Світлана Надутенко, Віра Ковбаса, Лариса Ященко, Тамара Колєснікова, Володимир Решетников, Іван Корзун, Валерій Лебедик, Тетяна

Шумейко, Василь Шумейко, Сергій Половинкін, Людмила Пермінова, Любов Полудень, Олександр Буряковський, Тетяна Мізик, Наталія Андріянова, Антоніна Кардаш, Таміла Абрамова, Лариса Маркітан, Ірина Медведєва...

Із сумом згадуємо і тих, хто пішов у вічність, але залишив свій слід в історії газети. Це Юрій Моторний, Андрій Мостовий, Василь Грон, Давид Спектор, Анатолій Кройтер, Віктор Погрібний, Віталій Колісниченко, Григорій Мельник, Юрій Гуленко, Валерій Гончаренко, Василь Ковпак, Віктор Ганоцький, Тамара Щеголяєва, Віра Монастирська, Надія Стурова, Тетяна Кальчинська, Анатолій Проскуров, Микола Соколовський, Наталя Кльована, Микола Семенюк, Валентина Чаповська, Володимир Гвоздецький, Роман Попович, Валентина Піскун, Михайло Івашків, Наум Добрін, Олександр Лубенець та багато інших.

(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1)

Василь Ковпак-молодший: Батько до останнього не розлучався з фотокамерою

Василь Ковпак немало років працював фотокореспондентом у «Кіровоградській правді».

Був серед засновників обласної організації Спілки фотохудожників України, до якої зараз належать багато фотомитців міста. На його честь відкрили меморіальну дошку в обласному центрі і заснували премію. Ледь не до останнього чоловік ходив із фотоапаратом. Він залишив по собі величезний архів світлин, які нині оцифровує галерист Микола Цуканов. Цінність багатьох уже давно зрозуміли колекціонери.

Буквально за кілька днів до століття «КП» редакція побачила один із тисяч знімків фотохудожника. На ньому – жінка з хлопчиком на руках, який уважно роздивляється «Кіровоградську правду». Уже згодом з'ясувалося, та жінка – дружина Василя Ковпака – Марія, а в неї на колінах сидить син – Василь-молодший. Саме Васильок, як його називав батько, і розповів «КП», як жила родина і що залишилося після смерті відомого фотографа.

− Це було у Богданівні Знам'янського району. Мій дід усе життя там працював лісником, тому ми часто їздили туди на вихідні. Я так зрозумів, привезли діду свіжий номер «Кіровоградської правди» і тато, він же не розлучався з фотоапаратом, зробив фото. Спеціально чи ні, чесно кажучи, не пам'ятаю. Там мені тоді було приблизно років два з половиною. На фото я з мамою, − пригадує син Ковпака – Василь.

Марія – дружина Василя-старшого працювала у німецькому госпіталі, а потім медсестрою у третій міській лікарні. Саме там вони і познайомилися.

− Мама була мирова жінка. Добра, терпляча і трудоголік... Вона пропрацювала з такою віддачею. Її знали усі лікарі і вона усіх знала. Пам'ятаю, яка втомлена приходила увечері додому з роботи, − з неймовірним теплом у погляді згадує син. – У лікарні вони з татом і познайомилися. Йому стало зле, а мама його рятувала. Вона йому дуже сподобалася і він закохався.

Про те, як сильно Василь любив свою Марію, багато говорять листи.

«Спасибі тобі, моя радість, за сина. Як ти там, як здоров'я твоє, сина, що тобі принести? Моя найкраща! Твій Васильок», − писав Ковпак-старший коханій 7 квітня 1977 року у день, коли народився син.

«Як ви там, мої рідні? Вчора довго не міг заснути, все переді мною наш рідненький синочок. А дідусь був задоволений, що внук на нього схожий. Якщо можеш, то виглянеш із вікна. Сьогодні зранку був на роботі, проявляв та друкував. Тільки о 12:30 дня снідав-обідав. Випив пляшку молока та з'їв пирога. Цілую і обіймаю міцно-міцно, безмежно раз. Ваш Василь, Василько Васильович», − йшлося в другому листі.

Ковпака-меншого назвали не на честь батька, а на честь дідуся.

− Мене хотіли інакше називати. Це бабуся сказала: «У нас був дід Василь. Він був хорошою людиною, назвем Василем». Мама: «Та ну, куди ж...». Сказали Василь, так Василь, - ділиться сімейними історіями співрозмовник «КП».

Маленькому Васильку не було ще й року, як його відвели до ясельної групи у садочок, а батьки продовжили працювати.

− У дев'ять місяців мене віддали в ясельну групу. Батькам потрібно було працювати. У рік я вже добре говорив і мав гарну пам'ять. От маму

запам’ятав, що вона завжди втомлена і в роботі. Окрім третьої лікарні, вона встигала паралельно працювати ще й в «Ацинусі», − каже співрозмовник.

Так само багато працював і старший Ковпак.

− Пам’ятаю, батько дуже багато працював – зйомки для газет, виставки готував. На роботу збирався, то клав два фотоапарати у сумку, візьме з собою блок плівки. Адже одна плівка мала лише 36 кадрів. Ще треба повчитися у старої гвардії, як фотографувати з одного-двох кадрів добре, це ж не тисяча, коли натискаєш кнопку і техніка видає десять кадрів за секунду, а потім не знаєш, який вибрати: і той хороший, і той, і той, − продовжує чоловік.

Якось Василь Ковпак-старший поїхав на фестиваль у Київ, де за добу йому разом із колегами-фотографами потрібно було зробити і надрукувати близько тисячі світлин, тоді це було не так просто, як нині.

− Пам’ятаю, як батько надіслав наступного листа: «Добрий день мої рідні Машенька, малесенький ріднесенький Василику! Долетів до Києва добре, ознайомили з роботою фестивалю. На ранок 26 вересня нам потрібно здати близько тисячі фотознімків, які вручать гостям цього фестивалю. Виходить, що вдень треба фотографувати, а ввечері обробляти і друкувати знімки. Так що треба відкласти все необхідне, щоб мої знімки, не дивлячись, що апаратура у мене «не ахті», були не гірші інших товаришів. Якщо вам лист прийде, що встигнете відповісти, то чекатиму вашої звісточки мої рідні, мої найкращі. А на окремому листочку Василька ручку обведи. Обнімаю, цілую безліч раз вас моїх любимих, ваш папа Вася, Василь, Васильок», − цитує син листа.

Василь Ковпак-молодший пригадує, як батько засиджувався на роботі у «Кіровоградській правді», а він маленький із мамою допомагали йому проявляти плівки.

− Ми до нього приходили вночі у «Кіровоградську правду», він не встигав, а ми йому допомагали і проявляти, і глянцювати. Дома робив фотографії теж, але багато працював у редакційній лабораторії, де стояв глянцювач здоровенний. Оце затхле повітря, бо двері зачиняли, щоб було темно. Мені тоді було десь три роки, − згадує чоловік. – Зрозуміло, тоді ніякого фотошопу не було і корегували світлини вручну. Якесь місце закривалося, засвічувався один бік фото, потім інший, потім усе засвічував... Коли проявив, ще щось помітив, ще підшаманив. Чудові були фотографії. Особливо мені подобалися матові, вони виходили наче об’ємні.

Добре пам’ятає Василь і тодішній колектив, серед яких була й нинішня працівниця «Кіровоградської правди» Анна Боячко.

− Був дуже великий і дружній колектив. Працівники часто збиралися редакційно-сімейним колом, щось святкували, а потім тато мене вже сонного додому приносив. Пам’ятаю і Анну Вікторівну, мене, бувало, залишали у друкарок і вони зі мною няньчилися, то і вона була, − посміхається співрозмовник «КП».

І хоча фотограф працював багато, заможною родина не була.

− Тато добре заробляв, але у нас не було вдома розкоші. Він витрачав гроші на техніку, на об’єктиви. У нас ні машини не було, нічого...

Так, квартира в елітному районі, у будинку, де жили КДБісти. І то її батько вибив якось через обкоми, міськкоми і парткоми, коли я народився, − розповідає чоловік. – Батько був дуже зайнятий і знімав до кінця свого життя, до останнього. Звичайно, не з таким обвісом, як раніше, але все одно працював. Оцей архів, який залишився по ньому, він жив ним. Казав: «От у мене такий архів, що тут вся Кіровоградська область 50-60-х років».

Свій архів Ковпак зберігав удома, у двокімнатній квартирі. Після смерті батька і квадратні метри, й архіви мав успадкувати Василь-молодший. Але тоді він отримав не тільки велику кількість знімків і плівок, ай... рідного брата – старшого сина Ковпака від першого шлюбу.

− Після смерті батька з'ясувалося, що у мене є рідний по батьку брат від першого шлюбу. А дізнався, коли мав набути спадок. Приходжу у нотаріальну контору, а мені кажуть: «А чого один прийшов?». Я питаю: «А з ким іще?». А вони мені: «З братом». Я такий: «З яким?». «Ну от у тебе є брат». Звідки? – здивувався я.

Тоді Василь, передивившись усі архіви батька і згадавши розмови дорослих, як ще був дитиною, усе зрозумів.

Коли у Василя-молодшого народилася друга дитина, разом із дружиною вирішили продати батькову квартиру – мріяли переїхати у більш просторий будинок.

− Велику частину квартири займали батькові архіви. У його кімнаті взагалі була лише доріжка від ліжка до дверей, а так – все займали стоси фотографій і плівок. Коли ми переїхали до будинку, спочатку склали все у гараж, потім у кімнату, а свої ж речі ще не завозили... Втім у нас почав протікати дах. Зрештою, вирішили передати татові роботи на зберігання до Спілки фотохудожників. Передаючи, я просив лише про одне, аби світлинам дали життя, − пригадує Василь Ковпак.

Та минав час, а архіви Ковпака-старшого так і залишалися незайманими. Зрештою, син вирішив виправити ситуацію. Він зустрівся з власником кіровоградської галереї «Єлисаветград» Миколою Цукановим і той надихнув його на нове життя татових світлин.

− Років із десять архіви батька були у спілці. І за цей час про них почали забувати. А там дуже багато фотографій, більше десяти тисяч точно! Частини вже немає. Найцінніше, що могли забрати – це старі фотографії Кіровограда.

Зараз фотороботам Василя Ковпака подарували друге життя. Микола Цуканов власним коштом оцифровує фотографії батька, вони знову оживають. І це чудово! – радіє син відомою фотохудожника.

текст: Наталка Маринець
фото: Василь Ковпак,
Олена Сідорова

(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 1)

«Вимагайте хек сріблястий!»

Щойно з'явилися товарно-грошові відносини, люди зрозуміли, що реклама – двигун прогресу. А тільки стали друкувати пресу, вміло взялися використовувати і її можливості.

За оголошеннями, які з'являлися в «Кіровоградській правді» протягом багатьох десятиліть, можна побачити, як змінювалося побутове життя жителів області, як рухався технічний прогрес, які фільми дивилися люди, який одяг і взуття носили, куди їх кликали на роботу і навчання, де вони відпочивали.

Саме з оголошень можна дізнатися, як від ремонтів гужового транспорту поступово пропонували запчастини і ремонт ГАЗів, приймали замовлення на виготовлення битих валянків, а пізніше – на індивідуальний пошив пальто. За кілька років уже готовий верхній одяг і взуття пропонували купити в універсально-торговельному об'єднанні «Кіровоград». Щономера газета запрошувала жителів і гостей обласного центру відпочити у кількох кінотеатрах, батькам учнів пропонувала купити необхідне на шкільних базарах, а тих, хто збирався на відпочинок, закликала обов'язково купити «масло для загару». На цілих шпальтах абітурієнтів кликали на навчання виші і профтехучилища, а артілі, заводи і підприємства шукали робітників різних професій. Кіровоградцям рекламували холодильники побутові, телевізори і радили обов'язково взяти участь у розіграші чергової лотереї.

Колгоспи закликали на сезонних базарах купити сільськогосподарську продукцію, магазини рекламували свій крам – від яблук і лаврового листя до верхнього одягу і взуття.

Інколи такі пропозиції в оголошенні звучали вкрай наполегливо, як то реклама риби: «Хек – дуже поживна риба. Вимагайте хек сріблястий в усіх їдальнях і магазинах міст і сіл області!».

За оголошеннями можна побачити, як з'явилися перші факси і пейджери, які потім замінив стільниковий зв'язок. А згодом прийшла і більш агресивна реклама цигарок і горілки, яка займала цілі шпальти. На зміну афішам фільмів у кінотеатрах прийшла реклама екстрасенсів, народних цілителів і астрологів. Одним словом, оголошення за багато десятиліть показали потреби, смаки і культурний розвиток жителів Кіровоградщини.

текст: Любов Попович
фото: архів «КП»
(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 12)

Святковий кросворд

Той, хто перший розгадає усі завдання кросворду і зателефонує до «КП», отримає від редакції символічний подарунок. Будьте уважні і нехай щастить!

По горизонталі:
4. Стільки років виходить газета «Кіровоградська правда»
5. Вичитує газету на помилки
7. Цей продукт виготовляє журналіст
8. Колектив газети
12. Розділ в газеті
13. Людина її носить взимку, а газета постійно
15. Те, чим виділяють статті в газеті
16. Той, хто пише статті
18. Виправлення в газеті

По вертикалі:
1. Номер, за яким передплачують газету
2. Повідомлення про купівлю-продаж
3. Замість фотографії в газеті
6. Те, чим живе газета
9. Замовлення газети на пошті
10. Те, що ви тримаєте в руках
11. Букви в газеті
14. Звіт про поїздку
17. Редакційний сленг, або звір у лісі

(Кіровоградська правда. – 2018. – 1 лютого. – С. 11)

III. «Живи, видання, довго і тиражно»

Віночок вітань, побажань і присвят

Неприручений птах, швейцарський годинник, захисниця (читай – берегиня) народної моралі − і все це про неї, про нашу «Кіровоградку». Журналістка «Кіровоградської правди» Катерина Ковальчук вважає свого вірша – а вона відома ще і як поетеса **Катерина Горчар** – своєрідною присвятою газеті, давайте прочитаємо вірша і побажаємо птаху-газеті зберегти волелюбність і здатність свобідного польоту на довгі роки.

Неприручений птах,
Хоч у небі горять блискавиці,
Ти не бійся, лети!
Твоє небо тебе захистить.
Неприручений птах,
Неприручене сяйво зірниці.
Та ні жоден хижак
Тобі волю твою не простить.
Неприручений птах,
Не сідай на дахи відпочити,
І не зрадь свого неба,
Хоч навіть у серці весна.
Неприручений птах,
Не давайся себе приручити,
І ніколи не їж
Із чиєїсь долоні зерна.

(Горчар К. Мій серпень: Поезії, - Кіровоград, 2003. - С. 170)

Олена Данилишин, дворічний редактор «Кіровоградки», до одного з ювілеєв відгукнулась про часопис прозово, але цитувати цей відгук хочеться як поезію:

«Я б порівняла «Кіровоградку» зі швейцарським годинником – не зважаючи на зовнішні фактори, зміну епох, вона тримає марку. І саме завдяки цьому її з задоволенням читало і продовжує читати не одне покоління. У нинішній час якість і традиції дорогого варті!».

(Кіровоградська правда. – 2013. – 1 лютого. – С. 1)

І якщо категорію моральності можна застосувати не лише до людини, то варто тут процитувати заслуженого журналіста України, члена Національної спілки письменників України, редактора «Кіровоградської правди» у 1985-1991 роках **Олександра Кердіваренка**:

«Кіровоградська правда» пройшла великий шлях на різних історичних поворотах та випробуваннях, але головне в ній лишалося незмінним – її

зануреність у болючі проблеми часу, увага до людей, відстоювання соціальної справедливості, захист народної духовності і моралі».

(Кіровоградська правда. – 2013. – 1 лютого. – С. 1)

За сто років історії нинішня ювілярка пройшла важкий шлях, але самотньою ніколи не була, у неї були її творці – журналісти, її читачі і її герої – ті ж таки читачі. А які люди вітали колектив редакції під час свят! Які емоції несла вона на своїх крилах людям! З якою надією – часом останньою – звертались до неї скривджені і зневірені… Погортаємо, принаймні, ювілейні сторінки.

Вся збентежена мить

Світлі думи високі,
Мудрі й щирі слова
Ти проносиш крізь роки
Молода й чарівна.
І душа не згасає
У труді і борні.
І покою не знає
Від зорі до зорі.

На твоїх сторінках
Наша пісня і доля.
На твоїх сторінках
Наша скрута і воля.
На твоїх сторінках –
Вся збентежена мить.
Твоє серце,
як завжди, палає.
На твоїх сторінках –
Вся збентежена мить.
Твоє серце,
як завжди, палає,
«Кіровоградко»!

Ми з тобою в дорозі,
На шляху і в путі.
В спеку й дощ, на морозі,
Й там, де сходи круті.
Чуєм мужній твій голос.
Він сильнішим стає.
Він, мов хлібний той колос,
Сили нам додає.

Володимир Шурапов

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2)

Олександр Рєзнік, директор Саблино-Знам'янського цукрового заводу, згадує:

«Підтримувати людину, коли у неї злет і всі довкола їй аплодують – це одна справа. Інша – коли ти вступив (не зі своєї волі) у чорну смугу, коли у тебе неприємності. Відразу видно, хто тебе оточує: один вичікує, інший комусь на догоду топче. У такий період друзів залишаються одиниці. Я в цьому переконався, як ніхто інший, коли опинився у критичній ситуації: мене звинуватили у хабарництві і заарештували. І не на день-два. Переслідування тривало майже два роки. Але правда перемогла – справу закрили за відсутністю складу злочину. І у найтяжчий період життя «Кіровоградка» була єдиним, з-поміж інших видань, другом. Журналісти газети не побоялися зустрітися з колективом заводу у період мого арешту і показати свою позицію. Важко передати ті почуття, які я пережив тоді в камері, коли читав газету… Зичу улюбленій газеті бути на висоті, підтримувати трударів і далі помічати в оточуючих найвищі цінності – порядність, людяність»

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2)

«Завжди бути сучасною» − бажає «Кіровоградській правді» двічі Герой Соціалістичної праці, член Президії Верховної ради СРСР, бригадир тракторної бригади ордена Леніна колгоспу імені ХХ з'їзду КПРС **Олександр Васильович Гіталов**. У ювілейному номері часопису читаємо:

«Нашій обласній газеті – сімдесят. Майже моя ровесниця… Я пам'ятаю її з перших кроків колективізації в нашому краї… Вона не залежувалася ні в клубі, ні в польовому вагончику, ні на току – її зачитували до дірок… Нехай же й надалі наша «Кіровоградка» буде бойовою, сучасною, щоб величні плани перебудови в країні відбивалися постійно в кожному газетному рядку, щоб кожне слово, думка кликали вперед, запалювали на нові трудові звершення».

(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2, 3)

Народний артист України, засновник заслуженого ансамблю танцю України «Ятрань» і академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни» **Анатолій Михайлович Кривохижа**, який давно зарахований до неофіційного клубу «Друзі Кіровоградки», розповідає про свою давню дружбу з газетою:

«Я приїхав до Кіровограда у 1957 році. І приблизно у ті роки й відбулося моє знайомство з «Кіровоградською правдою». Мою співпрацю з газетою я б умовно розділив на три етапи. Першою про ансамбль «Ятрань» писала Тетяна Кальчинська, вважаючи себе літописцем колективу. То були часи такого собі апофеозу і загального захоплення… Контрастом до цього стало моє знайомство з журналісткою Людмилою Момот вже в добу перебудови. Вона дуже сміливо писала, навіть з владою не боялася йти на конфлікт… І вже третім періодом моєї дружби з газетою було знайомство з Віктором Погрібним. Цей час я б відніс до глибокого аналізу, вдумливої роботи на перспективу. Пригадую і Ларису Демчук… Мені 83 роки, а газеті –

90! Ми майже ровесники… Тож мої побажання будуть простими та образними: хай планка творчості та перспективи вашого видання будуть високими».

(Кіровоградська правда. – 2008. – 1 лютого. – С. 2)

«Кіровоградці»
Монолог читача

Газеті нашій – сімдесят!
Як не роки – дідівська дата,
Та випуски її – всі в ряд, −
Як молоді в строю солдати.
Газета в русі і в бою
За справжню гласність,
проти тиші,
Вона позицію свою
Партійними словами пише.
Писать парадно? Не піде!
Із цим боротись слід нещадно.
Читач щодня від неї жде
Те, що у заголовку −
ПРАВДИ.
Який розвихр газетярам
Сьогодні партія відкрила.
По-маяковському: в пера
І справді є багнетна сила.
Тож бий разюче, ювіляр,
По кумівству, зазнайству, барству,
Окропом слів нещадно шквар
Гниле бюрократичне царство.
Злодюг, хапуг, п’яниць, підлиз,
До нігтя – круто, без оглядки,
Без всяких утрясань і віз
Корчуй стосило непорядки.
Виходь в атаку із атак
В борні за наше спільне діло,
Розфєйлетонюй нечисть так,
Щоб аж у носі їй свербіло.
Лупцюй чинуш, щоб аж гуло,
Тряси хабарників, як грушу,
Плекай добро, розвінчуй зло,
Чисть терпугом тлетворні душі.
Героїв праці піднімай
На щит заслуженої слави
І поіменно називай,

Тих, хто складає міць держави.
Неспокою тобі і сил
В чудовий час перебудови!
Як прапор гласності, неси
До читача партійне слово.
...Газеті нашій – сімдесят...
Як на роки – дідівська дата.
Та номери її – всі в ряд, −
Як молоді в строю солдати.

Монолог читача записав
Анатолій Куманський.
м. Кіровоград
(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 2)

Колективу редакції газети «Кіровоградська правда»

Дорогі друзі!

Щиро вітаю вас з пам'ятною датою – 80-річчям від дня заснування газети.

Одне з найстаріших в Україні видань відоме своїми традиціями самовідданої праці й високого професіоналізму, утверджує добро і справедливість.

Бажаю вам і надалі полум'яним правдивим словом вселяти віру й надію на краще життя, бути непохитними поборниками здійснення ринкових перетворень у нашій країні.

Творчої наснаги, гострого пера, добрих ужинків вам у почесній і відповідальній діяльності в ім'я блага народу, розбудови Української держави.

Л. Кучма.
(Кіровоградська правда. – 1998. – 5 лютого. - С. 1)

Газеті «Кіровоградська правда»

Обком Компартії України, обласна Рада народних депутатів гаряче поздоровляють колектив редакції, працівників видавництва, авторський актив і читачів «Кіровоградської правди» із знаменною датою – 70-річчям виходу першого номера газети.

«Кіровоградська правда» є бойовим помічником обласної партійної організації у втіленні в життя накреслень партії, веде справжній літопис соціалістичних перетворень в області.

Нині, на новому етапі перебудови, «Кіровоградська правда», як і всі засоби масової інформації і пропаганди країни, виступає активним

провідником політики партії в маси, ідеологічно забезпечує розв'язання завдань перебудови, сприяє прискоренню соціально-економічного розвитку, бореться за перетворення в життя рішень XXVII з'їзду партії, Пленумів ЦК КПРС, за виконання планів дванадцятої п'ятирічки.

Людина праці – головна дійова особа перебудови, здійснення радикальної економічної реформи – повинна стати і головним героєм публікацій. Дуже важливо зараз всебічно і переконливо показувати авангардну роль комуністів, все цінне, що нагромаджено практикою перебудови, досвід партійної, радянської і господарської роботи, передовиків і новаторів виробництва. Шлях новому повинна прокладати конструктивна, принципова і обгрунтована критика. Партія закликає пресу бути воістину дійовою, не давати спокою неробам, користолюбцям, пристосуванцям, вести непримиренну боротьбу із соціальною апатією, байдужістю, бюрократизмом, безгосподарністю, недисциплінованістю, активно відстоювати наші ідеали, моральні цінності, соціалістичну духовність.

Бажаємо працівникам «Кіровоградської правди», її авторському активу великих творчих успіхів у їхній благородній справі, в роботі в ім'я процвітання нашої соціалістичної Батьківщини.

Обком Компартії України.
Виконком обласної Ради
народних депутатів
(Кіровоградська правда. – 1988. – 2 лютого. – С. 1)

Отож, «Живи, видання, довго і тиражно!», як влучно побажав ще за 5 років до сторіччя **Анатолій Саржевський**.

IV. Чи знаєте ви, що…

* Якийсь час редактором «Червоного шляху» у Зінов'євську був відомий український письменник Микола Куліш?

* У 1968 році Президія Верховної Ради СРСР нагородила «Кіровоградську правду» орденом «Знак Пошани» за плодотворну роботу по комуністичному вихованню трудящих області, мобілізацію їх на виконання завдань господарського та культурного будівництва і в зв'язку з 50-річчям виходу першого номера?

* КП заснувала власну премію «Герої Кіровоградської правди». Звання героя у різних номінаціях отримують герої публікацій «КП»?

* У журналістів є власна обласна премія, якою щорічно нагороджують найкращих?

* Шевченківський лауреат Базилевський Володимир Олександрович – український письменник, літературний критик, перекладач працював

кореспондентом газети «Кіровоградська правда» та був керівником літературної студії «Сівач»?

* Віктор Погрібний – письменник, журналіст, громадський діяч, захисник батьківщини Карпенка-Карого хутора Арсенівки, відомий очільник екологічного руху в області, з 1979 по 1998 р. був літпрацівником, завідувачем відділу, заступником, а згодом – першим заступником редактора обласної газети «Кіровоградська правда»?

* Леонід Тендюк, не лише свої перші вірші і журналістські твори, але й усі свої «екзотичні» замальовки та мандрівні повісті спочатку друкував у «Кіровоградській правді», а вже потім вони виходили окремими книгами?

* Газета «Кіровоградська правда» презентувала свій проект «Вимираючі села Кіровоградщини» на мандрівному фестивалі документального кіно про права людини DocudaysUA?

* Багато років літературні таланти краю мали можливість друкуватись у щомісячному літературному додатку до «КП» − часопису «Стежина»?

* Свої перші статті всесвітньо відомий педагог Василь Сухомлинський (на той час новопризначений директор Павлиської школи) надрукував у районній газеті та в «Кіровоградській правді»?

* «Кіровоградська правда» зареєструвала заявку для відправки власного імені на Марс на сайті NASA?

* У фондах ОУНБ ім. Д. І. Чижевського «Кіровоградська правда» зберігається з 1947 року, і кожен користувач бібліотеки може замовити видання будь-якого року з 1947 по 2018 рік?

V. «Сторінками видання…»

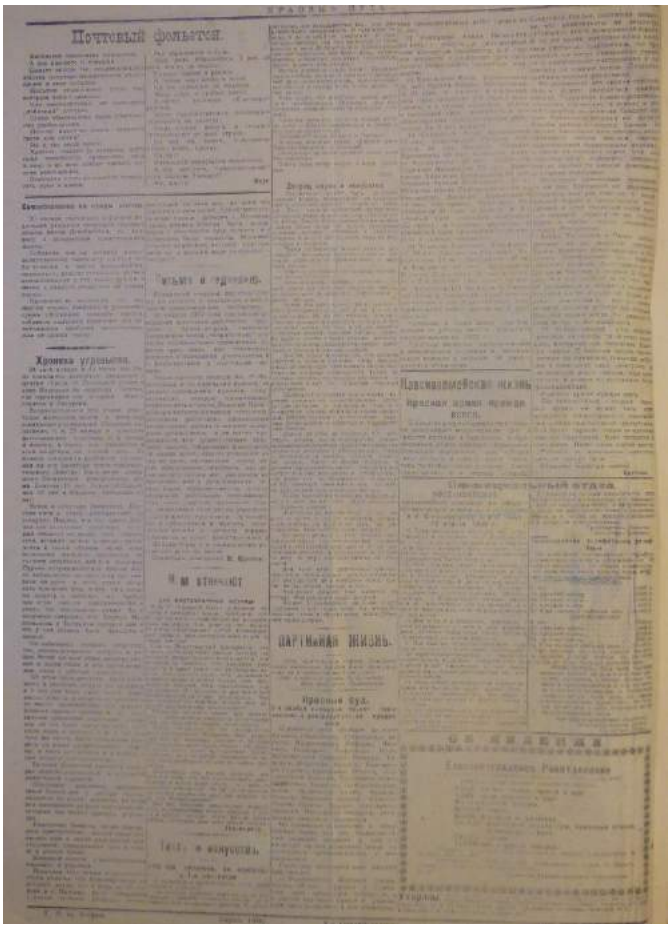

Газета «Красный путь» (1922 рік)

Червоний Шлях

Селянська газета

Підготовка закона про єдиний с.-г. податок на 1928–29 рік.

БОРОТЬБА З ПЕРЕПРОДУВАННЯМ ДЕФІЦИТНОГО КРАМУ.

5 ТИСЯЧ СЕЛ САМООПОДАТКУВАЛОСЬ УЖЕ НА СУМУ ПОНАД 15 МІЛ. КАРБ.

Суд над польським ясьондзом Сядальським.

Допомога переселенцям.

Наша нафта конкурує з англійською.

Кран України в лютому.

СРСР і ФРАНЦІЯ.

Наш представник у Франції

За відновлення франко-радянських переговорів.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

КУЛЬТУРА в МИСТЕЦТВО НА СЕЛІ.

Кому що виправити треба.

Відгуки на дописи селян

Екскурсія селян до музею.

Чотирі батька одного сина.

Недоліки.

Драмгурток працює жваво.

Новини по селах

Злочини та пригоди.

Торговельно-промислове будівництво.

Залізниці світу

ПОСПІШІ!

Офіційний відділ.

Порадник та справочник.

ЗАГУБЛЕНІ

Газета «Червоний шлях» (1928 рік)

КАМПАНІЯ САМООБКЛАДАННЯ-- ІСПИТ АКТИВУ СЕЛА.

Федварці й Вербкюнці провели добре роз'яснчу кампанію й мають дуже добрі наслідки. З них треба приклад брати активу інших сел.

Федварці добре провели підготовчу роботу що до самообкладання.

Черга за сельбудами та хатами-читальнями.

Збільшенням паїв зміцнюємо кооперацію.

Кожний член кооперації повинен сплотити гроші на повний пай. Бідноті дається розстрочка.

За продовжиками поступки й останні.

Рівняйсь по Новоукраїнському містряну.

Бідноті дано одстрочку.

Там, де не добре роз'яснюють новий закон

К.-Краснівське КНС треба просіти на рішеня.

ПО ИНШИХ СЕЛАХ.

Вносять гроші по самообкладанню.

Внесено вже четверту частину.

Поступило вже за тисячу карбованців.

За один день.

Час готуватись до весни

Господарям добрим, громадянам свідомим, фахівцям нашим, установам державним та громадським треба пам'ятати: недосів озимини вимагає значнішої уваги весняній сіяві. Треба подумати, гуртом обміркувати—що краще в вашому селі сіяти, ви сіяти. Зарані потурбуватись насінням добре, реманент справний.

ЗАВДАННЯ ВЕСНЯНОЇ ЗАСІВКАМПАНІЇ.

План весняної посівної кампанії

Весняна посівкампанія повинна бути ударною

Постанова Окружного Виконавчого Комітету.

Газета «Червоний шлях» (1928 рік)

Зиновьевский пролетарий

Четверг 2 февраля 1928 г.

Январьский план выполнен

Выступление Штреземана в германском рейхстаге.

ШТРЕЗЕМАН ТРЕБУЕТ ОСВОБОЖДЕНИЯ РЕЙНСКОЙ ОБЛАСТИ.

РЕЗКАЯ КРИТИКА ЛОКАРНСКОГО ДОГОВОРА.

Штреземан критикует Локарский договор.

Борьба в металлопромышленности Средней Германии.

Национальная крестьянская партия Румынии готовит „свержение самодержавия".

Против переговоров о „мире в промышленности".

Создать украинскую кино-фильму.

Задачи советского сценариста.

Постанка советской нефти в Англии.

Борьба нефтяников.

Французская оккупация полной забастовки.

За правду.

Процесс 20.

Тов. Поскалинский прибыл в Москву.

По Советскому Союзу.

Царские палачи перед советским судом.

Регулирование взаимоотношений строительных рабочих.

Сколько заготовили хлеба сельсовет-операции?

Как село снабжается десиматериалами.

В месячный срок. Республиканцы и местные промышленности переходят на аккордный в задним порядке.

Льготы для работников медицины.

Кулаки убили председателя сельсовета.

Актив села выполняет большое задание

НЕ ТОЛЬКО НА СЛОВАХ, НО И НА ДЕЛЕ.

КРЕСТЬЯНИНУ НУЖЕН ЖИВОЙ ПРИМЕР, ПРИМЕР ДЕЛА.

Январьский план хлебозаготовок выполнен на 116,2 проц.

Подписался на 250 рублей

Компанеевка доставила зерно

Члены сельсрады поступили правильно

Сельхозналог внесен полностью

Приступили к распространению займа.

Урожай активности.

Взносы по самообложению продолжают поступать.

Работа поставлена на твердую ногу.

Провели самообложение на 24.000 рубл.

Начался сбор самообложения.

В первую очередь—актив.

Не дали заработать частнику.

Февральские заготовки.

Приступили к составлению строительных планов.

Работа вечерней Радпартшкол.

И то сказать... прорабо

УКРПРОФТЕШКОЛА НА ПЕРЕ ЗАСАДАХ

„Ах вы, цепи мои

Газета «Зиновьевский пролетарий» (1928 рік)

КОЛДОГОВОРЫ ПЕРЕЗАКЛЮЧЕНЫ.

КОЛДОГОВОРНАЯ КАМПАНИЯ ПРОШЛА ПРИ АКТИВНЕЙШЕМ УЧАСТИИ РАБОЧИХ МАСС.

Перед профсоюзами проведена тарифная реформа

Недостатки в работе по перезаключению договоров

Президиум Окрпрофсовета об итогах колдоговорной кампании.

ОДНОДНЕВНУЮ ГАЗЕТУ

О ДНЕ ВЫХОДА ГАЗЕТЫ БУДЕТ ОБ'ЯВЛЕНО ОСОБО.

Готовимся к обсуждению годового баланса.

Имеющимися достижениями не ограничиваться.

Обследование работы клуба пустарей.

Благополучно отделались.

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ ЧАСОВ РАБОТЫ В ЖИЛКООПАХ!

Игра природы.

К улучшению работы ПРК.

О ЗАГОТОВКЕ ЛЬДА.

Устроить гражкрин.

ОВО ВСЕМ ПОНЕМНОГУ.

Расписание поездов.

Продолжается подписка НА 1928 ГОД И НА ФЕВРАЛЬ МЕСЯЦ

„Зиновьевский Пролетарий"

ПОДПИСНАЯ ЦЕНА

За 20 к. до 28 ежедневных приложений.

ЧОРНИЙ КОНВЕРТ

ЛЮБОВЬ ВТРОЕМ

Газета «Зиновьевский пролетарий» (1928 рік)

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

5 лютого 1931 року № 24 (115)

НЕ ВИХОДИТЬ 1, 6, 11, 16, 21, 26

ціна 5 коп.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ НАСТУП

ОРГАН ЗІНОВ'ЇВСЬКОГО КОМІТЕТУ КП(б)У, МІСЬКРАДИ, МІСЬКПРОФРАДИ ТА КОЛГОСПСОЮЗУ

Дати сувору відсіч настроям самопливу

НАРКОМВОЄНМОР СРСР—ЛУГАНСЬКИЙ СЛЮСАР КЛИМЕНТІЙ ЄФРЕМОВИЧ ВОРОШИЛОВ

5-го лютого 1881 р. — 5-го лютого 1931 р.

СЬОГОДНІ ВІДЗНАЧАЄМО 50-ТИ РІЧЧЯ ОДНОГО ІЗ КОГОРТИ СТАРИХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ—БІЛЬШОВИКІВ ЛЕНІНЦІВ.

Царська охранка про т. Ворошилова

(Неопублікований документ).

Один із найкращих синів партії, боєць, полководець, проводир

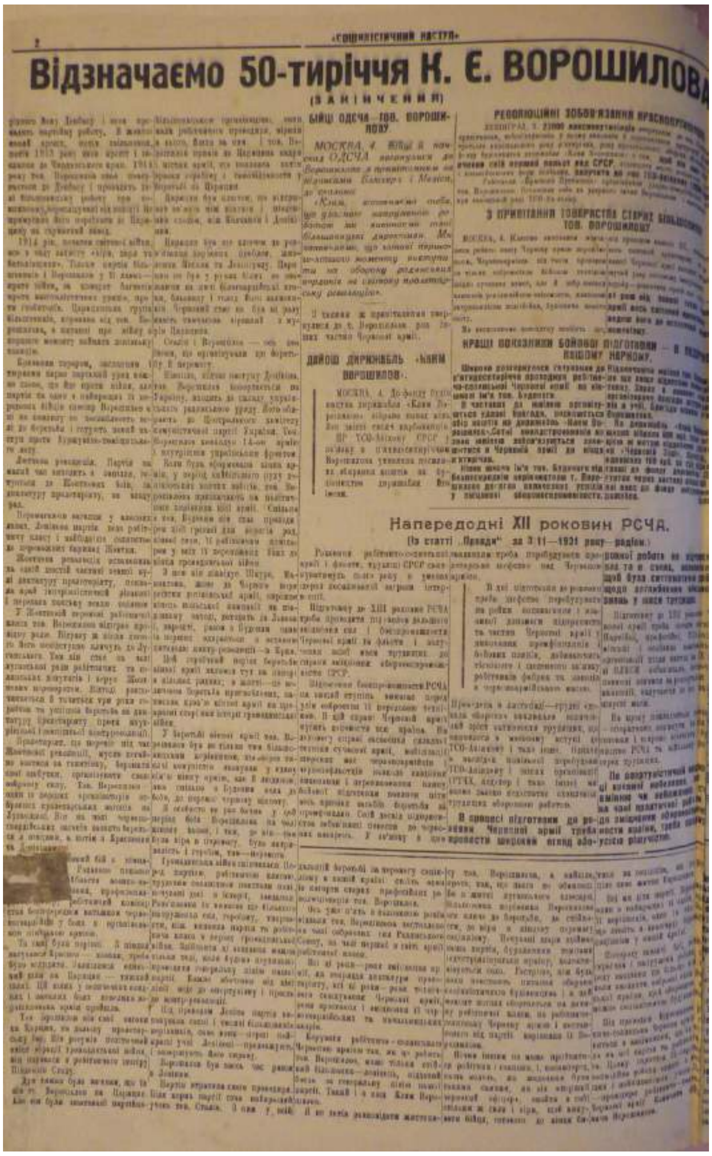
2 «СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ НАСТУП»

Відзначаємо 50-тиріччя К. Є. ВОРОШИЛОВА

(ЗАКІНЧЕННЯ)

БІЙЦІ ОДЄЧА—ТОВ. ВОРОШИЛОВУ

ДАЙОШ ДИРИЖАБЛЬ «КЛИМ ВОРОШИЛОВ»

З ПРИВІТАННЯ ТОВАРИСТВА СТАРИХ БІЛЬШОВИКІВ ТОВ. ВОРОШИЛОВУ

Напередодні XII роковин РСЧА.

Газета «Соціялістичний наступ» (1931 рік)

«СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ НАСТУП»

...ЗД УДАРНИХ РОБКОРІВСЬКИХ БРИГАД

М--ЗРИВАЧІ — ПРОГРАМУ З СІЧНЯ ЗА С'ЧЕНЬ ВИКОНАНО НА 51% — ДРУГОЇ — ПРОГРАМУ УКОМПЛЕКТУВАННЯ ТА ПІДВИТЯГ ЖЕНЧИН НА 40% — КОЛГОСПНОЇ

ТЕОРЕТИКИ ОПОРТУНІСТИЧНОГО ВІДВОЛІКАННЯ ЗВАЛЮЮТЬ ВИНУ ОДИН НА ОДНОГО.
РІВНЯЙТЕСЯ НА БАТАЛЬЙОНИ УДАРНИХ КОМПЛЕКТУВАННЯ В МЕХАНІЧНИХ №1 ТА 3.

Доручити, вияснити, натиснути...“

УКОМПЛЕКТУВАННЯ І ОПОРТУ.

Лише 50,2 відс. пляну.

Причини прориву—в самому цеві.

ЧОМУ ЗРИВАЮ ВИГОТОВЛЕННЯ МОЛЕС ДО ПЕРЕДНІЯ.

Розтрачують виробничі можливості.

Здолати брак і спокій.

Досить „об'єктивних“ причин.

Чужаків—за ворота заводу.

Творців безлярвности судитимуть показовим судом.

Подбати завчасу.

Піонерія допоможе комплектуванню.

Ремчистити шлях сівалці.

Газета «Соціялістичний наступ» (1931 рік)

«СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ НАСТУП»

РЕЙД ЗАКІНЧЕНО - КУЛЬТОХІД ТРИВАЄ

Штурмовики культурної революції успішно закінчили перший ре

СТУПІНЬ ЗАКРІПЛЕННЯ ЗДОБУТКІВ—ВИМІРНИК НАСЛІДКІВ КУЛЬТОХОД

БЕЗ ЗАПАМОРОЧЕННЯ ВІД УСПІХІВ.

НЕСТРИМНО БОРЕМОСЯ ЗА ЗАКРІПЛЕННЯ ЗДОБУТКІВ НАСЛІДКІВ.

Розпорт штабу культоходу.

Не допустимо в лави осі

Громадський

В шереги культармійців!

Підсумки 2-го культоходу.

ЙТЕ В ЛАВИ КРАЩИХ УДАРНИКІВ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ВЕСНИ

РОЗГОРТАЙТЕ СОЦІЯЛІСТИЧНІ ФОРМИ ПРАЦ

АПОРУКУ: ПОВНОГО А ВЧАСНОГО ВИКОНАННЯ ПЛАНІВ СІЯБИ, ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ КОЛЕ «ТИВІЗАЦІЇ А ОСТАТОЧНОЇ ЛІКВІДАЦІЇ КУРКУЛЯ, ЯК КЛАСИ.

По-ударному будемо сіяти.

Клинці завершать суцільну колективізацію.

Новий колгосп.

Ліквідуйте прорив.

Соцмагання ще не розгорнули як слід.

Перевірте виконання пактів соцугоди.

Оперативне звеження.

Хід колективізації бідняцько-середняцьких господарств Зінов'ївського району на 29 січня 1931 року.

Наслідуйте наш приклад.

Виклик приймаємо.

До сіяби готові.

Газета «Соціялістичний наступ» (1931 рік)

«СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ НАСТУП»

12 РОКІВ НА ВАРТІ ЗДОБУТКІВ ЖОВТНЯ

Дванадцять років

Вище прапори боротьби за соціялізм.

На варті здобутків Жовтня.

До дальших боїв готові!

Стрілецькі навчання в групі ІСО-Залізниці.

Паливний фронт зробити надударним фронтом.

ОБІЦЯЛИ ВИГРАЧИТИ ПАЛИВО.

АРХІВНІ ДЖЕРЕЛА--

на службу соціялістичному будівництву.

Зльот трудової Інтелігенції відкладено.

ЗРИВАЧІВ РОБІТНИЧОГО ПОСТАЧАННЯ —ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ!

Перевірати щодня.

Кандидати на „орден волы".

До п'ного списку.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Ганебний список

ТЕАТР ім. Шевченка

ХОЛОПКА

РОЗ-МАРІ

ДЕРЖКІНО УКРАЇНФІЛЬМ

2 БУЛЬДІ 2

ВОЛЖСЬКІ БУНТАРІ

ПІСНЯ ТУНДРИ

ЕСТЬ, КАПІТАНЕ

ГЛОДОСЬКИЙ ЗООТЕХНІКУМ ВЕРХОВОГО КОНЯРСТВА

СЕКРЕТАРІЯТ МІСЬКРАДИ

ПУБЛІЧНОЮ ВІДЧИТНІСТЮ

Фін. Бюд. секція Міськ

Друкарня Промкомбінату

Тираж 13000

Т. В. О. Редактора БАРВИНЕНКО

Газета «Соціялістичний наступ» (1931 рік)

КІРОВСЬКА ПРАВДА

ПІДПИСКОЮ НА ПОЗИКУ ТРЕТЬОЇ П'ЯТИРІЧКИ
(ВИПУСК ПЕРШОГО РОКУ)
ЗМІЦНИМО ЕКОНОМІЧНУ БАЗУ СОЦІАЛІЗМУ В НАШІЙ КРАЇНІ!

Про обласну дошку пошани

За перемогу у змаганні з Олександрійським районом
ШВИДКО ЛІКВІДУВАТИ НЕДОРОБЛЕНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ ДО ЖНИВ

УСПІШНО ПРОВЕДЕМО РОЗМІЩЕННЯ ПОЗИКИ ТРЕТЬОЇ П'ЯТИРІЧКИ (ВИПУСК ПЕРШОГО РОКУ) В КОЖНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ, УСТАНОВІ, КОЛГОСПІ, МТС, РАДГОСПІ

Вирощують нові кадри

ПОЗИКА ТРЕТЬОЇ П'ЯТИРІЧКИ

Газета «Кіровська правда» (1938 рік)

Палкий привіт новому поповненню

Не боріться за виконання плану

Напередодні жнив

Протест повірника в справах СРСР у Японії японському міністрові закордонних справ

На фронтах у Китаї

Молокозаводу потрібний пом. бухгалтера

Дерншвейфабрика оголошує набір робсили

Кірковська правда

Кірміжрайторг провадить прийом

Газета «Кіровська правда» (1938 рік)

КІРОВОГРАДСЬКА ПРАВДА

Середа 1 лютого 1939 р. № 10

Ціна 10 коп.

„XVIII з'їзд ВКП(б) вимагає від усіх більшовиків і від усіх відданих справі будівників комунізму зробити все для того, щоб ще більше згуртувати під великим прапором партії Леніна—Сталіна робітників, колгоспників, інтелігенцію для боротьби за перемогу третього п'ятирічного плану".

(Із тезисів доповіді тов. В. Молотова на XVIII з'їзді ВКП(б).

о вісімнадцятого з'їзду ВКП(б)

Третій п'ятирічний план розвитку народного господарства СРСР (1938–1942 р

Тезиси доповіді тов. В. МОЛОТОВА на XVIII з'їзді ВКП(б), схвалені в основному Політбюро ЦК ВКП(б)

ДРУГИЙ ПУНКТ ПОРЯДКУ ДЕННОГО З'ЇЗДУ

I. ПІДСУМКИ ДРУГОЇ П'ЯТИРІЧКИ І ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТРЕТЬОГО П'ЯТИРІЧНОГО ПЛАНУ

Історичне завдання

темпи росту

рівень розвитку

несення культурно-техніч

II. ПЛАН РОСТУ ВИР

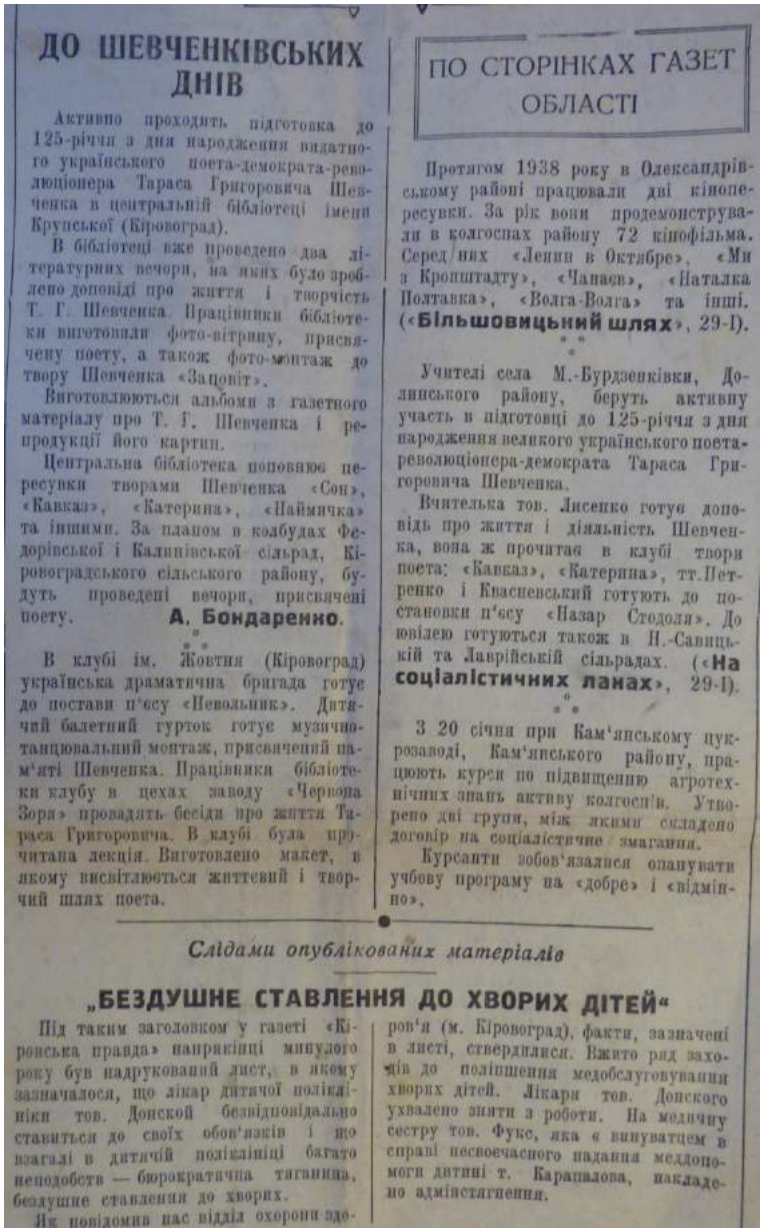

ДО ШЕВЧЕНКІВСЬКИХ ДНІВ

Активно проходить підготовка до 125-річчя з дня народження видатного українського поета-демократа-революціонера Тараса Григоровича Шевченка в центральній бібліотеці імени Крупської (Кіровоград).

В бібліотеці вже проведено два літературних вечори, на яких було зроблено доповіді про життя і творчість Т. Г. Шевченка. Працівники бібліотеки виготовили фото-вітрину, присвячену поету, а також фото-монтаж до твору Шевченка «Заповіт».

Виготовлюються альбоми з газетного матеріалу про Т. Г. Шевченка і репродукції його картин.

Центральна бібліотека поповнює пересувки творами Шевченка «Сон», «Кавказ», «Катерина», «Наймичка» та іншими. За планом в колбудах Федорівської і Калинівської сільрад, Кіровоградського сільського району, будуть проведені вечори, присвячені поету.

А. Бондаренко.

* * *

В клубі ім. Жовтня (Кіровоград) українська драматична бригада готує до постави п'єсу «Невольник». Дитячий балетний гурток готує музично-танцювальний монтаж, присвячений пам'яті Шевченка. Працівники бібліотеки клубу в цехах заводу «Червона Зоря» провадять бесіди про життя Тараса Григоровича. В клубі була прочитана лекція. Виготовлено макет, в якому висвітлюється життєвий і творчий шлях поета.

ПО СТОРІНКАХ ГАЗЕТ ОБЛАСТІ

Протягом 1938 року в Олександрівському районі працювали дві кінопересувки. За рік вони продемонстрували в колгоспах району 72 кінофільма. Серед них «Ленин в Октябре», «Ми з Кропштадту», «Чапаєв», «Наталка Полтавка», «Волга-Волга» та інші. (**«Більшовицький шлях»**, 29-I).

* * *

Учителі села М.-Бурдзенківки, Долинського району, беруть активну участь в підготовці до 125-річчя з дня народження великого українського поета-революціонера-демократа Тараса Григоровича Шевченка.

Вчителька тов. Лисенко готує доповідь про життя і діяльність Шевченка, вона ж прочитає в клубі твори поета: «Кавказ», «Катерина», тт. Петренко і Квасневський готують до постановки п'єсу «Назар Стодоля». До ювілею готуються також в Н.-Савницькій та Лаврійській сільрадах. (**«На соціалістичних ланах»**, 29-I).

* * *

З 20 січня при Кам'янському цукрозаводі, Кам'янського району, працюють курси по підвищенню агротехнічних знань активу колгоспів. Утворено дві групи, між якими складено договір на соціалістичне змагання.

Курсанти зобов'язалися опанувати учбову програму на «добре» і «відмінно».

Слідами опублікованих матеріалів

„БЕЗДУШНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ХВОРИХ ДІТЕЙ"

Під таким заголовком у газеті «Кіровська правда» наприкінці минулого року був надрукований лист, в якому зазначалося, що лікар дитячої поліклініки тов. Донской безвідповідально ставиться до своїх обов'язків і що взагалі в дитячій поліклініці багато неподобств — бюрократична тяганина, бездушне ставлення до хворих.

Як повідомив нас відділ охорони здоров'я (м. Кіровоград), факти, зазначені в листі, ствердилися. Вжито ряд заходів до поліпшення медобслуговування хворих дітей. Лікаря тов. Донского ухвалено зняти з роботи. На медичну сестру тов. Фукс, яка є винуватцем в справі несвоєчасного надання меддопомоги дитині т. Карападова, накладено адміністягнення.

Газета «Кіровоградська правда» (1939 рік)

Газета виходить з 1 лютого 1918 року

№8 (21906)

Кіровоградська ПРАВДА 95

П'ятниця, 1 лютого 2013 року

Нам без п'яти – СТО!

КІРОВОГРАДСЬКА ПРАВДА

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ

Кузьменко: Влада інвестує в охорону здоров'я, щоб мати здорову націю (2 стор.)

Василь Ковпак-молодший: Батько до останнього не розлучався з фотокамерою (3 стор.)

Серце віддали читачам... (4-9 стор.)

Кращі рецепти від колективу «КП» (11 стор.)

№7 (22376) | Четвер, 1 лютого 2018 | Газета виходить з 1 лютого 1918 року

ДЯКУЄМО ЗА МУДРІСТЬ І ЖУРНАЛІСТСЬКУ ШКОЛУ

Вік позаду: «КП» – сто років!

Для Сашка, у якого пухлина головного мозку, триває збір коштів

Допомогти можна, перерахувавши кошти на картку «Приватбанку»: 5168 7573 3340 0200 (Міхєєва Людмила Григорівна – мама. Деталі за телефоном: (066) 845-96-06 (Ксенія Міхєєва – сестра).

Газета «Кіровоградська правда» (2013 рік; 2018 рік)